

STATISTISK ÅRSRAPPORT

Förord

■ Statistisk årsrapport är en rapport som genomförs årligen på uppdrag av regeringen enligt Förordning (2011:1162) med instruktion för Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH). Rapporten ger med utgångspunkt från statistik en bild av läget och utvecklingen inom de utbildningsformer som myndigheten ansvarar för:

- yrkeshögskolan
- konst- och kulturutbildningar och utbildningar med endast tillsyn
- tolkutbildningar inom folkbildningen.

Redovisningen i rapporten fokuserar både på det senaste året och utvecklingen över tid. Även 2021 blev ett annorlunda år på grund av coronapandemin. Inom några av de delar som presenteras i rapporten bedöms coronapandemin sannolikt ha haft en påverkan även om den bedöms vara något mindre än 2020.

Statistiken i rapporten redovisas huvudsakligen i form av diagram samt beskrivande texter och analyser. För yrkeshögskolan redovisas statistiken i de flesta fall från 2007. Statistiken för konst- och kulturutbildningar samt utbildningar med endast tillsyn redovisas från det att utbildningsformen startade hösten 2015. För tolkutbildningarna inom folkbildningen redovisas statistiken huvudsakligen från 2012 då myndigheten tog över ansvaret för utbildningarna.

Statistiken om sökande, studerande och examinerade inom yrkeshögskolan samt om studerande och studerande som slutfört utbildning inom konst- och kulturutbildningar och utbildningar med endast tillsyn kommer från Statistiska centralbyrån (SCB). Statistiken finns publicerad på SCB:s webbplats. Merparten av övrig statistik i rapporten finns som tabeller på Myndigheten för yrkeshögskolans statistiksida, myh.se/statistik.

Bedömning av utvecklingen inom respektive utbildningsform görs i myndighetens årsredovisning. Där finns också uppgifter om bland annat inkomna och beviljade ansökningar i de olika ansökningsomgångarna, utbetalda årsplatser samt utbetalda statsbidrag och särskilda medel.

Västerås i april 2022

Thomas Persson
Generaldirektör

Innehållsförteckning

1. Yrkeshögskolan	5
Sammanfattning	6
1.1 Inledning	7
1.2 Utbildningar, utbildningsomgångar och platser	7
1.3 Utbildningsanordnare	11
1.4 Sökande och sökande per plats	12
1.5 Antagna som påbörjat studier	17
1.6 Studerande	23
1.7 Examinerade	24
1.8 Examensgrad	27
1.9 Sysselsättning året efter examen	31
1.10 Verkningsgrad	35
1.11 Utbildningar inom smala yrkesområden	36
1.12 Behörighetsgivande förutbildning	37
1.13 Uppdragsutbildning	38
1.14 Kurser inom yrkeshögskolan	38
1.15 Om statistiken	44
1.15.1 Definitioner och förklaringar	44
2 Konst- och kulturutbildningar och utbildningar med endast tillsyn	49
Sammanfattning	50
2.1 Konst- och kulturutbildningar	52
2.1.1 Utbildningar, utbildningsomgångar och utbildningsanordnare	52
2.1.2 Beslutade och nyttjade årsplatser	54
2.1.3 Antagna som påbörjat studier	55
2.1.4 Studerande	60
2.1.5 Studerande som slutfört utbildningen	60
2.1.6 Slutförandegrad	61
2.2 Utbildningar med endast tillsyn	63
2.2.1 Utbildningar, utbildningsomgångar och utbildningsanordnare	64
2.2.2 Platser	64
2.2.3 Antagna som påbörjat studier	64
2.2.4 Studerande	65
2.2.5 Studerande som slutfört utbildningen	65
2.3 Om statistiken	67
2.3.1 Definitioner och förklaringar	67

3 Tolkutbildningar inom folkbildningen	70
Sammanfattning	71
3.1 Kontakttolkutbildning	72
3.1.1 Utbildningar och utbildningsanordnare	72
3.1.2 Platser	72
3.1.3 Ansökningar	73
3.1.4 Deltagare	73
3.1.5 Deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat	74
3.1.6 Utbildningsbevis genom validering	76
3.1.7 Kortare kurser	76
3.2 Skrivtolkutbildning	77
3.2.1 Utbildning och utbildningsanordnare	77
3.2.2 Platser och ansökningar	77
3.2.3 Deltagare och deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat	77
3.3 Teckenspråks- och dövblindtolkutbildning	78
3.3.1 Utbildningar och utbildningsanordnare	78
3.3.2 Platser	78
3.3.3 Ansökningar	78
3.3.4 Deltagare	79
3.3.5 Deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat	79
3.3.6 Kurser och övriga utbildningar	80
3.4 Om statistiken	81
3.4.1 Definitioner och förklaringar	81

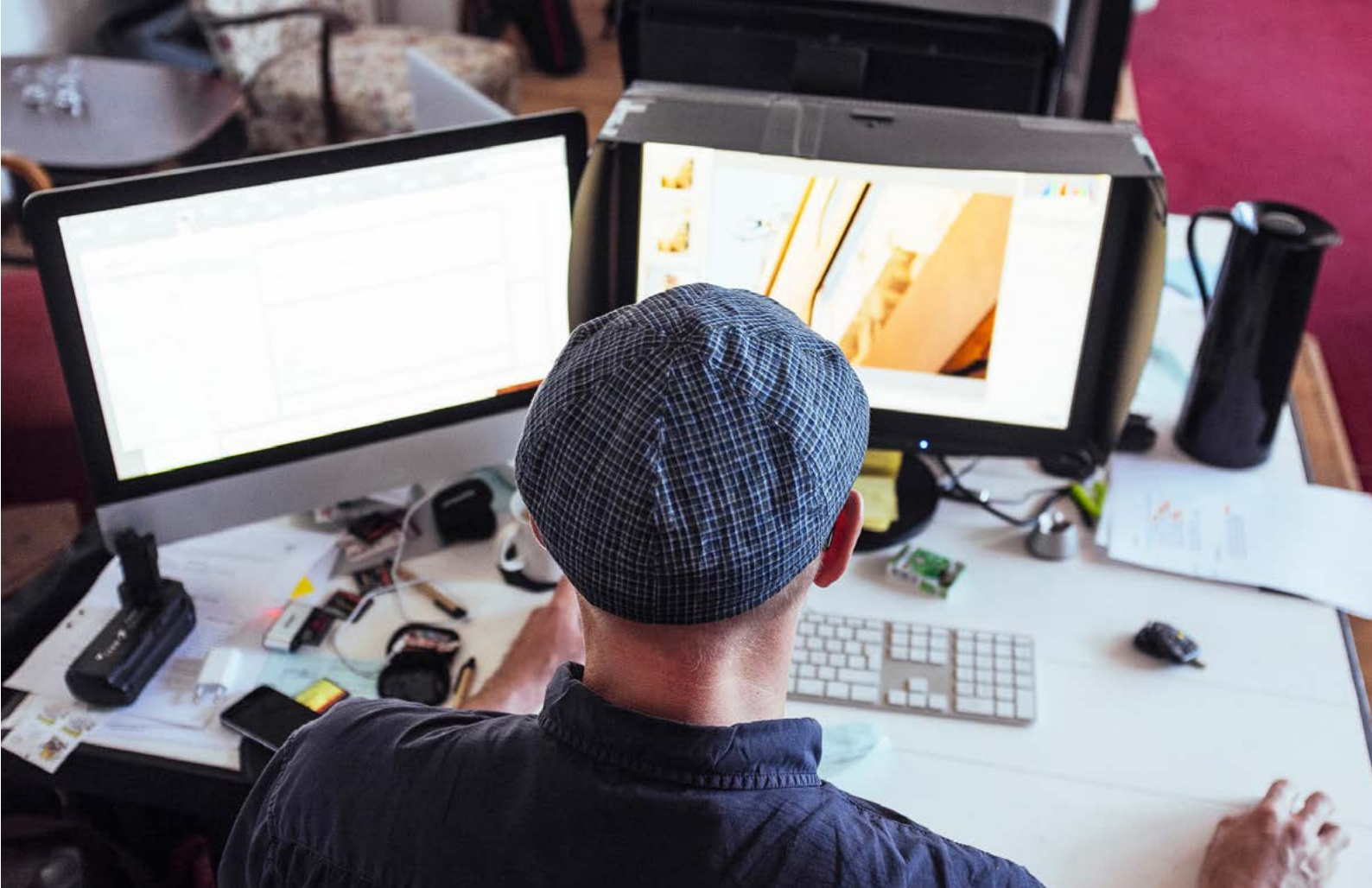

Foto: Scandinav.

1. Yrkeshögskolan

Kort om yrkeshögskolan

Yrkeshögskolans utbildningar svarar mot arbetslivets behov av kvalificerad arbetskraft och drivs i nära samverkan med företag och organisationer. Det innebär att utbildningarnas innehåll utvecklas i takt med att arbetslivets krav förändras.

Utbildningarna inom yrkeshögskolan är eftergymnasiala och oftast mellan ett och två år långa. Under utbildningen kombineras teoretiska studier med arbetsplatsförlagda kurser som kallas Lärande i arbete, LIA. Arbetslivet medverkar aktivt genom att delta i utbildningens ledningsgrupp, bidra med föreläsare, medverka i projekt eller erbjuda LIA-platser.

Inom yrkeshögskolan finns också kurser för yrkesverksamma som svarar mot ett behov av fördjupad, breddad eller förnyad kompetens i arbetslivet.

Utbildningsanordnare kan vara privata utbildningsföretag, kommuner, regioner, högskolor och statliga myndigheter. Utbildningar inom yrkeshögskolan ger rätt till studiemedel från CSN.

yrkeshogskolan.se

Sammanfattning

Yrkeshögskolan har expanderat under de senaste åren och volymökningar syns i merparten av statistiken som redovisas för yrkeshögskoleutbildning. En expansion av platser påbörjades 2018 och slog igenom som mest 2019–2020 men även under 2021.

Andelen outnyttjade platser vid start minskade mycket under 2020 och var på ungefär samma nivå 2021. En stor ökning av platser kunde ha gett ökade problem att fylla platserna men det blev tvärtom, vilket till stor del kan ha varit en följd av corona-pandemins påverkan på arbetsmarknaden. Individer kan i högre grad än tidigare ha haft skäl att söka till utbildningar och att också påbörja dem för att undvika arbetslöshet.

Andelen av de examinerade som hade arbete året efter examen minskade under 2020 och det gjorde även överensstämmelsen mellan arbete och utbildning. Under 2021 låg bägge andelarna kvar på liknande nivåer som 2020.

Några av de viktigaste resultaten:

- Volymerna av utbildningsomgångar, platser, behöriga sökande, antagna som påbörjat studier och aktiva studerande har ökat mycket över tid men främst under 2019 och 2020.
- De fem stora utbildningsområdena (Data/It, Ekonomi, administration och försäljning, Hälso- och sjukvård samt socialt arbete, Samhällsbyggnad och byggt teknik samt Teknik och tillverkning) stod under 2021 för merparten av volymerna ovan.
- Andelen outnyttjade platser vid start minskade mycket under 2020 och var på ungefär samma nivå 2021. Andelen minskade årligen 2017–2020, men den varierar mycket mellan utbildningsområdena.
- Antalet ansökningar, sökande och behöriga sökande ökade mellan 2020 och 2021.
- Antalet behöriga sökande per plats ökade mellan 2020 och 2021. I genomsnitt var det 2,2 behöriga sökande per plats 2021.
-

- Antalet antagna som påbörjat studier har ökat i stort sett varje år under perioden 2007–2020 och framför allt under 2019 och 2020. Ökningen har skett inom både bundna utbildningar och distansutbildningar. Under 2021 blev det en minskning men antalet var fortfarande på en högre nivå än 2019 och tidigare.
- Könsfördelningen bland antagna som påbörjat studier var jämn totalt sett 2021 men den var ojämn inom de fem stora utbildningsområdena.
- Andelen utrikes födda bland antagna som påbörjat studier har ökat (framför allt under de fem senaste åren), men andelen varierar mellan utbildningsområdena.
- Utbildningsnivån bland antagna som påbörjat studier har ökat över tid men den varierar mellan kvinnor och män och mellan utrikes födda och inrikes födda.
- Antalet examinerade ökade mellan 2019 och 2020, från 14 600 till 17 100. De fem stora utbildningsområdena stod tillsammans för merparten av ökningen.
- Examensgraden ökade mellan 2019 och 2020, från 71 till 72 procent. Det fanns stora skillnader i examensgrad mellan utbildningsområdena.
- Kvinnor hade högre examensgrad än män och inrikes födda hade högre examensgrad än utrikes födda.
- Av de 28 procent som inte tog examen 2020 var det 20 procentenheter som hade hoppat av utbildningen medan 8 procentenheter var med till utbildningens slut men utan att ta examen.
- Av dem som tog en examen från en yrkeshögskoleutbildning 2020 var 89 procent i arbete 2021. Det var i nivå med undersökningen 2020, men lägre än i undersökningen 2019 då andelen var 93 procent.
- Andelen examinerade som uppgav att de hade ett arbete som helt eller till största delen överensstämde med utbildningen året efter examen var 65 procent 2021. Det var i nivå med 2020, men lägre än 2019 då andelen var 71 procent.
- Närmare nio av tio examinerade var nöjda med utbildningen som helhet, vilket var i nivå med tidigare år.
- Under 2021 pågick 164 utbildningar i form av kurser inom yrkeshögskolan. Det var 6 300 som påbörjade studier under 2021.

1.1 Inledning

Inom yrkeshögskolan finns utbildningar som omfattar 20 veckor eller mer (program på minst 100 YH-poäng) och utbildningar med lägre omfattning (kurser och kurspaket på mindre än 100 YH-poäng).

Utbildningar inom yrkeshögskolan (program)

Yrkeshögskoleutbildning (YH) är en eftergymnasial utbildningsform som kombinerar teoretiska studier och en stark arbetslivsanknytning. Merparten av utbildningarna leder till specifika yrkesroller. Föregångare till yrkeshögskoleutbildning var kvalificerad yrkesutbildning (KY) som fasades ut 2013. Det övergripande syftet med yrkeshögskoleutbildning är att svara mot arbetsmarknadens behov av kvalificerad arbetskraft med eftergymnasial yrkesutbildning.

Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) genomför årliga ansökningsförfaranden där utbildningsanordnare kan ansöka om att deras utbildningar ska få ingå i yrkeshögskolan och beviljas statliga medel. Det gäller både utbildningar som funnits förut och helt nya utbildningar. Besluten gäller för start av mellan en och fem utbildningsomgångar. Därefter måste anordnarna ansöka på nytt om de vill fortsätta bedriva yrkeshögskoleutbildning. Antalet omgångar som startar under ett år styrs främst av hur mycket statliga medel myndigheten förfogar över. Det finns även en liten andel omgångar som är beviljade i extra ansökningsförfaranden om att bedrivas utan statliga medel.

Merparten av de studerande finns till arbetsmarknadens förfogande tidigast två år efter det att utbildningen beviljades och för ungefär hälften dröjer det tre år eller mer efter beslutet. På grund av det långa tidsspannet mellan beslut och examen samt att konjunkturprognoser är osäkra tar myndigheten endast begränsad hänsyn till konjunkturläget vid besluten. Myndigheten strävar i stället efter att dimensionera utbildningsutbudet över en längre tid. Varje utbildningsområdes andel av utbudet förändras oftast ganska lite på ett år men över tid kan det ske större förändringar.

För att effektivisera ansöknings- och bedömningsprocessen och skapa förutsättningar för en ökad strategisk styrning av yrkeshögskolans utbildningsportfölj, arbetar myndigheten med prioriteringar baserat på arbetsmarknadens efterfrågan. Dessa prioriteringar fungerar som en riktning under bedömningsarbetet. Vilka utbildningar som slutligen blir beviljade styrs av en rad faktorer, där arbetsmarknadens efterfrågan är en av dem.

Kurser inom yrkeshögskolan (kurser och kurspaket)

Utbildningar inom yrkeshögskolan, i form av kurser och kurspaket, ska tillgodose kompetensbehov för omställning på arbetsmarknaden, men också svara mot behov av kunskap inom nya områden. Utbildningarna består av enstaka kurser eller sammanhållna kurspaket med en sammanlagd omfattning under 100 YH-poäng, men kan inte ge examen. Utbildningarna ska vara flexibla när det gäller studieform och studietakt, eftersom det ska vara möjligt för redan yrkesverksamma att ta del av kurser och kurspaket inom yrkeshögskolan.

De första ansökningsförfarandena om att få bedriva utbildningar i form av kurser och kurspaket genomfördes under 2020 och de första utbildningarna startade under samma år.

Statistik om kurser och kurspaket redovisas i ett separat avsnitt. Därmed ingår inte uppgifter om kurser och kurspaket i övrig statistik om YH-utbildningarna.

Övrigt inom yrkeshögskolan

Statistik om utbildningar inom smala yrkesområden, behörighetsgivande förutbildning (BFU) och uppdragsutbildning redovisas i separata avsnitt. Statistik om kurs på tom plats och försöksverksamheten inom YH-flex redovisas däremot inte i rapporten.¹

1.2 Utbildningar, utbildningsomgångar och platser

Expansion under de senaste åren

Från och med 2018 har det skett en omfattande expansion av beslutade utbildningsomgångar² och utbildningsplatser i de årliga ansökningsomgångarna om att få bedriva yrkeshögskoleutbildning.³ Effekten av expansionen blev störst på pågående omgångar 2020 och 2021 eftersom besluten från flera år med expansion ackumuleras.

¹ Information om YH-flex finns i Myndigheten för yrkeshögskolans årsredovisning 2021 och uppdraget ska redovisas till regeringen våren 2023.

² Varje utbildning har en eller flera utbildningsomgångar med olika startpunkter. En omgång kan liknas vid en klass med studerande.

³ Avser utbildningar på minst 100 YH-poäng med statsbidrag eller särskilda medel från Myndigheten för yrkeshögskolan.

Åren 2018–2021 beslutade myndigheten om mellan 31 300 och 39 800 nya utbildningsplatser per år, vilket kan jämföras med åren 2014–2017 då antalet beslutade platser per år var mellan 19 300 och 25 700.

Dessutom beslutade myndigheten om extra omgångar och platser på redan beviljade utbildningar med start under 2020 med anledning av extrasatsningar på yrkeshögskoleutbildningar i regeringens vårandringsbudget för 2020.

Sett i procentuell ökning så ökade antalet startade omgångar med 21 procent mellan 2018 och 2019 och med 30 procent mellan 2019 och 2020. Mellan 2020 och 2021 blev det sedan en minskning med 15 procent.

Antalet pågående omgångar ökade med 15 procent mellan 2018 och 2019 och med 24 procent mellan 2019 och 2020. Motsvarande förändring mellan 2020 och 2021 var en ökning med 8 procent.

Tabell 1.1. Startade respektive pågående utbildningsomgångar, 2018–2021

	Antal startade omgångar	Förändring från föregående år	Antal pågående omgångar	Förändring från föregående år
2018	855	11 %	2 123	8 %
2019	1 035	21 %	2 441	15 %
2020	1 348	30 %	3 016	24 %
2021	1 140	–15 %	3 259	8 %

Källa: MYH.

Stor ökning av utbildningsomgångar över tid

Antalet utbildningsomgångar har ökat i stort sett kontinuerligt över tid. Mellan 2007 och 2020 har antalet omgångar mer än fördubblats, vilket gäller både omgångar som har startat och omgångar som har pågått⁴ under respektive år. Fördelningen över utbildningsområdena har förändrats efter myndighetens prioriteringar utifrån arbetsmarknads efterfrågan.

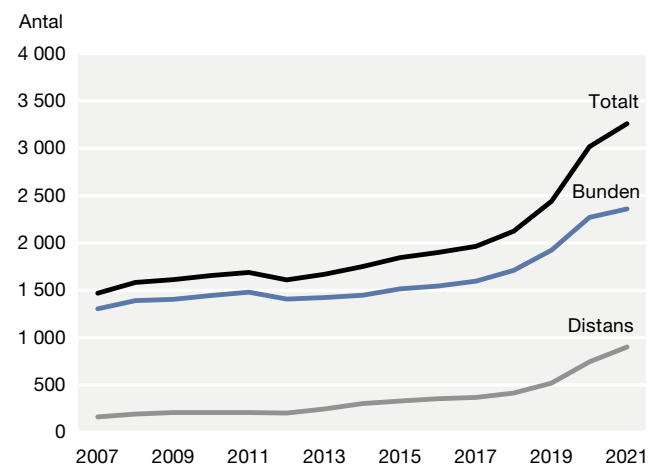
Flest utbildningsomgångar bedrivs i bunden form men andelen distans har ökat

Under 2021 startade 1 140 utbildningsomgångar varav merparten under augusti och september. Totalt pågick

3 259 omgångar under hela eller delar av året. Av dessa omgångar var 72 procent inom bunden studieform och 28 procent inom distans.

Andelen pågående omgångar som bedrivs på distans har ökat med 8 procentenheter under expansionen, från 20 procent 2018 till 28 procent 2021. Av de fem stora utbildningsområdena⁵ hade Hälso- och sjukvård samt socialt arbete högst andel distans 2021. Av de pågående omgångarna inom området så bedrevs 62 procent på distans. Inom Data/It var motsvarande andel 9 procent. Inom de övriga tre stora områdena var andelen distans mellan 20 och 29 procent per område.

Diagram 1.1. Pågående utbildningsomgångar efter studieform, 2007–2021

Källa: MYH.

Två utbildningsområden har varit de största under en lång period

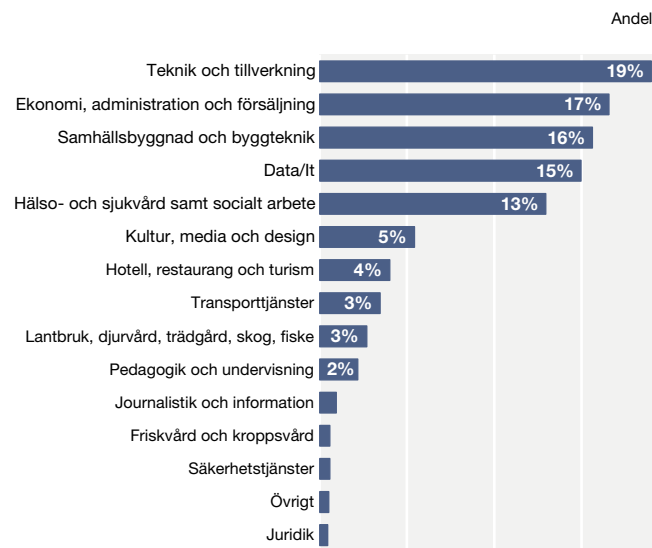
Teknik och tillverkning och Ekonomi, administration och försäljning har varit de största utbildningsområdena 2007–2020, både vad gäller startade och pågående utbildningsomgångar. Data/It har ökat mycket de tre senaste åren och hade under 2021 fler startade omgångar än Ekonomi, administration och försäljning. Teknik och tillverkning hade flest startade omgångar 2021 men hade i genomsnitt färre utbildningsplatser per omgång än Data/It och Ekonomi, administration och försäljning.

⁴ Avser utbildningsomgångar som startats, avslutats eller pågått under hela året, det vill säga alla omgångar som har pågått minst en dag under året.

⁵ Data/It, Ekonomi, administration och försäljning, Hälso- och sjukvård samt socialt arbete, Samhällsbyggnad och byggteknik samt Teknik och Tillverkning. I avsnitt 1.15 Om statistiken visas indelningen i stora, medelstora och små utbildningsområden.

Under 2021 hade de fem stora utbildningsområdena⁶ tillsammans fyra femtedelar av både startade och pågående omgångar. Det var Ekonomi, administration och försäljning, Teknik och tillverkning, Samhällsbyggnad och byggt teknik, Data/It samt Hälso- och sjukvård samt socialt arbete. Dessa fem områden har stått för en stor del av expansionen vad gäller pågående omgångar.

Diagram 1.2. Pågående utbildningsomgångar efter utbildningsområde, 2021

Källa: MYH.

Flest utbildningsomgångar i storstadslänen

Antalet startade och pågående utbildningsomgångar har årligen varit betydligt fler i de tre storstadslänen⁷ än i övriga län. Tillsammans hade de tre storstadslänen tre femtedelar av samtliga pågående omgångar under 2021.⁸ Det förklaras till stor del av att de har störst folkmängd.

Vad gäller antal pågående omgångar i relation till antal invånare var det däremot inte något av de tre storstadslänen som låg i topp, även om alla tre fanns på den övre halvan.

Högst värde under 2021 hade Västernorrlands län med 8,4 pågående omgångar per 10 000 invånare.⁹ Detta kan jämföras med medelvärdet för alla 21 länen som var 4,5 pågående omgångar per 10 000 invånare.

En del utbildningsomgångar har studerande i flera kommuner

Sedan beslutsåret 2020 har det varit möjligt för utbildningsanordnarna att ansöka om att bedriva enskilda utbildningsomgångar i flera kommuner samtidigt och numera får varje antagen som påbörjar studier en individuell placering efter studiekommun.¹⁰

Av de 1 140 utbildningsomgångar som startade under 2021 var det 84 omgångar (7 procent) som hade studerande i flera kommuner. Av dessa 84 omgångar var det 58 som hade studerande i två kommuner och 26 som hade studerande i mellan tre och sju kommuner. Under 2020 var det 43 omgångar (3 procent) som hade studerande i flera kommuner.

Platser per utbildningsomgång varierar mellan utbildningsområdena

Varje utbildningsomgång har ett antal utbildningsplatser. På de 3 259 omgångar som pågick under hela eller del av 2021 fanns det 90 200 platser.¹¹ Av dessa startade 1 140 omgångar med 32 800 platser under 2021.

I genomsnitt var det 29 beslutade platser per omgång på de omgångar som startade under 2021. Det har över tid funnits stora skillnader mellan utbildningsområdena. Ekonomi, administration och försäljning hade flest platser 2021 och där var genomsnittet 33 platser per startad omgång. Detta kan jämföras med i genomsnitt 24 platser per startad omgång för Teknik och tillverkning som hade näst flest platser. Därför hade Ekonomi, administration och försäljning en större andel av platserna än av de startade omgångarna 2021. För Teknik och tillverkning gällde det motsatta.

Hälften av utbildningsomgångarna hade överintag av studerande

Nästan alla utbildningsomgångar bedrivs med statliga medel från Myndigheten för yrkeshögskolan, en marginell andel bedrivs utan detta stöd.¹² På omgångar som bedrivs med statliga medel från MYH får utbildningsanordnarna

⁶ Data/It, Ekonomi, administration och försäljning, Hälso- och sjukvård samt socialt arbete, Samhällsbyggnad och byggt teknik samt Teknik och Tillverkning. I avsnitt 1.15 Om statistiken visas indelningen i stora, medelstora och små utbildningsområden.

⁷ Skåne län, Stockholms län och Västra Götalands län.

⁸ Exklusive utbildningsomgångar som är avsedda att bedrivas i flera kommuner.

⁹ Avser folkmängd 20–64 år den 31 december 2021. Källa: SCB.

¹⁰ Från och med 25 juni 2020 får varje antagen som påbörjar studier en individuell placering efter kommun i myndighetens studiedokumentation. Tidigare så räknades alla studerande till en enda kommun oberoende av var de bedrev studier, vilken kallades för huvudkommun.

¹¹ Omfattar beslutade utbildningsplatser som bedrivs med eller utan statliga medel från Myndigheten för yrkeshögskolan.

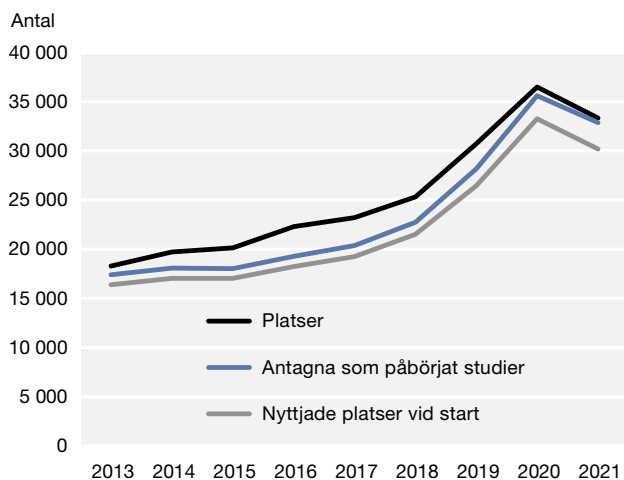
¹² Statliga medel avser statsbidrag eller särskilda medel från MYH.

göra överintag, vilket innebär att fler får påbörja studier än vad det finns beslutade utbildningsplatser. Anordnarna får däremot inga statliga medel för överintagen. På omgångar som bedrivs enbart med studiestödsplatser får anordnarna inte göra överintag.

Totalt fanns det 33 300 beslutade platser avsedda att nyttjas vid start av utbildningsomgångar under 2021. Av dessa var det 500 platser som inte nyttjades vid start på grund av att omgångarna blev inställda¹³, vilket innebär att det fanns 32 800 platser kvar på de omgångar som startade 2021. Av dessa platser var det 2 600 som var tomma vid start. Antalet nyttjade platser vid start blev därmed 30 200.

Antalet antagna som påbörjade studier var 32 900¹⁴, vilket var 2 700 fler än de nyttjade platserna. Skillnaden beror på att det gjordes överintag av antagna som påbörjade studier på 55 procent av de startade omgångarna. Överintaget var i genomsnitt 4,3 studerande på de omgångar som hade överintag. Det var 4 procent av de startade omgångarna som hade överintag på minst 10 antagna som påbörjade studier.

Diagram 1.3. Platser och nyttjade platser vid start, 2013–2021

Platser avser beslutade utbildningsplatser, inklusive platser på inställda utbildningsomgångar. Antal antagna som påbörjat studier avser här vid utbildningsomgångens start, exklusive de som tillkommit under utbildningens gång. Källa: MYH.

Andelen outnyttjade platser vid start minskade mycket under coronapandemin

Andelen outnyttjade platser vid start ökade årligen mellan 2013¹⁵ och 2016, från 10 procent till 18 procent. Därefter vände utvecklingen 2017 och andelen minskade årligen till 9 procent 2020.

Mellan 2019 och 2020 minskade andelen outnyttjade platser vid start med 5 procentenheter, från 14 procent till 9 procent. Detta kan jämföras med att minskningen mellan två enskilda år 2016–2019 som mest var 2 procentenheter och dessutom från en högre nivå.¹⁶ Under 2021 ökade andelen något jämfört med 2020 men avrundat var andelen fortfarande 9 procent.

De relativt låga nivåerna 2020 och 2021 kan till stor del ha varit en följd av coronapandemins påverkan på arbetsmarknaden. Individer kan i högre grad än tidigare ha haft skäl att söka till utbildningar och att också påbörja dem för att undvika arbetslöshet. Det var en betydligt lägre andel utbildningsomgångar som hade få behöriga sökande per plats 2020 och 2021 än det var 2019.¹⁷

De senaste åren kan också behörighetsgivande förutbildning (BFU) ha haft en viss minskande effekt på andelen outnyttjade platser vid start, framför allt inom utbildningsområdena Teknik och tillverkning och Samhällsbyggnad och byggt teknik.¹⁸

Andelen outnyttjade platser vid start varierar mycket mellan utbildningsområdena

Över tid har andelen outnyttjade platser vid start varierat mycket mellan utbildningsområdena. Av de fem stora områdena hade Teknik och tillverkning högst andel outnyttjade platser vid start 2021 med 23 procent. Därefter följde Samhällsbyggnad och byggt teknik med 10 procent och Data/It med 8 procent. Ekonomi, administration och försäljning hade lägst andel av de stora områdena med 2 procent outnyttjade platser vid start. Teknik och tillverkning och Samhällsbyggnad och byggt teknik hade en ökad andel outnyttjade platser vid start jämfört med 2020. De övriga tre stora områdena hade en minskad andel.

¹³ Den främsta orsaken till att utbildningsomgångar har blivit inställda har över tid varit för få behöriga sökande, även om det också har funnits flera andra skäl.

¹⁴ Antagna som påbörjat studier avser här vid utbildningsomgångens start, exklusive de som tillkommit under utbildningens gång.

¹⁵ År 2012 var sista året som det startades utbildningsomgångar inom kvalificerad yrkesutbildning. Tidsperioden i diagram 1.3 och 1.4 är vald med start 2013 för att endast visa yrkeshögskoleutbildning.

¹⁶ Till exempel ger en minskning med 2 procentenheter från nivån 20 en minskning med 10 procent men från nivån 10 ger det en minskning med 20 procent.

¹⁷ Se avsnitt 1.4 Sökande och sökande per plats.

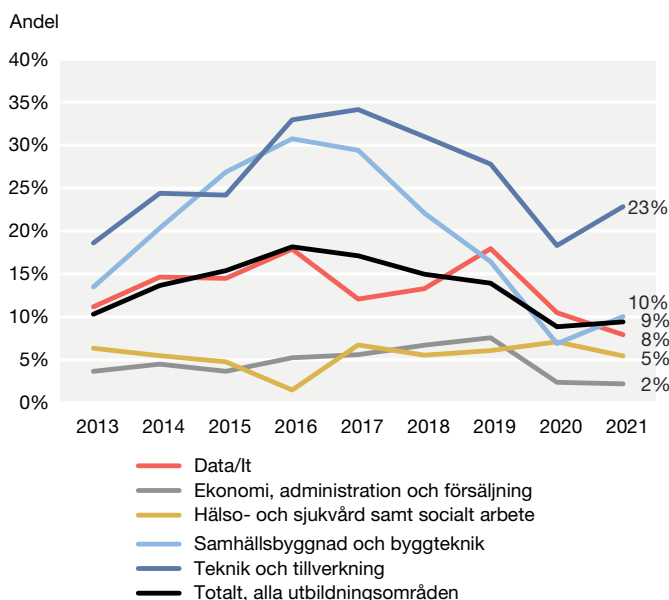
¹⁸ Se avsnitt 1.12 Behörighetsgivande förutbildning.

Sedan 2013 har Teknik och tillverkning haft högst andel outnyttjade platser vid start varje år av de fem stora utbildningsområdena utom 2015 då Samhällsbyggnad och byggt teknik hade högst andel. Teknik och tillverkning har från och med 2013 aldrig haft en andel på mindre än 18 procent.

Under perioden 2013–2021 har Data/It haft en andel outnyttjade platser vid start som varierat med som mest 18 procent (2016 och 2019) och som minst 8 procent (2021). Ekonomi, administration och försäljning respektive Hälso- och sjukvård samt socialt arbete har aldrig haft mer än 8 procent outnyttjade platser vid start.

Vad gäller andelen outnyttjade platser vid start sammanlagt för perioden 2013–2021, så kan de stora områdena delas in i tre grupper: stor andel – Teknik och tillverkning (26 procent), mellanstor andel – Samhällsbyggnad och byggt teknik (18 procent) och Data/It (13 procent) samt liten andel – Hälso- och sjukvård samt socialt arbete (6 procent) och Ekonomi, administration och försäljning (5 procent).

Diagram 1.4. Outnyttjade platser vid start inom de stora utbildningsområdena, 2013–2021

Platser avser beslutade utbildningsplatser. Inklusive platser på inställda utbildningsomgångar. Källa: MYH.

Ett ökat antal platser sammanfaller både med ökningarna och minskningarna av outnyttjade platser vid start inom områdena. Det är flera faktorer som påverkar, till exempel fördelningen av platser över utbildningsinriktningar inom områdena och läget på arbetsmarknaden.

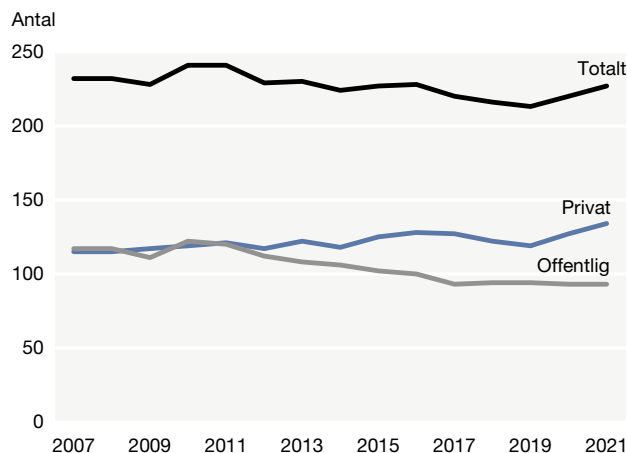
1.3 Utbildningsanordnare

Under 2021 hade 227 utbildningsanordnare minst en pågående utbildningsomgång varav 134 privata organisationer och 93 offentliga. Av de offentliga anordnarna var det 85 kommuner eller kommunförbund, 6 regioner (landsting) och 2 statliga anordnare.¹⁹

Andelen privata utbildningsanordnare har ökat

Antalet utbildningsanordnare har minskat marginellt över tid, från 232 till 227 mellan 2007 och 2021. Däremot har fördelningen mellan privata och offentliga anordnare förändrats mycket. Antalet privata anordnare har ökat från 115 till 134 och var som störst under det senaste året. Antalet offentliga anordnare har däremot minskat från 117 till 93. Andelen privata anordnare har ökat från 50 procent till 59 procent mellan 2007 och 2021 och hela förändringen har skett under de senaste tio åren.

Diagram 1.5. Utbildningsanordnare efter typ av huvudman, 2007–2021

Avser juridiskt ansvariga utbildningsanordnare som haft minst en utbildningsomgång som pågått under respektive år. Källa: MYH.

Antalet platser har ökat mycket hos privata utbildningsanordnare

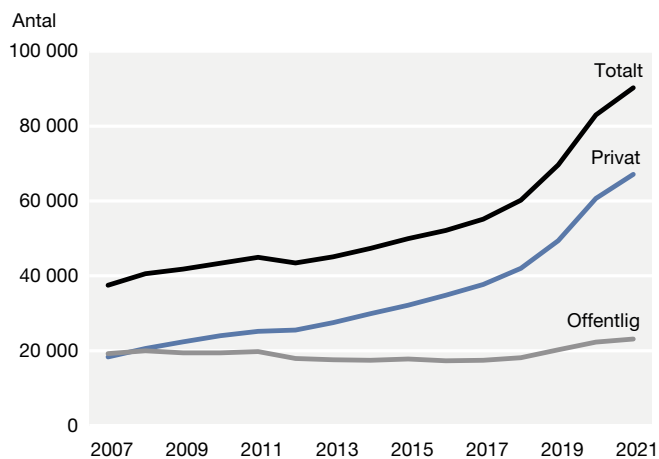
Vad gäller fördelningen av platserna så har det skett en kraftig förskjutning till privata utbildningsanordnare under perioden 2007–2021. Andelen privata anordnare har ökat, men andelen platser som finns hos privata anordnare har ökat mycket mer.

¹⁹ Avser juridiskt ansvariga utbildningsanordnare. För definition av utbildningsanordnare och pågående utbildningsomgångar, se avsnitt 1.15 Om statistiken.

Under 2007 hade privata anordnare 49 procent av 37 500 platser på omgångar som pågått under året. Det senaste året hade privata anordnare 74 procent av 90 200 platser på omgångar som pågått under 2021. Antalet platser hos privata anordnare ökade med 48 800 mellan 2007 och 2021. Hos offentliga anordnare ökade antalet platser med 3 900 under samma period. Av platserna hos offentliga anordnare 2021 fanns merparten (94 procent) hos kommuner eller kommunförbund.

Expansionen har inneburit en extra stor ökning av beslutade platser under perioden 2018–2021. Antalet platser på omgångar som pågått under året har ökat med 35 100 mellan 2017 och 2021, motsvarande 63 procent. Av ökningen så har merparten (84 procent) varit hos privata anordnare.

Diagram 1.6. Platser hos utbildningsanordnare efter typ av huvudman, 2007–2021

Platser avser beslutade utbildningsplatser på utbildningsomgångar som pågått under respektive år. Källa: MYH.

Privata utbildningsanordnare hade betydligt fler platser per anordnare än offentliga

Under 2021 fanns det i genomsnitt 397 beslutade platser per utbildningsanordnare på de utbildningsomgångar som pågått under året. Genomsnittet var dubbelt så högt för privata anordnare jämfört med offentliga anordnare, 501 jämfört med 249 platser per anordnare.

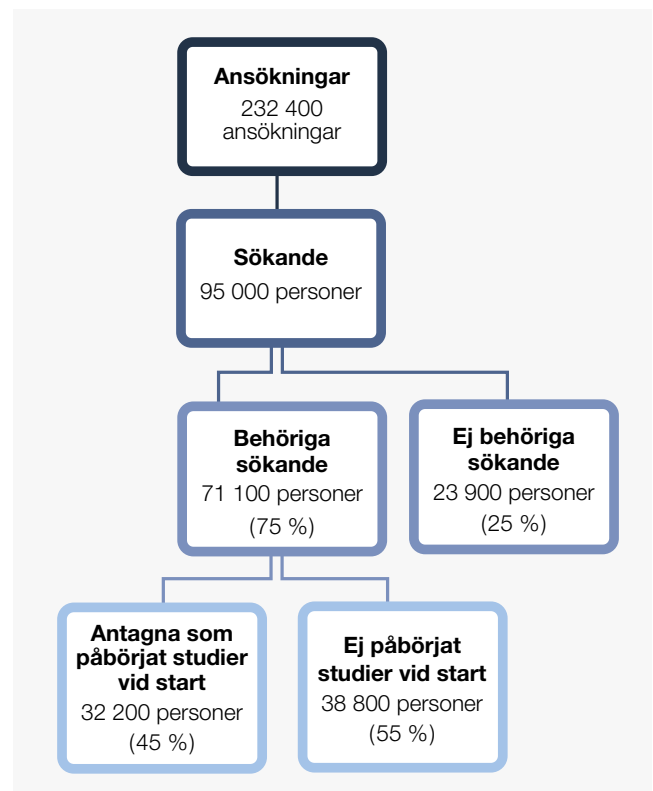
1.4 Sökande och sökande per plats

Sedan 2014 samlas personuppgifter in om de sökande, vilket gör det möjligt att redovisa hur många unika individer som söker till en yrkeshögskoleutbildning.²⁰

I det här avsnittet beskrivs ansökningar, sökande, behöriga sökande samt antagna som påbörjat studier vid start.²¹ Ansökningar avser antalet ansökningar om att bedriva studier inom YH. Samma individ kan göra flera ansökningar. Sökande och behöriga sökande avser däremot antal unika individer som har sökt, respektive sökt och varit behörig till minst en utbildning inom YH.

I bilden nedan ges en sammanfattande bild av volymerna i tillträdet till yrkeshögskolan, från ansökan om att gå en utbildning fram till att studerande antas och påbörjar utbildningen.

Figur 1. Ansökningar, sökande, behöriga sökande och antagna som påbörjat studier vid start, 2021

Notera: Alla uppgifter avser unika individer förutom ansökningar. Studerande som tillkommit under utbildningens gång ingår inte i måttet antagna som påbörjat studier vid start. Källa: SCB.

²⁰ Inför 2015 gjordes en del förändringar i insamlingen, vilket medförde att endast uppgifter om behöriga sökande är jämförbara från och med 2014 och framåt. Uppgifter om unika sökande individer (oavsett behöriga eller obehöriga sökande) är jämförbara från 2015 och framåt.

²¹ Studerande som tillkommit under utbildningens gång ingår inte i måttet antagna som påbörjat studier vid start.

Fortsatt ökning av antalet ansökningar

Antalet ansökningar till utbildningsomgångar som startade under året ökade från 215 800 till 232 400 mellan 2020 och 2021, vilket innebar en ökning med 8 procent. Detta var en fortsättning av ökningen under 2019 och 2020 då antalet ansökningar ökade med cirka 40 procent årligen. Under de senaste fem åren har antalet ansökningar mer än fördubblats.

Att antalet ansökningar har ökat, och då främst under 2019–2020, kan bero på att antalet utbildningar att söka till har ökat. Ökningen av antalet utbildningar har till stor del varit ett resultat av att myndigheten påbörjade en expansion av yrkeshögskoleutbildningarna under 2018. Antalet startade utbildningsomgångar minskade mellan 2020 och 2021, vilket troligen påverkat antal ansökningar under 2021.

Fler söker till mer än en utbildning

Fler personer än under tidigare år har sökt till mer än en utbildning med start under 2021, men det är fortfarande vanligast att man söker en utbildning. Totalt sökte 55 procent till en utbildning medan 45 procent sökte till flera utbildningar. Det var en något högre andel som sökt fler utbildningar jämfört med 2020 då 44 procent sökte fler utbildningar. Skillnaden var däremot större jämfört med perioden 2015–2019 då andelen som sökte fler utbildningar var mellan 34 och 41 procent.

I likhet med tidigare år var det inga, eller endast små, skillnader mellan könen när det gäller huruvida man sökte en eller flera utbildningar 2021.

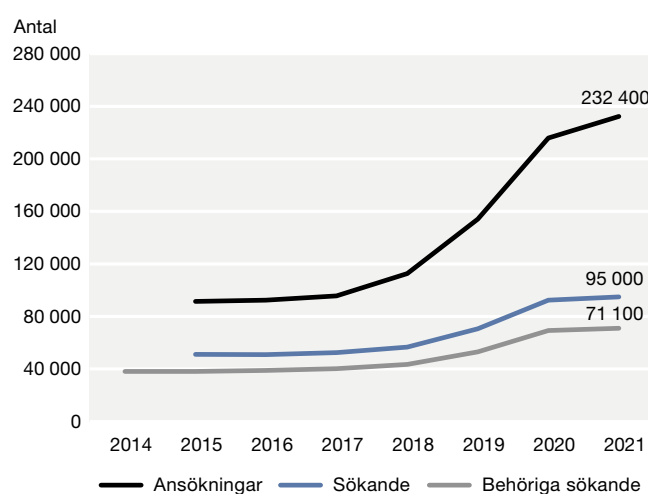
Tre av fyra sökande var behöriga till minst en utbildning

I likhet med antalet ansökningar ökade även antalet sökande till utbildningsomgångarna som startade under 2021 jämfört med 2020. Totalt sökte 95 000 personer till omgångarna som startade 2021 jämfört med 92 400 personer 2020, vilket innebar en ökning med 3 procent. Av de sökande var 75 procent behöriga till minst en utbildning 2021. Det var i likhet med 2019 och 2020 men något lägre än 2016–2018 då motsvarande andelar var 77 procent.

Antalet behöriga sökande ökade också mellan 2020 och 2021, från 69 400 till 71 100, vilket motsvarade en ökning med 2 procent. Mellan 2018 och 2019 respektive 2019 och 2020 var motsvarande ökning betydligt större (22 respektive 31 procent).

Av behöriga sökande var det 45 procent som antogs och påbörjade studier vid utbildningens start 2021. Detta var lägre än 2014–2020 då motsvarande andelar var mellan 47 och 52 procent.

Diagram 1.7. Ansökningar, sökande och behöriga sökande, 2014–2021

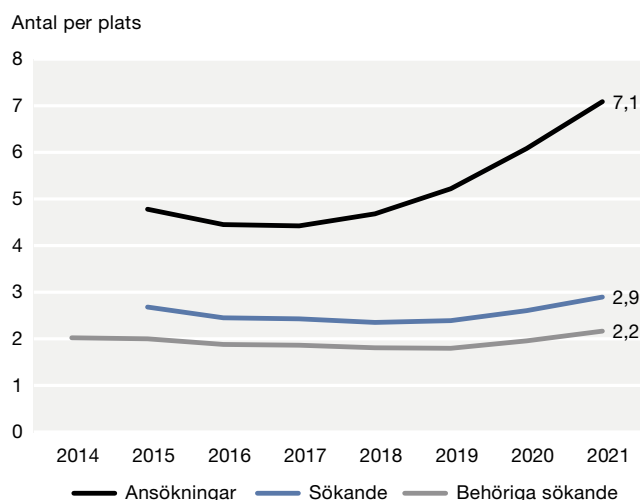

Källa: SCB.

Ökat antal behöriga sökande per plats

Totalt fanns det 32 800 platser att söka till på de utbildningsomgångarna som startade 2021. Det innebar i genomsnitt 2,9 sökande per plats och 2,2 behöriga sökande per plats. Både antalet sökande per plats och antalet behöriga sökande per plats ökade jämfört med 2020 då det var 2,6 sökande per plats och 2,0 behöriga sökande per plats.

Diagram 1.8. Ansökningar, sökande och behöriga sökande per plats, 2014–2021

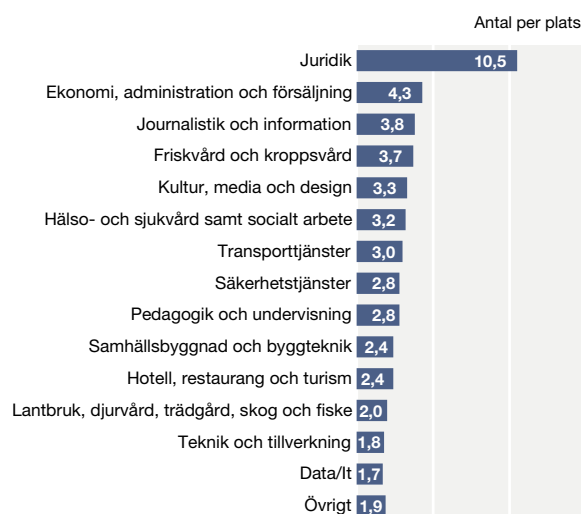
Källa: SCB.

Flest behöriga sökande per plats hade utbildningsområdet Juridik med 10,5 behöriga sökande per plats 2021. Juridik hade även flest behöriga sökande per plats under åren 2018–2020²². Inom övriga områden var de mellan 1,7 och 4,3 behöriga sökande per plats 2021.

Lägst antal behöriga sökande per plats hade Data/It med 1,7 behöriga sökande per plats 2021. Data/It har under flera år varit bland de utbildningsområdena med lägst antal behöriga sökande per plats.

Inom de fem stora utbildningsområdena varierade antalet behöriga sökande per plats 2021 mellan 1,7 och 4,3. Inom Ekonomi, administration och försäljning samt Hälso- och sjukvård samt socialt arbete var det 4,3 respektive 3,2 behöriga sökande per plats. Inom Data/It, Samhällsbyggnad och byggt teknik samt Teknik och tillverkning varierade antalet behöriga sökande per plats mellan 1,7 och 2,4. Jämfört med 2020 var den största förändringen bland de fem stora utbildningsområdena inom Ekonomi, administration och försäljning där antalet behöriga sökande per plats ökade från 3,4 till 4,3.

Diagram 1.9. Behöriga sökande per plats efter utbildningsområde, 2021

Notera: Statistiken över antal behöriga sökande är nettoräknad, vilket innebär att om en sökande är behörig till flera utbildningsomgångar inom samma utbildningsområde så räknas personen en gång i detta utbildningsområde. Källa: SCB.

Skev fördelning av antal behöriga sökande per plats mellan utbildningar

Ovan redovisades hur antal behöriga sökande per plats fördelades mellan utbildningsområden. Här redovisas i stället hur antal behöriga sökande per plats fördelades mellan enskilda utbildningsomgångar.

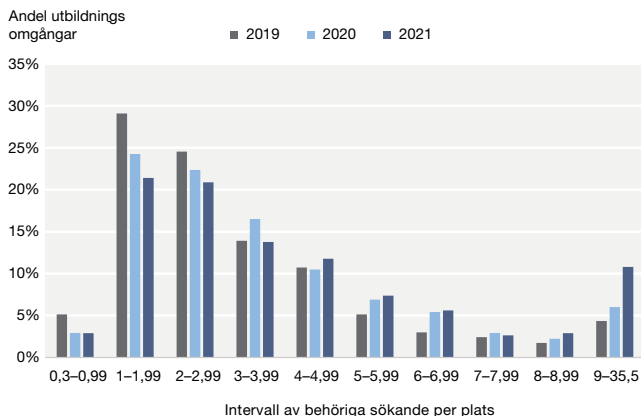
Fördelningen av behöriga sökande per plats var skev över utbildningsomgångarna 2021. Det var 45 procent av omgångarna som hade färre än 3 behöriga sökande per plats och 11 procent av omgångarna som hade fler än 9 behöriga sökande per plats.

Det blev en betydande ökning 2021 av omgångar med stort överskott på behöriga sökande. Under 2021 fanns 36 procent av alla behöriga sökande²³ på omgångar med minst 9 behöriga sökande per plats, motsvarande andel för 2020 var 21 procent.

²² Notera att Juridik är ett av de små områdena inom YH. Inom de mindre områdena kan enskilda utbildningsinriktningar få stor påverkan på resultaten.

²³ Måttet avser unika personer på en utbildningsomgång men aggregerat är många personer räknade flera gånger eftersom de är behöriga sökande till flera omgångar. Aggregerat kan detta mått därför inte jämföras med unika behöriga sökande personer per plats totalt sett.

Diagram 1.10 Andel utbildningsomgångar grupperade efter behöriga sökande per plats, 2019–2021

Källa: SCB. Bearbetning av MYH.

Behöriga sökande per plats påverkar andelen utnyttjade platser vid start

För enskilda utbildningsomgångar finns det ett samband mellan behöriga sökande per plats och andelen utnyttjade platser vid start.²⁴ Om en ökning av behöriga sökande per plats ska ge en minskande effekt på andelen utnyttjade platser vid start så behöver ökningen främst ske för utbildningar²⁵ där sökintresset tidigare har varit lågt i förhållande till antalet platser. Om ökningen främst sker för utbildningar som över tid haft ett stort överskott av behöriga sökande kan effekten på utnyttjade platser vid start bli liten.

Under 2020 minskade andelen utbildningsomgångar med färre än 3 behöriga sökande per plats betydligt jämfört med 2019 och det var även en viss fortsatt minskning under 2021. Detta förväntas vara en av orsakerna till att andelen utnyttjade platser vid start blev mycket lägre 2020 och 2021 än den var 2019.²⁶ Fem sjättedelar av alla utnyttjade platser vid start 2021²⁷ fanns på omgångar med färre än 3 behöriga sökande per plats.

Kvinnor och män söker till olika utbildningsområden

Av de sökande 2021 var merparten kvinnor. Könsfördelningen var i stort sett densamma bland sökande och behöriga sökande, cirka 60 procent kvinnor och 40 procent män, vilket är i likhet med de fem föregående åren.

Kvinnor sökte i större utsträckning utbildningar inom Ekonomi, administration och försäljning samt Hälso- och sjukvård samt socialt arbete medan männen i större utsträckning sökte utbildningar inom Data/It, Teknik och tillverkning samt Samhällsbyggnad och byggteknik. Detta var i likhet med de föregående åren (2015–2020).

Bland de sökande var kvinnor något äldre än män

Medianåldern bland de sökande och behöriga sökande 2021 var 30 år respektive 29 år. I likhet med tidigare år hade sökande och behöriga sökande kvinnor en något högre medianålder än män.

Merparten av behöriga sökande och antagna som påbörjat studier var inrikes födda

Av de behöriga sökande 2021 var 76 procent inrikes födda och 24 procent utrikes födda, vilket var snarlikt med motsvarande andelar 2020. Bland de antagna som påbörjat studier vid start²⁸ var andelen inrikes födda och utrikes födda 77 respektive 23 procent 2021, vilket var samma andelar som 2020.

Större skillnad i könsfördelning bland sökande än vid utbildningens start

Det var större skillnader mellan andelen kvinnor och andelen män bland behöriga sökande än bland dem som påbörjade studier 2021. Av behöriga sökande var 60 procent kvinnor och 40 procent män. Motsvarande andelar för antagna som påbörjade studier vid start²⁹ var 53 respektive 47 procent.

²⁴ Korrelationskoefficienten var -0.31 under 2021. P-värdet var mindre än 0,001.

²⁵ En utbildning definieras med ett unikt utbildningsnummer. Många utbildningar har förnyade beslut från flera beslutsår i ansökningsomgångarna om få bedriva yrkeshögskoleutbildning. Varje utbildning har en eller flera utbildningsomgångar med olika starttidpunkter. Se avsnitt 1.15 Om statistiken.

²⁶ Se avsnitt 1.2 Utbildningar, utbildningsomgångar och platser.

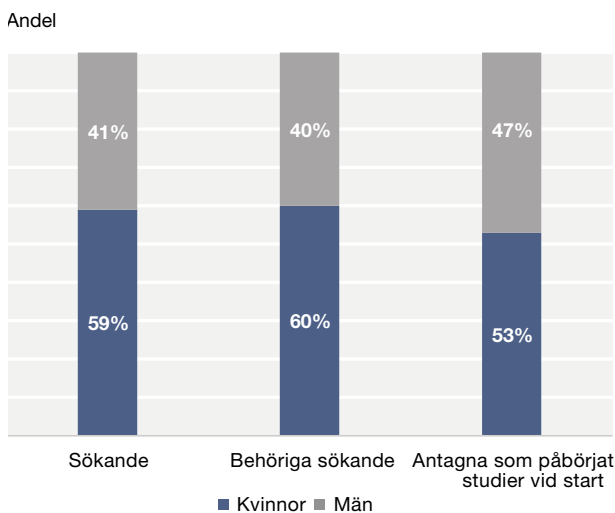
²⁷ Exklusive platser på inställda utbildningsomgångar.

²⁸ Studerande som tillkommit under utbildningens gång ingår inte i antagna som påbörjat studier vid start.

²⁹ Studerande som tillkommit under utbildningens gång ingår inte i antagna som påbörjat studier vid start.

Det var en högre andel av männen som sökt minst en utbildning och var behöriga som därefter antogs och påbörjade studier jämfört med kvinnorna. Detta kan bero på en större konkurrens om platserna inom de områden som kvinnor främst sökte sig till. Utbildningar inom Ekonomi, administration och försäljning och inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete hade fler behöriga sökande per plats än utbildningar inom Data/It, Teknik och tillverkning samt Samhällsbyggnad och byggt teknik.

Diagram 1.11. Sökande, behöriga sökande och antagna som påbörjat studier vid utbildningens start efter kön, 2021

Notera: Alla uppgifter avser unika individer. Studerande som tillkommit under utbildningens gång ingår inte i antagna som påbörjat studier vid start. Källa: SCB.

Närmare fyra av tio hade en eftergymnasial utbildning redan innan sin yrkeshögskoleutbildning

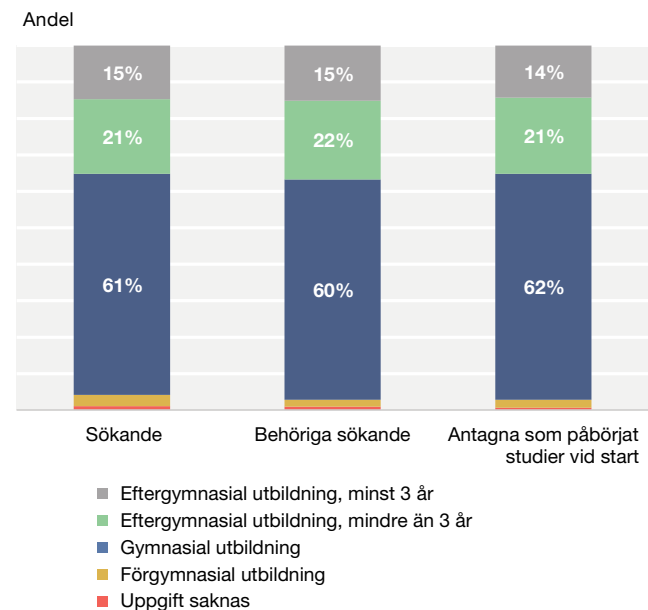
Detta avsnitt visar vilken högsta utbildningsnivå de sökande hade innan de sökte till en yrkeshögskoleutbildning. De senaste tillgängliga uppgifterna avser sökande till utbildningar som startade 2020.

Bland behöriga sökande och antagna som påbörjat studier vid start³⁰ 2020 hade 37 respektive 35 procent en eftergymnasial utbildning sedan tidigare.³¹ Av dessa hade 15 respektive 14 procent en eftergymnasial utbildning på

minst tre år, vilket var något högre än under de tre föregående åren.

En högre andel av de kvinnor som var behöriga hade en eftergymnasial utbildning innan sin yrkeshögskoleutbildning jämfört med de män som var behöriga, 39 procent jämfört med 34 procent 2020. För båda könen var andelarna högre än motsvande andelar 2019 som var 35 respektive 31 procent.

Diagram 1.12. Sökande, behöriga sökande och antagna som påbörjat studier vid utbildningens start efter utbildningsnivå 2020

Notera: Alla uppgifter avser unika individer. Studerande som tillkommit under utbildningens gång ingår inte i antagna som påbörjat studier vid start. Källa: SCB.

En av sju var behöriga utifrån reell kompetens

Det finns flera sätt att bli behörig till en yrkeshögskoleutbildning. En sökande som saknar de formella meriterna för att vara behörig till utbildningen kan bedömas behörig utifrån reell kompetens. Statistiken om sökande omfattar även uppgifter om de sökande bedömts behöriga utifrån reell kompetens. I statistiken avser det att den sökande antingen bedömts ha grundläggande behörighet genom annan utbildning än formell utbildning eller genom erfarenhet (3 kap. 1 § punkt 4 YHF³²) alternativt bedömts behörig genom den så kallade 20-procentsregeln (3 kap. 4 § YHF).

³⁰ Studerande som tillkommit under utbildningens gång ingår inte i antagna som påbörjat studier vid start.

³¹ Eftergymnasial utbildning, minst 3 år plus eftergymnasial utbildning, mindre än 3 år. Omfattar utbildningar som kodas till dessa nivåer enligt SUN, svensk utbildningsnomenklatur. Se även avsnitt 1.15 Om statistiken.

³² Förordning (2009:130) om yrkeshögskolan.

Av de sökande till yrkeshögskolan 2021 var 10 100 behöriga utifrån reell kompetens (enligt ovan), vilket motsvarade 14 procent av samtliga behöriga sökande. Det var något lägre än 2019 och 2020 då andelen var 15 procent men en högre andel än 2016–2018 då 13 procent var behöriga utifrån reell kompetens. I likhet med tidigare år var andelen som bedömdes behörig utifrån reell kompetens högre för män (15 procent) än för kvinnor (14 procent).

Tabell 1.2. Antal sökande som bedömts behöriga utifrån reell kompetens och andel av totala antalet behöriga sökande, 2016–2021

	Antal			Andel		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
2016	4 952	2 368	2 584	13 %	10 %	16 %
2017	5 194	2 756	2 438	13 %	12 %	15 %
2018	5 757	3 187	2 570	13 %	12 %	15 %
2019	7 880	4 358	3 522	15 %	14 %	16 %
2020	10 071	5 557	4 514	15 %	14 %	16 %
2021	10 083	5 929	4 154	14 %	14 %	15 %

Källa: SCB.

Andelen av de behöriga sökande som bedömts behöriga genom reell kompetens varierade med utbildningsområdena. Högst andel 2021 fanns inom området "Övrigt" (27 procent), följt av Pedagogik och undervisning (21 procent) och Hälso- och sjukvård samt socialt arbete (19 procent). Lägst andel fanns inom Friskvård och kroppsvård (2 procent) som är ett av de minsta utbildningsområdena inom yrkeshögskolan. Området hade även lägst andel 2019 och 2020.

Av de fem stora utbildningsområdena var det Hälso- och sjukvård samt socialt arbete som hade högst andel som bedömts behöriga utifrån reell kompetens (19 procent). Inom Data/It samt Teknik och tillverkning var andelarna 13 procent. Inom Samhällsbyggnad och byggt teknik samt Ekonomi, administration och försäljning var andelarna 11 respektive 8 procent.

Andelen behöriga utifrån reell kompetens var högre för utrikes födda jämfört med inrikes födda. År 2021 var andelen 25 procent bland utrikes födda jämfört med 11 procent bland inrikes födda. Andelen behöriga utifrån reell kompetens var högre inom de äldre åldersgrupperna jämfört med de yngre åldersgrupperna. Det var 9 procent av de behöriga sökande i åldersgruppen 24 år eller yngre som bedömdes behöriga utifrån reell kompetens jämfört med 25 procent i åldersgruppen 45 år och äldre.

Det var en större andel som bedömdes ha grundläggande behörighet genom annan utbildning än formell utbildning eller genom erfarenhet (1 § punkt 4) jämfört med andelen som bedömdes behörig genom den så kallade 20-procentsregeln (4 §), 12 procent jämfört med 3 procent av behöriga sökande.

Av de sökande som bedömdes behöriga utifrån reell kompetens var det 44 procent som antogs till och påbörjade en yrkeshögskoleutbildning³³ 2021. Det var en minskning jämfört med perioden 2016–2020 då andelen varierade mellan 45 och 52 procent. I likhet med de fyra föregående åren var andelen som antogs och påbörjade studier något lägre för behöriga enligt reell kompetens jämfört med behöriga sökande som helhet.

Av de antagna som påbörjade en yrkeshögskoleutbildning 2021 hade 14 procent bedömts behöriga till utbildningen utifrån reell kompetens. Detta var i likhet med perioden 2016–2020 då motsvarande andel varierade mellan 12 och 14 procent.

1.5 Antagna som påbörjat studier

Hittills³⁴ är det 32 900 antagna som påbörjat studier på de utbildningsomgångar som startade under 2021. Det förväntas tillkomma ungefär 500 som påbörjar studier under utbildningarnas gång, varav merparten under 2022.

Antagna som påbörjat studier fördubblades på fem år

Antalet antagna som påbörjat studier ökade i stort sett årligen under perioden 2007–2020, från 14 700 till 36 000. Under 2021 minskade sedan antalet till 32 900,³⁵ men det var fortfarande på en högre nivå än 2019 och tidigare.

³³ Antagna som påbörjat studier avser här vid utbildningsomgångens start, exklusive de se som hoppat in under utbildningens gång.

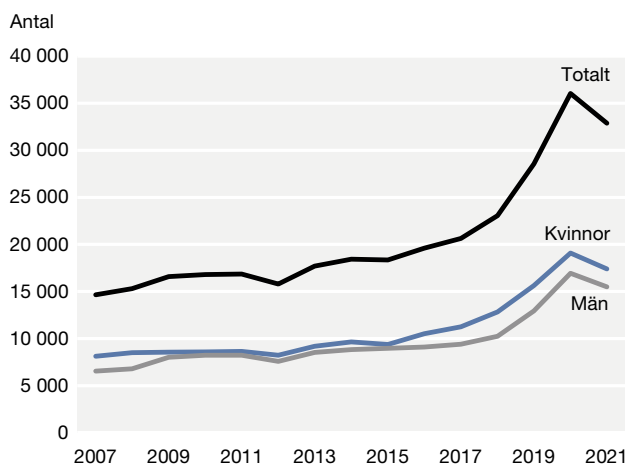
³⁴ Avstämt 2022-02-02.

³⁵ Det förväntas tillkomma ungefär 500 studerande under utbildningens gång.

Under 2018 påbörjades en expansion av antalet beslutade platser inom yrkeshögskoleutbildning som slog igenom i ännu större utsträckning 2019 och 2020. Under 2020 tillkom också extra beviljade utbildningsomgångar med platser på redan befintliga utbildningar med anledning av coronapandemin. Mellan 2018 och 2020 ökade antalet antagna som påbörjat studier med 13 000, vilket motsvarade en ökning med 50 procent.

Det var 17 400 kvinnor och 15 500 män som påbörjade studier 2021. I jämförelse med 2007 har antalet kvinnor ökat med 9 300 och antalet män med 9 000.³⁶

Diagram 1.13. Antagna som påbörjat studier, 2007–2021

Källa: SCB.

Tre av fem påbörjade utbildningar som var två år eller längre

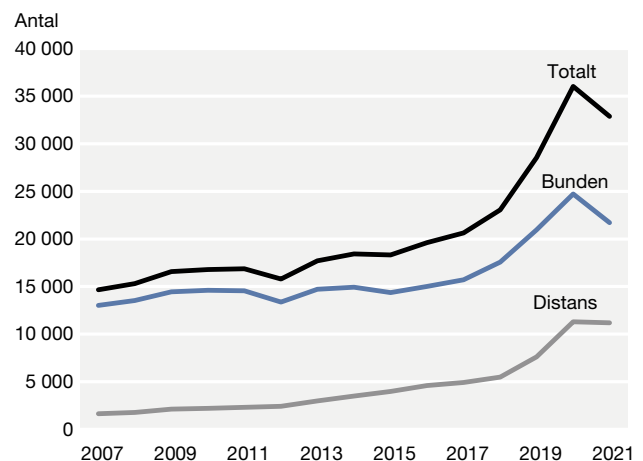
Andelen som påbörjat studier på utbildningar som var två år eller längre³⁷ har i stort sett varje år varit ungefär tre femtedelar. Under 2021 var andelen 61 procent.

Fler som påbörjat studier både i bunden studieform och på distans

Antalet antagna som påbörjat studier har ökat mellan 2007 och 2021 för både bunden studieform och utbildningar på distans. För bundna utbildningar har antalet ökat från 13 000 till 21 700 och för distansutbildningar har antalet ökat från 1 600 till 11 200.

I procent har antalet som påbörjat distansutbildningar ökat mer än antalet som påbörjat bundna utbildningar under perioden 2007–2021. Det har medfört att andelen av dem som påbörjat studier som funnits inom distansutbildningar har ökat från 11 procent till 34 procent. Ungefär hälften av ökningen för andelen distans har skett under de senaste tre åren.

Diagram 1.14. Antagna som påbörjat studier efter studieform, 2007–2021

Källa: SCB.

Av de stora och medelstora utbildningsområdena³⁸ hade Kultur, media och design högst andel som påbörjat studier på bundna utbildningar 2021 med 94 procent. Därefter följde Data/It med 88 procent och Transporttjänster med 82 procent. Inom Kultur, media och design har andelen som påbörjat studier på bundna utbildningar varit minst 93 procent årligen 2007–2021.

Högst andel som påbörjat studier på distansutbildningar 2021 av de stora och medelstora utbildningsområdena hade Hälso- och sjukvård samt socialt arbete med 69 procent, följt av Pedagogik och undervisning med 47 procent och Teknik och tillverkning med 40 procent. Inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete har andelen som påbörjat studier på distansutbildningar ökat från 51 procent till 69 procent under de tre senaste åren.

Jämn könsfördelning totalt sett

Totalt sett har könsfördelningen för antagna som påbörjat studier varit jämn³⁹ under hela perioden 2007–2021.

³⁶ Det förväntas tillkomma studerande under utbildningens gång som ökar antalen något för 2021.

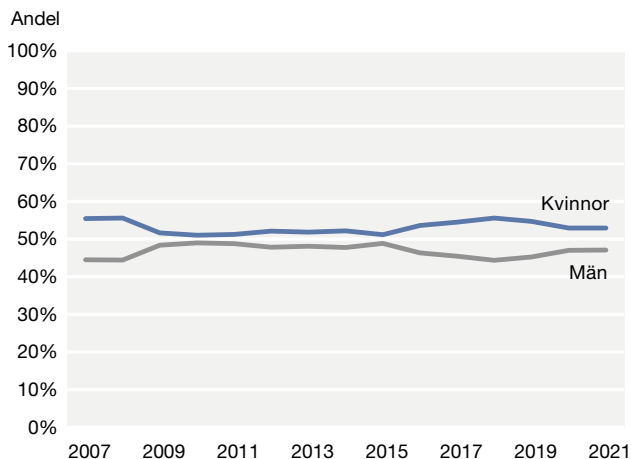
³⁷ Avser omfattning i YH-poäng. Deltid är här omräknat till heltid.

³⁸ I avsnitt 1.15 Om statistiken visas indelningen i stora, medelstora och små utbildningsområden.

³⁹ En jämn könsfördelning anses råda då både andelen kvinnor och andelen män är minst 40 procent. Källa: www.jamstall.nu

Andelen kvinnor har årligen varierat mellan 51 och 56 procent medan andelen män har varierat mellan 44 och 49 procent. År 2021 var andelen kvinnor 53 procent och andelen män 47 procent.

Diagram 1.15. Antagna som påbörjat studier efter kön, 2007–2021

Källa: SCB.

Ojämn könsfördelning inom de fem stora utbildningsområdena

Totalt sett var könsfördelningen jämn 2021 men inom de fem stora utbildningsområdena var det en ojäm könsfördelning. Inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete och Ekonomi, administration och försäljning var andelen kvinnor högre än andelen män med 89 respektive 73 procent kvinnor. Inom Teknik och tillverkning, Data/It samt Samhällsbyggnad och byggt teknik var det tvärtom med en högre andel män än kvinnor. Andelen män varierade mellan 67 och 79 procent.

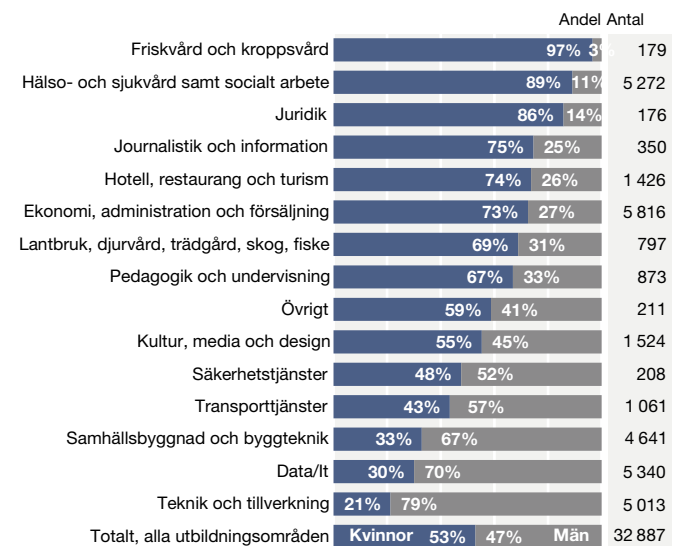
Varierande könsfördelning inom de mellanstora och små utbildningsområdena

Av de fem medelstora områdena hade tre områden en ojäm könsfördelning 2021. Hotell, restaurang och turism, Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske samt Pedagogik och undervisning hade en högre andel kvinnor än män. Andelen kvinnor varierade mellan 67 och 74 procent. Kultur, media och design samt Transporttjänster hade däremot en jämn könsfördelning.

Bland de små områdena hade Säkerhetstjänster och området Övrigt en jämn könsfördelning 2021. Resterande små

områden hade en ojäm könsfördelning med en högre andel kvinnor än män.⁴⁰

Diagram 1.16. Antagna som påbörjat studier efter utbildningsområde och kön, 2021

Källa: SCB.

Ojämn könsfördelning över tid inom de fem stora utbildningsområdena

Inom de fem stora områdena har könsfördelningen varit ojäm under hela perioden 2007–2021. Data/It och Samhällsbyggnad och byggt teknik har gått mot en mindre skev könsfördelning. Inom Data/It har andelen kvinnor ökat från 16 till 30 procent och inom Samhällsbyggnad och byggt teknik har andelen kvinnor ökat från 24 till 33 procent. Inom de tre resterande stora områdena har utvecklingen varit den motsatta och gått mot en mer skev könsfördelning även om det varit små förändringar. Andelen män har minskat från 13 till 11 procent inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete och från 29 till 27 procent inom Ekonomi, administration och försäljning. Andelen kvinnor har minskat från 25 till 21 procent inom Teknik och tillverkning.

Inom de flesta utbildningsområden har könsfördelningen varit ojäm under hela eller merparten av perioden 2007–2021. Kultur, media och design är det enda området som haft en jämn könsfördelning varje år under perioden.

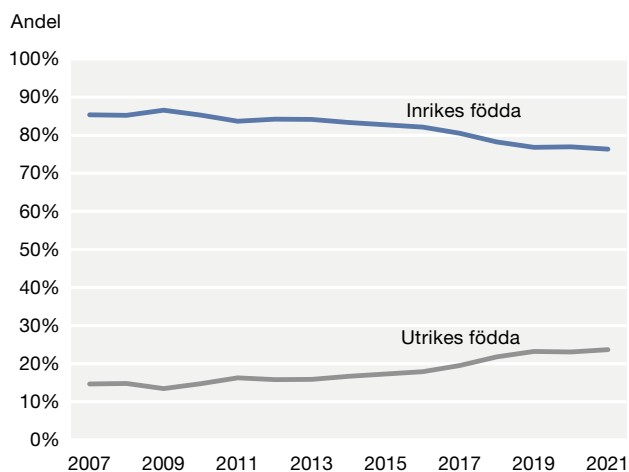
Andelen utrikes födda har ökat

Andelen utrikes födda bland antagna som påbörjat studier har ökat från 15 procent till 24 procent mellan 2007 och

⁴⁰ I avsnitt 1.15 Om statistiken visas indelningen i stora, medelstora och små utbildningsområden.

2021. Två tredjedelar av ökningen har skett under de fem senaste åren. Andelen utrikes födda 2021 var högre bland män än bland kvinnor, 26 procent jämfört med 22 procent. Inom högskolan har det varit en liknade utveckling av andelen högskolenybjörjare med utländsk bakgrund som ökat från 18 procent läsåret 2011/2012 till 26 procent läsåret 2020/2021.⁴¹

Diagram 1.17. Antagna som påbörjat studier efter inrikes/utrikes födda, 2007–2021

Källa: SCB.

Andelen utrikes födda varierar mellan utbildningsområdena

Andelen utrikes födda bland dem som påbörjat studier varierar mellan utbildningsområdena. Av de stora och medelstora områdena hade Pedagogik och undervisning högst andel utrikes födda 2021 med 40 procent. Data/It hade näst högst andel utrikes födda med 29 procent.

Lägst andel hade Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske med 7 procent. Detta område har under ett enskilt år 2007–2020 som mest haft 8 procent utrikes födda.

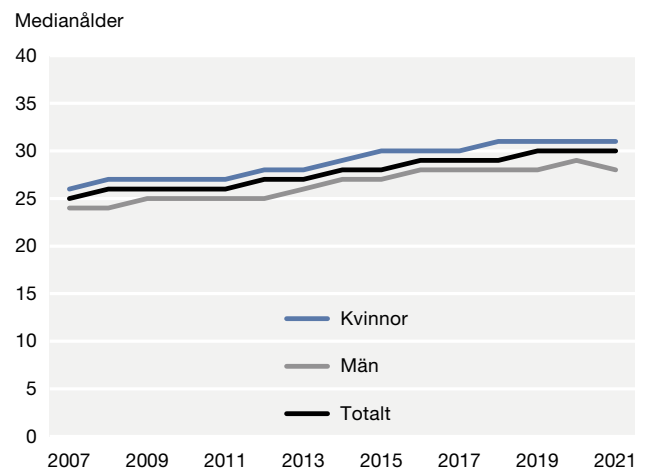
Andelen utrikes födda har ökat inom alla fem stora utbildningsområden under de senaste fem åren. Inom Teknik och Tillverkning har ökningen under de fem senaste åren varit 8 procentenheter och inom Samhällsbyggnad och byggt teknik 7 procentenheter. Inom övriga tre stora områden har ökningen varit mellan 2 och 4 procentenheter.⁴²

Pedagogik och undervisning har haft en hög andel utrikes födda sedan 2016. Det är ett område som har växt de senaste åren och delvis fått ett nytt utbildningsinnehåll. Den höga andelen utrikes födda inom området är till stor del ett resultat av att utbildningar till Lärarassistent med inriktning integration och Studiehandedare på modersmål finns inom området.

Ökad medianålder

Medianåldern bland antagna som påbörjat studier har ökat från 25 till 30 år mellan 2007 och 2021. Bland kvinnor har medianåldern ökat från 26 till 31 år och bland män från 24 till 28 år.

Diagram 1.18. Antagna som påbörjat studier efter medianålder, 2007–2021

Källa: SCB.

Ökad medianålder inom alla stora och mellanstora utbildningsområden

Medianåldern har ökat inom alla stora och medelstora utbildningsområden mellan 2007 och 2021. Inom de fem stora områdena har medianåldern ökat med 3–5 år för varje område. Under 2021 hade Hälso- och sjukvård samt socialt arbete en medianålder på 36 år. De övriga stora områdena hade vardera en medianålder på mellan 29 och 30 år.

Av de fem medelstora områdena hade Pedagogik och undervisning högst medianålder 2021 med 36 år. Andelen utrikes födda har varit hög inom området sedan 2016 och

⁴¹ Exklusive inresande studenter. Källa: UKÄ.

⁴² I avsnitt 1.15 Om statistiken visas indelningen i stora, medelstora och små utbildningsområden.

utrikes födda har över tid haft en högre medianålder än inrikes födda.⁴³ Lägst medianålder av de medelstora områdena hade Kultur, media och design med 26 år.⁴⁴

Kvinnor hade 3 år högre medianålder än män 2021. En del av skillnaden i medianålder mellan könen är ett resultat av den skeva könsfördelningen inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete som hade 89 procent kvinnor bland antagna som påbörjade studier 2021. Detta är ett stort område med högre medianålder än övriga stora områden och det får därför en stor påverkan på medianåldern för kvinnor. Inom området var medianåldern 36 år för kvinnor och 34 år för män 2021.

Utrikes födda hade 2021 en medianålder på 34 år jämfört med 29 år för inrikes födda. Medianåldern har varit högre för utrikes födda än för inrikes födda över tid. Skillnaden i medianålder har varit 4–6 år för varje enskilt år under perioden 2007–2021.

Utbildningsnivån har ökat bland antagna som påbörjat studier

Detta avsnitt visar vilken högsta utbildningsnivå de antagna hade innan de påbörjade studier inom yrkeshögskoleutbildning.⁴⁵ De senaste tillgängliga uppgifterna om högsta utbildningsnivå avser 2020.

Utbildningsnivån bland dem som påbörjat studier inom yrkeshögskoleutbildning har ökat över tid. Mellan 2007 och 2020 ökade andelen som sedan tidigare hade en eftergymnasial utbildning⁴⁶ från 24 procent till 36 procent.

Det har varit en ökning både av dem som hade en eftergymnasial utbildning på minst 3 år och av dem som hade en kortare eftergymnasial utbildning. Andelen 2020 som hade en eftergymnasial utbildning på minst 3 år var 15 procent. Motsvarande andel för dem som hade en kortare eftergymnasial utbildning var 21 procent.

Utbildningsnivån har ökat över tid och var som högst under 2020. Ökningen av andelen med eftergymnasial utbildning var 3 procentenheter mellan 2019 och 2020, vilket är den största ökningen som förekommit mellan två på varandra följande år.

⁴³ Se även föregående avsnitt om utrikes födda.

⁴⁴ I avsnitt 1.15 Om statistiken visas indelningen i stora, medelstora och små utbildningsområden.

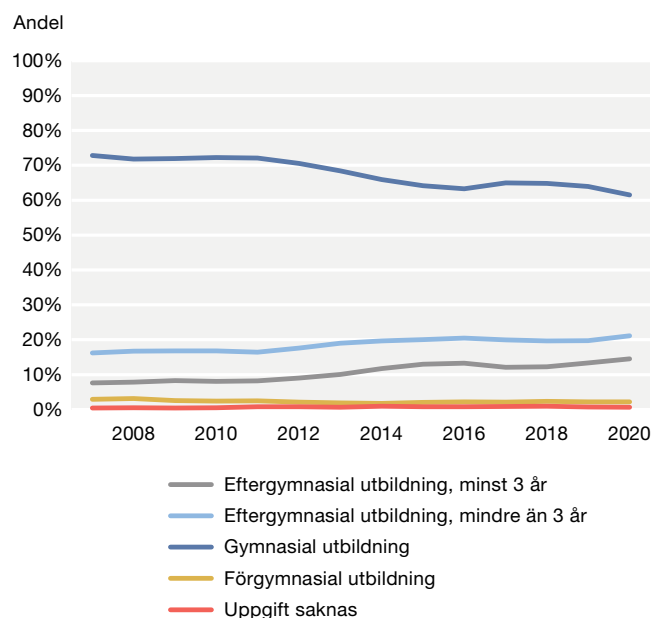
⁴⁵ Inkluderar även kvalificerad yrkesutbildning 2007–2012. Se avsnitt 1.15 Om statistiken.

⁴⁶ Eftergymnasial utbildning, minst 3 år plus eftergymnasial utbildning, mindre än 3 år. Omfattar utbildningar som kodas till dessa nivåer enligt SUN, svensk utbildningsnomenklatur. Se avsnitt 1.15 Om statistiken.

Förskjutningen uppåt i utbildningsnivå mellan 2007 och 2020 beror till stor del på en minskning av andelen med gymnasial utbildning, vilken minskat från 73 procent till 62 procent. Vad gäller den lägsta utbildningsnivån (förgymnasial utbildning) så har andelen varit 2 procent årligen sedan 2010.

Över tid har kvinnor generellt sett haft en högre utbildningsnivå än män före påbörjad yrkeshögskoleutbildning. Av de kvinnor som påbörjade en yrkeshögskoleutbildning 2020 hade 38 procent en eftergymnasial utbildning. Motsvarande andel för män var 32 procent. Andelen som hade en eftergymnasial utbildning på minst tre år var 17 procent för kvinnor jämfört med 12 procent för män.

Diagram 1.19. Antagna som påbörjat studier efter utbildningsnivå, 2007–2020

Källa: SCB.

Utbildningsnivån var högre för utrikes födda än för inrikes födda

De utrikes födda hade 2020 i högre grad en eftergymnasial utbildning⁴⁷ innan de påbörjade yrkeshögskoleutbildningen jämfört med inrikes födda. Andelen som hade en eftergymnasial utbildning innan yrkeshögskoleutbildningen var 48 procent för utrikes födda jämfört med 32 procent

⁴⁷ Eftergymnasial utbildning, minst 3 år plus eftergymnasial utbildning, mindre än 3 år. Omfattar utbildningar som kodas till dessa nivåer enligt SUN, svensk utbildningsnomenklatur. Se även avsnitt 1.15 Om statistiken.

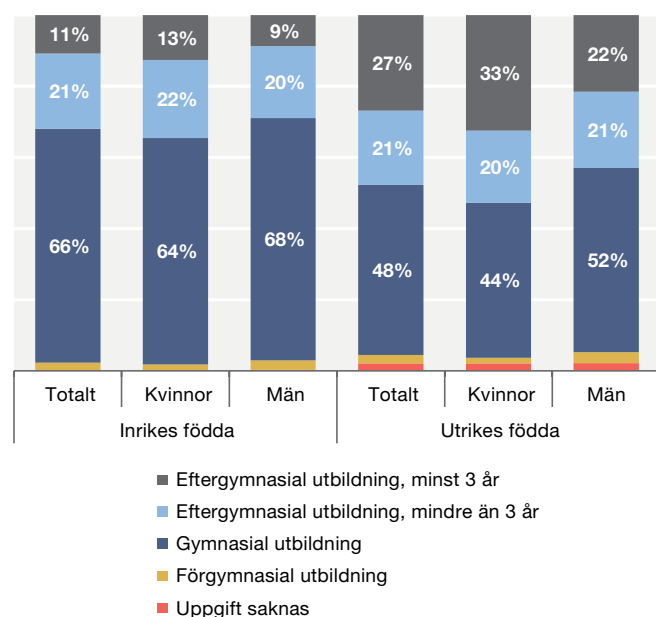
för inrikes födda. Andelen utrikes födda som hade en eftergymnasial utbildning på minst tre år före yrkeshögskoleutbildningen var 27 procent jämfört med 11 procent för inrikes födda.

Över tid har det varit skillnad i utbildningsnivå mellan utrikes födda och inrikes födda före påbörjad yrkeshögskoleutbildning. Skillnaden ökade under några år och var som störst 2015 då 52 procent av utrikes födda jämfört med 29 procent av inrikes födda hade en eftergymnasial utbildning innan yrkeshögskoleutbildningen. Därefter har skillnaden minskat något.

Det har också varit skillnad i utbildningsnivå mellan kvinnor och män över tid, både bland utrikes födda och inrikes födda. Andelen som hade en eftergymnasial utbildning före påbörjad yrkeshögskoleutbildning 2020 var högre för utrikes födda kvinnor än för utrikes födda män, 53 procent jämfört med 43 procent. För inrikes födda var motsvarande andelar 35 procent för kvinnor och 29 procent för män.

En högre andel av utrikes födda kvinnor hade en eftergymnasial utbildning på minst tre år före yrkeshögskoleutbildningen jämfört med utrikes födda män, 33 procent jämfört med 22 procent. Av inrikes födda kvinnor hade 13 procent en eftergymnasial utbildning på minst tre år före påbörjad yrkeshögskoleutbildning. Motsvarande andel för inrikes födda män var 9 procent.⁴⁸

Diagram 1.20. Antagna som påbörjat studier efter inrikes/utrikes födda och utbildningsnivå, 2020

Källa: SCB.

⁴⁸ Notera att det saknas uppgift om utbildningsnivå för 2 procent av de utrikes födda, vilket gäller både kvinnor och män. Andelarna för utrikes födda kan därför vara något underskattade i jämförelserna.

Ungefär hälften hade gått ett yrkesförberedande gymnasieprogram

För 93 procent av dem som påbörjade en yrkeshögskoleutbildning 2020 fanns det uppgift om typ av avslutad gymnasieutbildning. Av dessa hade 50 procent gått ett yrkesförberedande program och 45 procent ett studieförberedande program. Resterande 5 procent fanns inom övriga program.

Tre fjärdedelar av de antagna som påbörjade studier 2020 var 25 år eller äldre. Det innebär att för merparten av dem som påbörjade studier hade det gått många år sedan de avslutade sin gymnasieutbildning. Detta medför att en stor andel har haft möjlighet att skaffa sig ytterligare utbildning efter gymnasiet.

Utbildningsnivån bland föräldrar till antagna som påbörjat yrkeshögskoleutbildning

Föräldrars utbildningsnivå brukar användas för att mäta social bakgrund och social snedrekrytering till utbildningar. Statistiska centralbyrån (SCB) har tidigare publicerat en rapport med uppgifter om föräldrars utbildningsnivå för antagna som påbörjade en yrkeshögskoleutbildning 2018.⁴⁹ Någon nyare statistik finns inte framtagen.

Det var 21 procent av dem som påbörjade en yrkeshögskoleutbildning 2018 som hade högutbildade föräldrar (minst 3 års eftergymnasial utbildning). Detta var i likhet med hela befolkningen men lägre än för högskolenybjärare där motsvarande andel var 39 procent 2018.

För de som påbörjade en yrkeshögskoleutbildning var föräldrarnas utbildningsnivå över lag högre bland män än bland kvinnor.

Föräldrarnas utbildningsnivå varierade mellan utbildningsområdena. Andelen med högutbildade föräldrar var störst inom Kultur, media och design samt Journalistik och information (37 respektive 33 procent). Andelen var minst inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete och Pedagogik och undervisning (12 respektive 13 procent).

⁴⁹ SCB, "Social snedrekrytering till yrkeshögskolan mindre än till högskolan", 2020, www.scb.se/UF0701.

1.6 Studerande

Detta avsnitt beskriver alla som varit aktiva studerande⁵⁰ på de utbildningsomgångar som pågått under ett år. Det görs inte någon skillnad på hur stor del av året som en individ ska ha varit i studier för att räknas som studerande.

Antalet studerande har mer än fördubblats sedan 2007

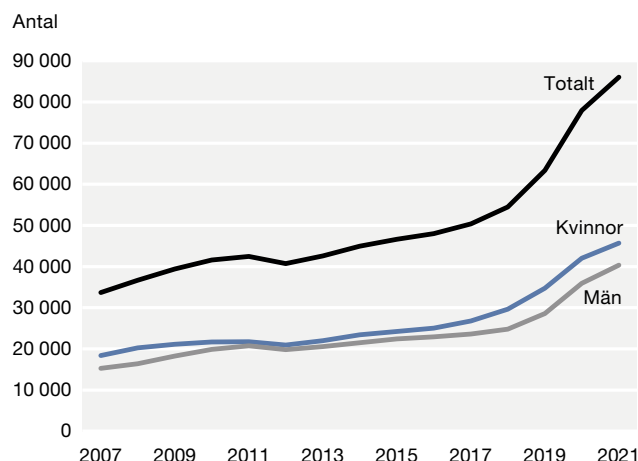
Med undantag för 2012⁵¹ har antalet studerande ökat kontinuerligt under perioden 2007–2021. Antalet studerande har ökat med 52 300 mellan 2007 och 2021, från 33 700 till 86 000. Det motsvarar en ökning med över 150 procent.

Under åren 2019 och 2020 skedde en stor ökning av antalet studerande i samband med expansionen. Mellan 2018 och 2020 ökade antalet studerande med 23 500, vilket motsvarar en ökning med 43 procent. Under 2021 fortsatte ökningen, men i en lägre takt än för de två föregående åren. Mellan 2020 och 2021 ökade antalet studerande med 8 100, vilket innebär en ökning med 10 procent.

Både antalet kvinnor och män har ökat mellan 2007 och 2021. Antalet studerande kvinnor ökade från 18 400 till 45 700 mellan 2007 och 2021, vilket motsvarar en ökning med 148 procent. Antalet studerande män ökade under samma period från 15 300 till 40 300, vilket innebär en ökning med 164 procent.

Könsfördelningen har totalt sett varit jämn⁵² under varje år 2007–2021. Den har varierat något mellan åren med 51–55 procent kvinnor och 45–49 procent män. Även om könsfördelningen totalt sett var jämn 2021 fanns det skillnader mellan utbildningsområdena.

Diagram 1.21. Studerande, 2007–2021

Källa: SCB.

Merparten av de studerande fanns inom de stora utbildningsområdena

Under 2021 fanns 80 procent av de studerande inom något av de fem stora utbildningsområdena. Detta var samma andel som 2020, men något högre än under perioden 2015–2019 då andelen varierade mellan 77 och 79 procent.

Jämfört med 2020 ökade antalet studerande 2021 inom fyra av fem stora utbildningsområden. Inom Ekonomi, administration och försäljning minskade i stället antalet något mellan 2020 och 2021. Trots minskningen fanns flest studerande inom detta område, vilket var i likhet med tidigare år. Bland de stora områdena var den största förändringen mellan 2020 och 2021 inom Data/It där antalet studerande ökade med 26 procent.

Fler studerade på utbildningar i bunden form jämfört med på distansutbildningar

Det har över tid varit fler studerande på utbildningar i bunden form än på distansutbildningar. Antalet studerande har ökat inom båda studieformerna mellan 2007–2021, från 30 200 till 59 900 inom bundna utbildningar och från 3 500 till 26 100 inom distansutbildningar.

Ökningen av antalet studerande mellan 2007 och 2021 var större för bundna utbildningar än för distansutbildningar.

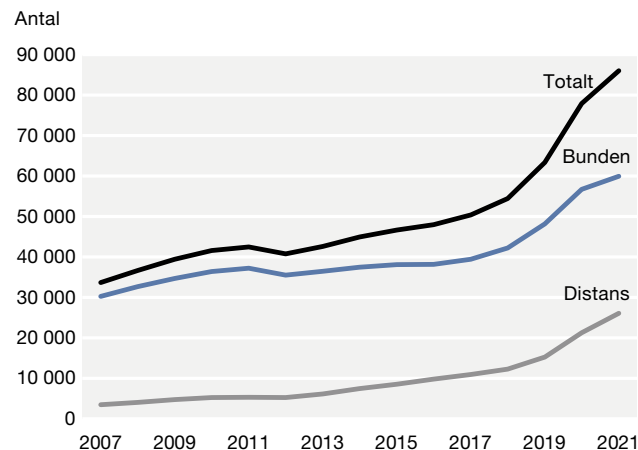
⁵⁰ För definition av aktiva studerande, se avsnitt 1.15 Om statistiken.

⁵¹ Den tillfälliga nedgången 2012 berodde på att anslagstilldelningen för utbildningarna inte fullt ut kompenserade för utfasningen av kvalificerad yrkesutbildning.

⁵² En jämn könsfördelning anses råda då både andelen kvinnor och andelen män är minst 40 procent. Källa: www.jamstall.nu.

Den procentuella ökningen var däremot större för distansutbildningar. Antalet studerande inom distansutbildningar var mer än sex gånger fler 2021 än 2007.

Diagram 1.22. Studerande efter studieform, 2007–2021

Källa: SCB.

1.7 Examinerade

Ökat antal examinerade

Antalet examinerade 2020 var 17 100, vilket var 2 500 fler än 2019⁵³. Detta innebär en ökning med 17 procent. Motsvarande ökning mellan 2018 och 2019 var 7 procent.

Det finns en viss eftersläpning i statistiken då det tillkommer examinerade på grund av sena kompletteringar. På grund av eftersläpningen är 2020 det senaste året som redovisas i rapporten. Antalet examinerade förväntas att öka något till följd av att kompletteringarna inkommer. Preliminärt förväntas det slutgiltiga antalet examinerade 2020 bli 17 200. För 2021 förväntas motsvarande antal bli mellan 19 900 och 20 000.

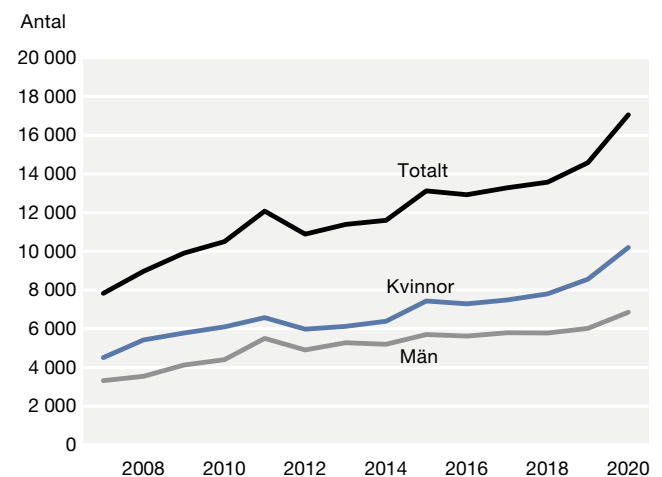
Av de examinerade 2020 var det 10 200 kvinnor och 6 900 män. Mellan 2019 och 2020 ökade både antalet examinerade kvinnor och män.

⁵³ Antal examinerade vid avstämning hösten 2021.

Ökningen av antalet examinerade under 2020 var en fortsättning på den ökande trend som pågått sedan 2007.⁵⁴ Ökningen av antalet examinerade har berott både på att fler bedrivit studier i kombination med att examensgraden har ökat över tid, se avsnitt 1.5 och avsnitt 1.8.

Under 2018 påbörjades en expansion av antal platser inom yrkeshögskolan. Detta bedöms ha bidragit till ökningen av antalet examinerade under 2020. Under kommande år, när fler av de nya utbildningsomgångarna avslutats, väntas expansionen ha en större påverkan på antalet examinerade.

Diagram 1.23. Examinerade, 2007–2020

Källa: SCB.

Antalet examinerade påverkas dels av volymförändringar, (det vill säga hur många som studerat på de utbildningar som avslutas under ett visst år), dels av hur stor andel som slutför sin utbildning och tar examen. Med andra ord kan antalet examinerade öka på grund av bättre prestationer även om antalet som bedrivit studier är oförändrat.

Eftersom antalet som studerat inom yrkeshögskolan har ökat under perioden 2007–2020 hade antalet examinerade ökat även om examensgraden varit oförändrad. Ökningen av antalet examinerade hade däremot inte varit lika stor om examensgraden varit oförändrad. Efter 2016 har examensgraden varit minskande, med undantag för en viss

⁵⁴ En tydlig ökning av antalet examinerade skedde 2011. Den tillfälliga uppgången berodde nästan enbart på två extrasatsningar som gjordes åren före där ytterligare utbildningar, utöver den ordinarie ansökningsomgången beviljades. I den första extrasatsningen 2009 beviljades 55 utbildningar med en utbildningsomgång vardera och merparten av dessa omgångar avslutades 2011. Den andra extrasatsningen gjordes 2010 och var riktad mot Västra Götalands län för att möta strukturomvandlingen inom länet. Det beviljades 30 utbildningar med en omgång vardera varav de flesta avslutades under 2011.

ökning mellan 2019 och 2020 (se avsnitt 1.8). Därmed har ökningen av antalet examinerade under perioden 2017–2020 berott på en ökning av antal studerade.

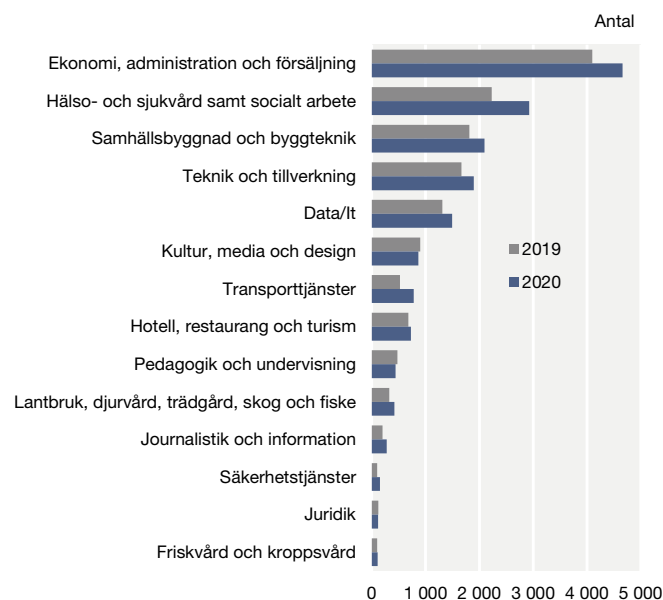
Totala antalet examinerade påverkas främst av de fem stora utbildningsområdena

Drygt tre av fyra examinerade 2020 hade gått en utbildning inom något av de fem största utbildningsområdena. Tillsammans stod de fem stora områdena för 84 procent av den totala ökningen av antalet examinerade 2007–2020.

Totalt sett var det 2 500 fler examinerade 2020 än 2019. Ökningen skedde inom samtliga stora utbildningsområden. De största ökningarna av antalet examinerade var inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete samt Ekonomi, administration och försäljning.

För övriga utbildningsområden var de största skillnaderna mellan 2019 och 2020 inom Transporttjänster och Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske samt Journalistik och information. Inom de tre områdena ökade antalet examinerade mellan 2019 och 2020.

Diagram 1.24. Examinerade efter utbildningsområde, 2019–2020

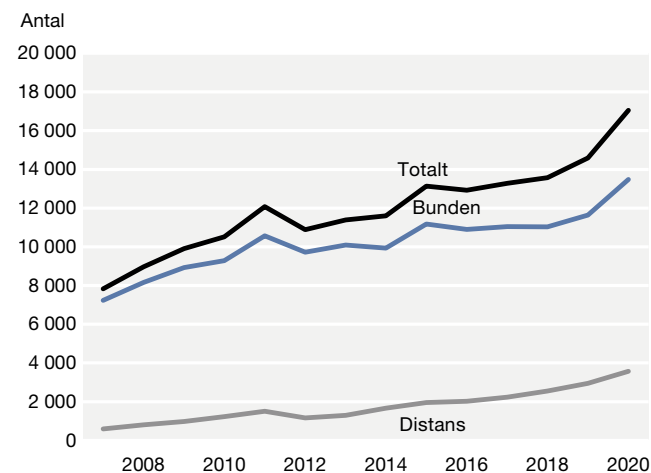
Notera: Inom utbildningsområdet "Övrigt" var det färre än 100 examinerade under 2020. Därför särredovisas inte området i diagrammet. Källa: SCB.

Andelen som gått distansutbildning har ökat bland examinerade

Under 2020 var 79 procent av de examinerade från utbildningar som bedrivits i bunden form och 21 procent från utbildningar som bedrivits på distans. Motsvarande andelar 2019 var 80 procent respektive 20 procent.

Under hela perioden 2007–2020 har antalet examinerade från utbildningar som bedrivits i bunden form varit högre än antalet examinerade från utbildningar som bedrivits på distans. Andelen av de examinerade som bedrivit studier på distansutbildningar har dock ökat, från 8 procent 2007 till 21 procent 2020. Ökningen beror främst på att andelen studerande på distansutbildningar har ökat över tid.

Diagram 1.25. Examinerade efter studieform, 2007–2020

Källa: SCB.

Fördelningen av antalet examinerade inom de två studieformerna (bunden och distans) varierar mellan utbildningsområdena. Bland de fem stora utbildningsområdena hade Hälso- och sjukvård samt socialt arbete högst andel examinerade från distansutbildningar 2020 (49 procent). Inom Ekonomi, administration och försäljning, Samhällsbyggnad och byggt teknik samt Teknik och tillverkning varierade andelen examinerade från distansutbildningar mellan 15 och 21 procent. Bland de stora utbildningsområdena hade Data/It lägst andel examinerade från distansutbildningar 2020 (1 procent), vilket innebar en minskning jämfört med de två föregående åren då motsvarande andelar var högre (14 procent 2018 respektive 4 procent 2019).

Diagram 1.26. Fördelning av examinerade efter studieform och utbildningsområden, 2020

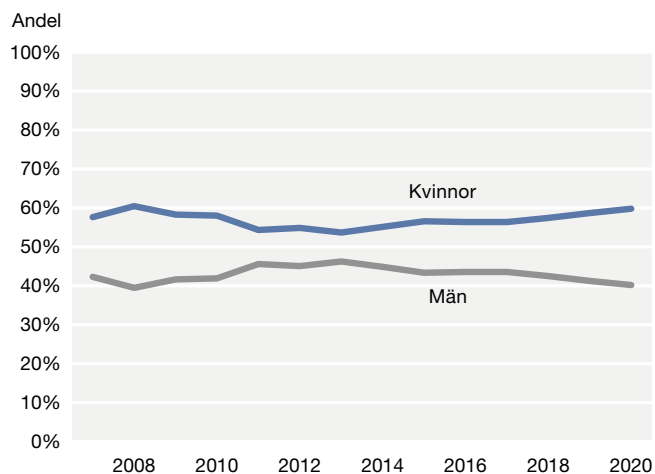

Notera: Inom utbildningsområdet "Övrigt" examinerades färre än 100 under 2020. Därför särredovisas inte området i diagrammet. Källa: SCB.

Fler kvinnor än män bland de examinerade

Under perioden 2007–2020 har det årligen varit fler kvinnor än män som examinerats från yrkeshögskoleutbildningar. Andelen kvinnor har varierat mellan 54 procent och 61 procent under åren och 2020 uppgick andelen till 60 procent.

Diagram 1.27. Examinerade efter kön, 2007–2020

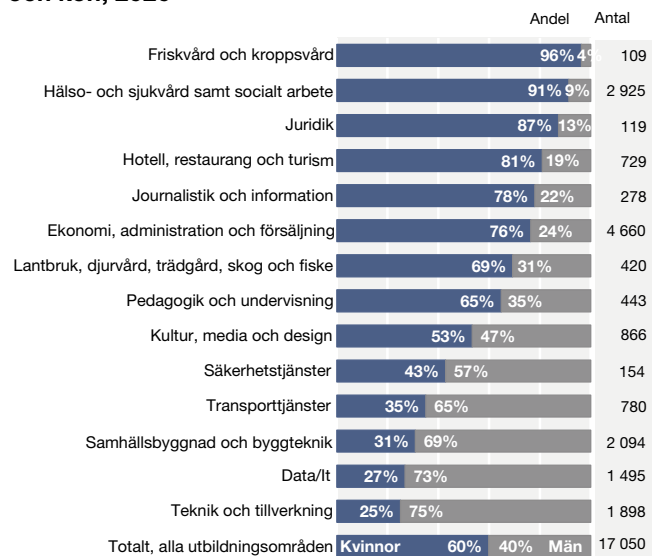
Källa: SCB.

Könsfördelningen bland examinerade varierar mellan utbildningsområdena. I likhet med tidigare år hade alla de fem stora utbildningsområdena en skev könsfördelning bland examinerade 2020. Inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete och inom Ekonomi, administration och försäljning var 91 respektive 76 procent av de examinerade kvinnor. Inom Data/It, Samhällsbyggnad och byggt teknik samt Teknik och tillverkning var det i stället en högre andel män. Där varierade andelen män mellan 69 och 75 procent.

Könsfördelningen bland de examinerade var även skev inom merparten av de medelstora områdena 2020. Högst andel kvinnor fanns inom Hotell, restaurang och turism med 81 procent medan lägst andel kvinnor fanns inom Transporttjänster med 35 procent.

Inom de små områdena, med minst 100 examinerade 2020, var könsfördelningen bland de examinerade mest skev inom området Friskvård och kroppsvård, där kvinnor motsvarade 96 procent av de examinerade 2020.

Diagram 1.28. Examinerade efter utbildningsområde och kön, 2020

Notera: Inom utbildningsområdet "Övrigt" examinerades färre än 100 under 2020. Därför särredovisas inte området i diagrammet. Källa: SCB.

1.8 Examensgrad

Viss ökning av den totala examensgraden

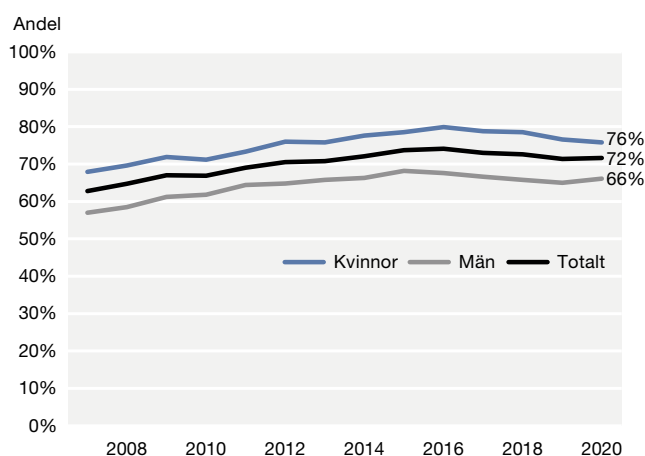
Examensgraden ökade från 71,4 procent 2019 till 71,6 procent 2020. Avrundat till heltal motsvarar detta en ökning från 71 procent till 72 procent⁵⁵.

Examensgraden förväntas öka med några tiondelar 2020 och även för 2019 kan den komma att öka något. Det beror på att det tillkommer examinerade i efterhand på grund av sena kompletteringar. När alla kompletteringar kommit in beräknas examensgraden, avrundat till heltal, bli 72 procent både 2019 och 2020. På grund av eftersläpningen är 2020 det senaste året som redovisas. Preliminärt förväntas examensgraden för 2021 att bli mellan 70 och 71 procent.

Examensgraden har ökat över tid, både totalt sett och för könen var för sig utan några större ökningar eller minskningar mellan enskilda år.

Fram till och med 2016 har de årsvisa förändringarna av den totala examensgraden varit antingen oförändrad eller ökande i jämförelse med det föregående året. Efter 2016 minskade examensgraden från 74 procent till 73 procent under 2017 och 2018. Under 2019 minskade examensgraden ytterligare till 71 för att därefter öka till 72 procent under 2020.

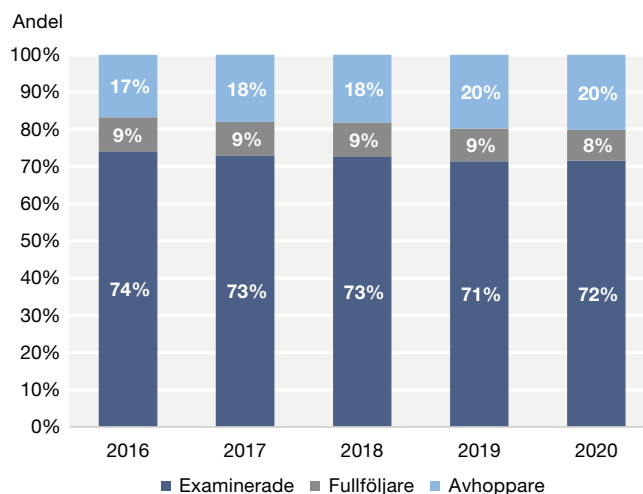
Diagram 1.29. Examensgrad, 2007–2020

Källa: SCB.

De som inte examinerats kan delas in i två grupper: fullföljare och avhoppare. Fullföljare avser studerande som inte examinerades, men som var med till utbildningens slut. Avhoppare avser dem som avslutade utbildningen innan utbildningens slut⁵⁶. Av de 28 procent som inte tog examen 2020 var 8 procentenheter fullföljare och 20 procentenheter avhoppare. Detta motsvarade 2 000 fullföljare och 4 800 avhoppare. Under perioden 2016–2020 har andelen avhoppare varit högre än andelen fullföljare.

Diagram 1.30. Examensgrad, andel fullföljare och andel avhoppare, 2016–2020

Källa: SCB.

Högre examensgrad för utbildningar i bunden form än för distansutbildningar

Både för utbildningar i bunden form och för utbildningar på distans har examensgraden ökat mellan 2007 och 2020. Under hela perioden har examensgraden varit högre för utbildningar som bedrivits i bunden form.

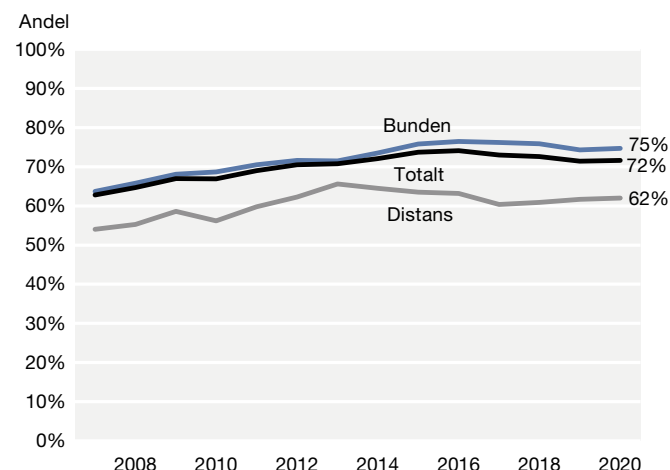
Sedan 2013 har examensgraden minskat för utbildningar på distans, från 66 procent till 62 procent 2020. Under samma period ökade examensgraden för utbildningar i bunden form från 72 till 75 procent.

Under 2016 var den totala examensgraden som högst (74 procent). Under det året var examensgraden för utbildningar i bunden form och utbildningar på distans 77 respektive 63 procent. För båda studieformerna har examensgraden minskat jämfört med 2016.

⁵⁵ Examensgrad vid avstämning under hösten 2021.

⁵⁶ För fullständiga definitioner av examinerade, fullföljare och avhoppare, se avsnitt 1.15 Om statistiken.

Diagram 1.31. Examensgrad efter studieform, 2007–2020

Källa: SCB.

Inom de fem stora utbildningsområdena var examensgraden högre för utbildningar som bedrevs i bunden form jämfört med distansutbildningar. Skillnaderna varierade mellan 10 och 19 procentenheter – minst inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete och högst inom Samhällsbyggnad och byggteknik. Inom Data/It och Ekonomi, administration och försäljning var motsvarande skillnader 14 procentenheter och inom Teknik och tillverkning var skillnaden 16 procentenheter.

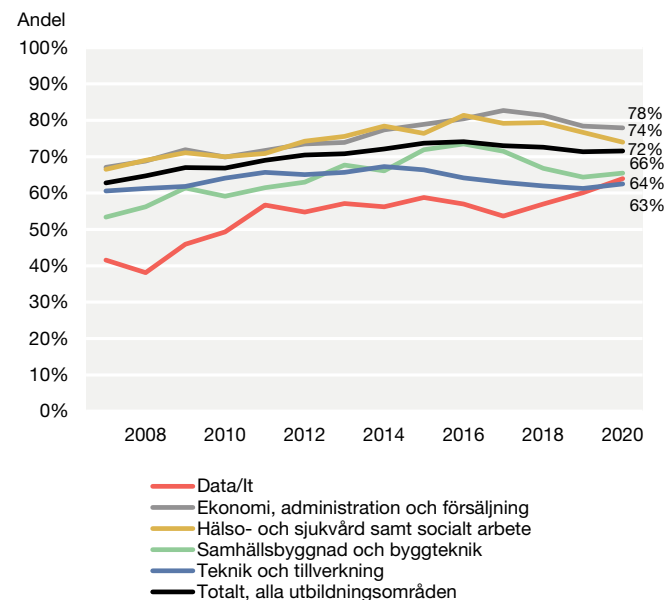
Variation i examensgrad mellan utbildningsområdena

Examensgraden varierar mellan utbildningsområdena och har gjort så över tid. Bland de stora och medelstora områdena hade Kultur, media och design högst examensgrad 2020 (84 procent). Därefter följde Pedagogik och undervisning samt Ekonomi, administration och försäljning, där examensgraden var 78 procent för båda områdena.

Under perioden 2007–2020 har examensgraden bland de stora utbildningsområdena varit högst för Ekonomi, administration och försäljning samt Hälso- och sjukvård samt socialt arbete. Till och med 2019 var Data/It det utbildningsområde som hade lägst examensgrad av de stora områdena. Under 2020 hade i stället Teknik och tillverkning lägst examensgrad 2020 (63 procent).

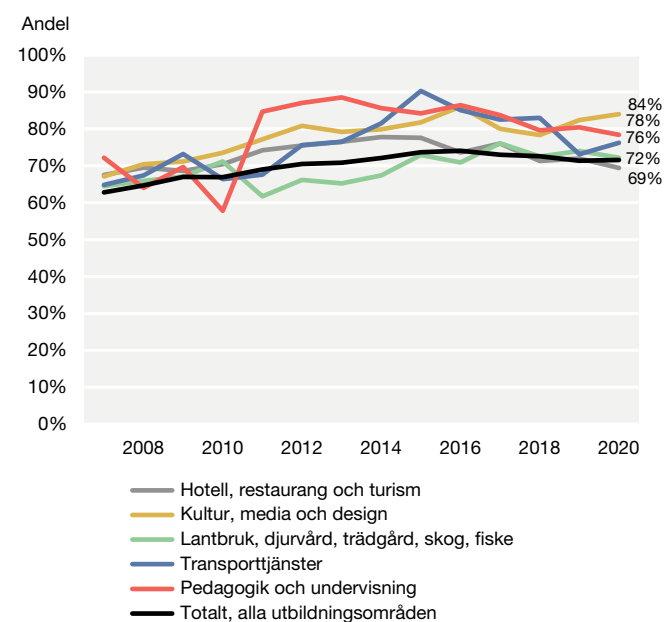
Även om den totala examensgraden minskade mellan 2016 och 2020 så har examensgraden, i ett längre tidsperspektiv (2007 till 2020), ökat inom samtliga stora och medelstora områden. De största ökningarna har varit för Data/It samt Kultur, media och design, där ökningarna varit 22 respektive 17 procentenheter.

Diagram 1.32. Examensgrad för stora utbildningsområden, 2007–2020

Källa: SCB.

Diagram 1.33. Examensgrad för medelstora utbildningsområden, 2007–2020

Källa: SCB.

Även om examensgraden har ökat över tid inom de stora och medelstora områdena, så har den både ökat och minskat mellan enskilda år. Det är därför viktigt att inte dra

för stora slutsatser av förändringar mellan två enskilda år utan i stället se på utvecklingen över tid.

Bland de fem stora utbildningsområdena utmärker sig ändå Data/It då det hade den största ökningen av examensgraden mellan 2019 och 2020 (från 60 till 64 procent), vilket innebar en fortsättning av ökningen av examensgraden inom området från och med 2018. Hälso- och sjukvård utmärker sig också genom att vara det enda stora utbildningsområde där examensgraden minskade mellan 2019 och 2020, från 77 till 74 procent. Inom resterande tre stora områden var det mindre förändringar mellan 2019 och 2020 – här uppgick förändringarna till cirka 1 procentenhet inom respektive område.

Eftersom ungefär fyra av fem av de antagna som bedrivit studier hade gått en utbildning inom något av de fem stora områdena har dessa områden en stor påverkan på den totala examensgraden.

Bland de fem medelstora utbildningsområdena fanns de största skillnaderna i examensgraden mellan 2019 och 2020 inom Hotell, restaurang och turism samt inom Transporttjänster. Inom Hotell, restaurang och turism minskade examensgraden från 72 till 69 procent. Inom Transporttjänster ökade examensgraden från 73 till 76 procent.

Inom resterande tre medelstora områden var förändringarna mellan 2019 och 2020 något mindre. Inom Kultur, media och design ökade examensgraden från 82 till 84 procent, medan den minskade inom Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske (från 74 till 72 procent) och Pedagogik och undervisning (från 80 till 78 procent).

Notera att examensgraden för de medelstora områdena kan variera mer mellan enskilda år än för de stora områdena. Detta eftersom varje enskild studerandes påverkan på examensgraden blir större ju mindre området är. Det ska även noteras att de fem medelstora områdena har en betydligt mindre påverkan på den totala examensgraden än de stora utbildningsområdena då dessa områden utgör en mindre andel av det totala antalet studerande.

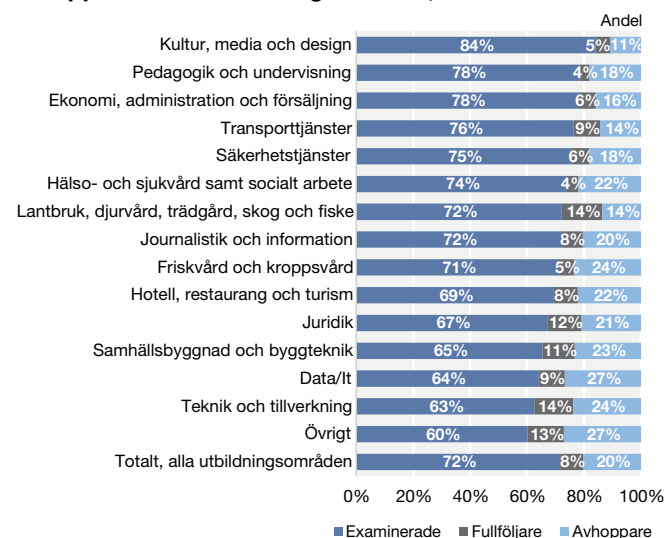
Högre andel avhoppare än fullföljare inom nästan alla utbildningsområden

Inom nästan alla utbildningsområden var andelen avhoppare högre än andelen fullföljare 2020. Inom de fem stora utbildningsområdena varierade andelen avhoppare mellan 16 och 27 procent – lägst inom Ekonomi, administration

och försäljning och högst inom Data/It. Bland samtliga utbildningsområden var det endast inom Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske där andelen avhoppare inte var högre än andelen fullföljare. Inom det området var andelarna lika stora 2020 (14 procent). Under perioden 2016–2019 var däremot andelen avhoppare högre än andelen fullföljare inom området.

Andelen fullföljare i de stora områdena varierade mellan 4 och 14 procent 2020. Högst andel fullföljare hade Teknik och tillverkning samt Samhällsbyggnad och byggt teknik, där andelarna var 14 respektive 11 procent. Inom Ekonomi, administration och försäljning samt Hälso- och sjukvård samt socialt arbete var andelen fullföljare 6 respektive 4 procent.

Diagram 1.34. Andel examinerade, fullföljare och avhoppare efter utbildningsområde, 2020

Källa: SCB.

Examensgraden högre bland kvinnor än bland män

Examensgraden för kvinnor var 76 procent 2020, vilket var högre än examensgraden för män som var 66 procent 2020. Kvinnor har haft en högre examensgrad än män under hela perioden 2007–2020. Skillnaden mellan könen var 10 procentenheter 2020, vilket var i nivå med tidigare år under perioden då skillnaden varit 9–13 procentenheter.

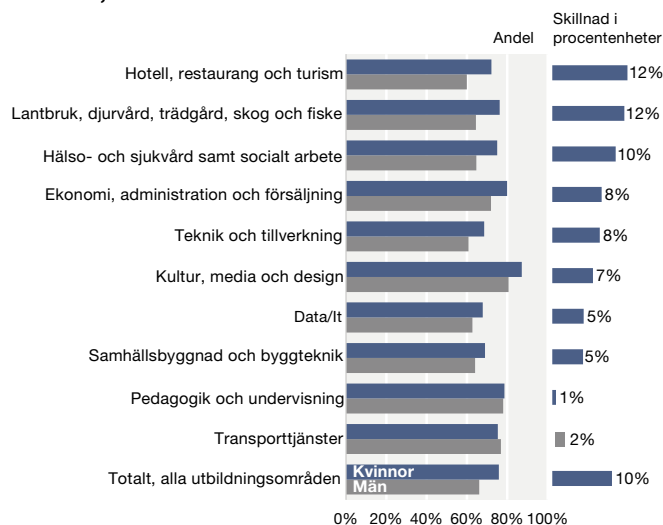
För både kvinnor och män har examensgraden ökat över tid till och med 2016 då examensgraden var 80 procent för kvinnor och 68 procent för män. Under perioden 2017–2019 har examensgraden däremot varit antingen minskande eller oförändrad jämfört med det föregående

året för båda könen. Mellan 2019 och 2020 minskade examensgraden för kvinnor från 77 till 76 procent. Under samma period ökade i stället examensgraden för män, från 65 till 66 procent.

Kvinnor hade en högre examensgrad än män inom merparten av utbildningsområdena 2020. De största skillnaderna bland de stora och medelstora områdena var inom Hotell, restaurang och turism samt Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske där kvinnor hade 12 procentenheter högre examensgrad än män. Den näst största skillnaden var inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete där kvinnor hade 10 procentenheter högre examensgrad än män. Bland de stora och medelstora områdena var det endast inom Transporttjänster som män hade en högre examensgrad 2020. Inom detta område hade män 2 procentenheter högre examensgrad än kvinnor.

Den stora skillnaden mellan könen, vad gäller den totala examensgraden, var framför allt en följd av att kvinnor, i likhet med tidigare år, hade en högre examensgrad än män inom merparten av utbildningsområdena. Skillnaden kan också vara en följd av att andelen kvinnor var mindre inom de stora områdena som har lägst examensgrad. Ett exempel är Data/It där examensgraden var 68 procent för kvinnor och 63 procent för män 2020. En större andel av männen än av kvinnorna hade emellertid bedrivit studier på en utbildning inom Data/It. Detta innebar att området hade en högre betydelse för den totala examensgraden för män än den totala examensgraden för kvinnor. Bland männen som var på en utbildningsomgång som avslutades under 2020 var 17 procent på en utbildning inom Data/It. För kvinnor var motsvarande andel 4 procent.

Diagram 1.35. Examensgrad efter utbildningsområde och kön, 2020

Notera: Endast de stora och medelstora områdena särredovisas i diagrammet. Källa: SCB.

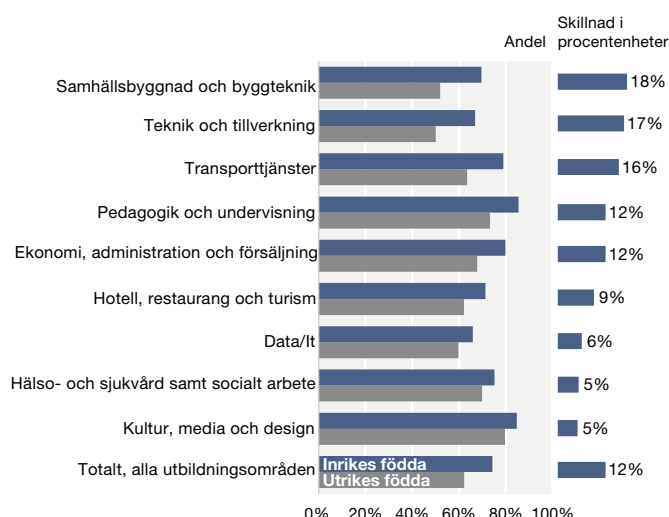
Högre examensgrad bland inrikes födda än utrikes födda

Examensgraden för inrikes födda var 74 procent 2020, vilket var högre än för utrikes födda där examensgraden var 62 procent. Detta var i likhet med tidigare år under perioden 2012–2019 där skillnaden i examensgrad mellan inrikes- och utrikes födda har varit 11–14 procentenheter varje år. Inom utbildningsområdena har skillnaden varierat mer.

Inom samtliga utbildningsområden med minst 100 utrikes födda var examensgraden 2020 högre för inrikes födda jämfört med utrikes födda. Skillnaderna i examensgrad mellan inrikes- och utrikes födda varierade mellan 5 och 18 procentenheter inom områdena. Den största skillnaden fanns inom Samhällsbyggnad och byggt teknik, Teknik och tillverkning samt Transporttjänster där skillnaden i examensgrad mellan inrikes- och utrikes födda varierade mellan 16 och 18 procentenheter. Inom Pedagogik och undervisning samt Ekonomi, administration och försäljning var motsvarande skillnad 12 procentenheter. Inom de övriga områdena var skillnaderna mellan inrikes- och utrikes födda 5 till 9 procentenheter.

Under perioden 2012–2020 har examensgraden varit högre för inrikes födda än för utrikes födda inom nästan alla stora och medelstora utbildningsområden. Undantagen är Hotell, restaurang och turism 2016 samt Pedagogik och undervisning enstaka år, då examensgraden var högre för utrikes födda.

Diagram 1.36. Examensgrad efter utbildningsområde och inrikes/utrikes födda, 2020

Notera: Endast stora och medelstora områden med minst 100 utrikesfödda som bedrivit studier särredovisas i diagrammet. Källa: SCB.

Uppdelat på inrikes/utrikes född och kön har examensgraden under perioden 2012–2020 varit högst bland inrikes födda kvinnor, där examensgraden har varierat mellan 78 och 81 procent. Under samma period har examensgraden varit lägst bland utrikes födda män där examensgraden varierat mellan 53 och 58 procent. Examensgraden för inrikes födda män har varit på ungefär samma nivå som examensgraden för utrikes födda kvinnor. Examensgraden för inrikes födda män och utrikes födda kvinnor var 69 respektive 68 procent 2020.

Vad samvarierar med examensgradens utveckling

Flera faktorer har samvarierat med den totala examensgradens utveckling. I en rapport från Statistiska centralbyrån (SCB) undersöktes sambandet mellan sannolikheten att en studerande tar examen med ett antal olika faktorer⁵⁷. I rapporten redovisas, bland annat, att sannolikheten

att ta examen var högre bland de studerande som hade bra gymnasiebetyg, som var på utbildningar med många behöriga sökande per plats samt för de som hade arbetat innan studierna inom YH. I rapporten visas även att den studerandes ålder, föräldrarnas utbildningsnivå och typ av gymnasieprogram som den studerande gått på innan YH-utbildningen hade mindre betydelse för sannolikheten att den studerande tar examen.

Utvecklingen av den totala examensgraden påverkas även av förändringar i utbildningsutbudet. Fler beviljade platser till stora områden och inriktningar med stabilt hög examensgrad har haft positiv inverkan på den totala examensgraden och tvärtom.

1.9 Sysselsättning året efter examen

De utbildningar som myndigheten beviljar ska svara mot arbetsmarknadens behov av kvalificerad arbetskraft. Det är därför viktigt att följa upp hur det går för de examinerade efter avslutad utbildning.

Examinerades anknytning till arbetsmarknaden kan mätas på olika sätt. Sysselsättningen bland examinerade från yrkeshögskoleutbildningar följs årligen via en enkät till de examinerade. Det huvudsakliga syftet med undersökningen är att belysa hur stor andel som har ett arbete året efter examen och hur väl arbetet överensstämmer med utbildningen.

Här redovisas övergripande resultat från 2021 års undersökning⁵⁸. Mer utförlig information och resultat finns i rapporten "Studerandes sysselsättning 2021"⁵⁹. De examinerade som följs upp i 2021 års undersökning var på utbildningar som avslutades under 2020, vilket innebär att majoriteten tog examen under coronapandemin. Undersökningen genomfördes även under coronapandemin hösten 2021, vilket kan ses i vissa av resultaten.

⁵⁸ Fakta om undersökningen: Undersökningen genomförs årligen i form av en enkät som skickas till alla som året före examinerades från en yrkeshögskoleutbildning. Undersökningen 2021 avsåg examinerade 2020 och hade en svarsfrekvens på 46 procent. De resultat som redovisas från undersökningen är uppräknade till att motsvara alla examinerade och inte enbart de svarande. Eftersom det finns ett bortfall är det en viss osäkerhet i statistiken (felmarginal). De redovisade procenttalen är därför skattningar som redovisas med ett 95-procentigt konfidensintervall. Detta intervall framgår av diagrammen där, till exempel 90 ± 2 betyder att det sanna värdet, med 95 procents säkerhet, ligger mellan 88 och 92 procent. Konfidensintervallen framgår även av de tabeller som finns publicerade på myh.se.

⁵⁹ <https://www.myh.se/publikationer/studerandes-sysselsattning-2021>

⁵⁷ "Examensgraden inom yrkeshögskolan 2016–2020. Temarapport 2022:2".

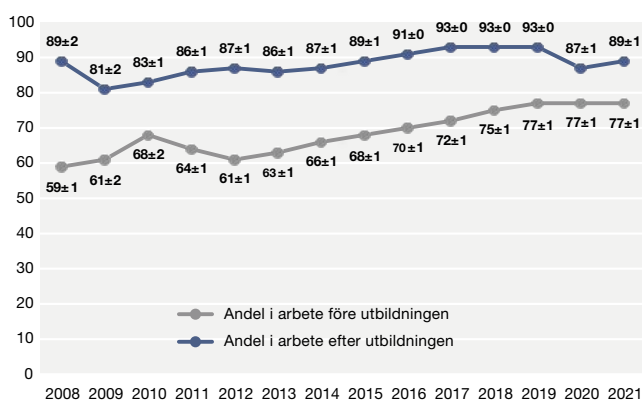
Majoriteten hade arbete året efter examen

Av dem som tog examen från en yrkeshögskoleutbildning under 2020 var 89 procent i arbete 2021, vilket var i nivå med den föregående undersökningen som avsåg examinerade 2019. Mellan undersökningen 2019 och 2020 minskade andelen i arbete med sex procentenheter. I den senaste undersökningen var därmed andelen i arbete kvar på den lägre nivån som uppmättes 2020. Nedgången mellan 2019 och 2020 skedde brett inom de flesta utbildningsområdena och coronapandemin hade sannolikt en avgörande effekt.

Andelen examinerade som hade ett arbete innan utbildningen var på samma nivå 2021 som 2020 (77 procent). Andelen har ökat från 61 procent till 77 procent mellan 2012 och 2020. Det kan finnas flera anledningar till att personer väljer att påbörja en utbildning trots att man redan har arbete, till exempel att man vill byta arbete eller vidareutveckla sig inom sitt område.

Det var ingen skillnad mellan könen vad gäller andel i arbete efter examen 2021. Andelen i arbete efter examen var däremot högre inom åldersgruppen 30 år eller äldre (90 procent) jämfört med åldersgruppen 29 år eller yngre (86 procent). Motsvarande andel var också högre bland inrikes födda (90 procent) jämfört med utrikes födda (82 procent).

Diagram 1.37. Examinerade i arbete före och efter utbildningen, 2008–2021

Källa: MYH och SCB.

Efter utbildningen hade en större andel av de examinerade arbete jämfört med före utbildningen. Samtidigt var andelen studerande och arbetssökande lägre jämfört med före utbildningen. Andelen arbetssökande minskade från 8 procent före utbildningen till 5 procent efter utbildningen. I samtliga undersökningar sedan 2012 har andelen arbetssökande minskat efter utbildningen undantaget 2020 då andelen arbetssökande var densamma före och efter utbildningen.

Oförändrad andel i arbete inom utbildningsområdena

I den föregående undersökningen 2020 hade hälften av utbildningsområdena en minskad andel i arbete jämfört med undersökningen 2019. I undersökningen 2021 var det inget utbildningsområde som hade en skillnad i andelen i arbete jämfört med undersökningen 2020.

Inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete samt Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske var andel i arbete efter examen högre än det totala resultatet 2021. De två områdena hade även en högre andel än det totala resultatet i undersökningen 2020.

På motsvarande vis hade följande fem utbildningsområden en lägre andel än det totala resultatet: Data/It, Pedagogik och undervisning, Journalistik och information, Kultur, media och design samt Hotell, restaurang och turism. Tre av dessa områden (Pedagogik och undervisning, Kultur, media och design samt Hotell, restaurang och turism) hade även ett lägre resultat än det totala resultatet i undersökningen 2020.

Minskad andel i arbete en månad respektive ett halvår efter examen

Andelen i arbete året efter examen⁶⁰ var i nivå med motsvarande andel i undersökningen 2020. Däremot fanns det skillnader i hur stor andel av de examinerade som uppgav att de var i arbete inom en respektive sex månader efter examen. I undersökningen 2021 var 66 procent i arbete inom en månad och 82 procent inom sex månader, vilket var de lägsta andelarna under perioden 2012–2021. Andelen som hade ett arbete innan examen var också lägre 2021 jämfört med 2019 och 2020. Minskningarna var

⁶⁰ "Året efter examen" är undersökningens mätillfälle som var i september–november 2021. Av de examinerade 2020 som ingick i undersökningen tog cirka 65 procent sin examen i maj–juni, cirka 15 procent i december och resterande var spridda över året. För de som tog examen tidigt eller sent under 2020 kan det ha gått längre respektive kortare tid än ett år vid undersökningens mätillfälle.

sannolikt en effekt av coronapandemin då en majoritet av de examinerade 2020 avslutade utbildningen under en period av försvagad arbetsmarknad, vilket kan ha förlängt tiden till arbete.

I undersökningen 2020 (med avseende på examinerade 2019) var andelen som hade arbete ett halvår efter examen högre än andelen som hade arbete vid undersökningstillfället (cirka ett år efter examen). Tidigare år har andelen i arbete vid undersökningstillfället varit högre eller i nivå med andelen i arbete inom ett halvår efter examen. Avvikelsen under 2020 var troligen en effekt av coronapandemin. I undersökningen 2021 var resultaten tillbaka i det tidigare mönstret där andelen i arbete cirka ett år efter examen var högre eller i nivå med andelen i arbete ett halvår efter examen.

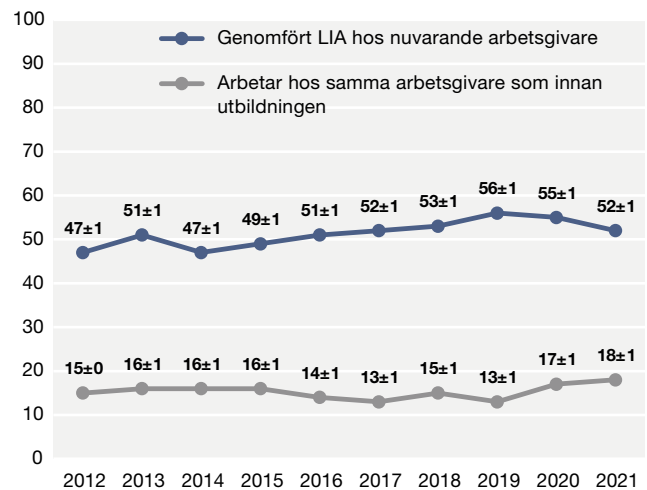
Över hälften har jobb där de gjort LIA och cirka två av tio har återgått till tidigare arbetsgivare

Lärande i arbete (LIA) är en del av arbetslivets medverkan inom yrkeshögskoleutbildningarna. Under LIA-perioderna ska den studerande, under handledning på en arbetsplats, tillgodogöra sig ny kunskap samt öva och utveckla sin förmåga att tillämpa sina kunskaper i en verklig arbetsmiljö.

Drygt hälften (52 procent) av de examinerade med arbete året efter examen hade genomfört LIA hos sin arbetsgivare. Detta var lägre än 2020 då motsvarande andel var 55 procent.

Totalt gick 18 procent av de examinerade tillbaka till den arbetsgivare de hade före utbildningen, vilket var i nivå med 2020 men högre än perioden 2016–2019 då andelen varierade mellan 13 och 15 procent.

Diagram 1.38. Examinerade som genomfört LIA hos sin nuvarande arbetsgivare respektive arbetar hos samma arbetsgivare som före utbildningen, 2012–2021

Källa: MYH och SCB.

Även under coronapandemin genomförde merparten LIA fysiskt på arbetsplatsen

I spåren av coronapandemin har vissa utbildningar haft problem med att genomföra LIA. Detta då det bland annat har varit svårt att hitta arbetsgivare som vill ta emot studerande för LIA-perioder när situationen för många företag har varit pressad och dessutom distansarbete har varit vanligare. En ansträngd arbetsmarknad kan därmed ha påverkat möjligheterna att bedriva LIA på samma sätt som innan.

När examinerade gör sin LIA hos en arbetsgivare får de en möjlighet att visa sina kunskaper och färdigheter. Det är möjligt att en minskad möjlighet till fysisk närvaro på arbetsplatsen även innebär en minskad möjlighet att visa sitt kunnande och knyta kontakter. Detta skulle i sin tur kunna ha en negativ påverkan på möjligheten att få ett arbete på sin LIA-plats.

Av de examinerade som ingick i undersökningen 2021 uppgav 72 procent att de helt eller delvis genomfört LIA under pandemin⁶¹. Av dessa uppgav 9 procent att de, till följd av pandemin, hade genomfört LIA helt på annat vis än fysiskt på arbetsplatsen medan 32 procent uppgav att de delvis hade genomfört LIA på annat vis än fysiskt på arbetsplatsen. Mer än hälften (56 procent) av dem som genomfört LIA under pandemin uppgav däremot att de enbart genomfört LIA fysiskt på arbetsplatsen.

⁶¹ "Under pandemin" definierades som mars 2020 och framåt.

För dem som hade LIA under pandemin var andelen i arbete året efter examen högre bland dem som hade LIA fysiskt på arbetsplatsen jämfört med dem som, till följd av pandemin, helt eller delvist genomfört LIA på annat vis. Bland dem som under pandemin endast genomfört LIA fysiskt på arbetsplats var 91 procent i arbete. Motsvarande andelar för dem som genomfört LIA helt respektive delvis på annat vis var 77 respektive 86 procent.

Av dem som var anställda⁶² året efter examen och genomfört LIA helt på ett annat sätt än fysiskt på arbetsplatsen under pandemin uppgav 41 procent av de var anställda hos en arbetsgivare där de genomfört LIA.⁶³ Motsvarande andel för de som uppgav att de under pandemin enbart genomfört LIA fysiskt på en arbetsplats var högre, 58 procent. Resultaten ger därmed stöd åt tolkningen att en minskad fysisk närvaro på LIA minskar möjligheterna för att vara i arbete efter examen.

De examinerade som helt eller delvis genomfört LIA på annat vis än fysiskt på arbetsplatsen under pandemin tillfrågades även om hur nöjda de var med upplägget. Cirka 80 procent uppgav att de var nöjda med det alternativa upplägget medan cirka 20 procent uppgav att de var missnöjda med det alternativa upplägget.

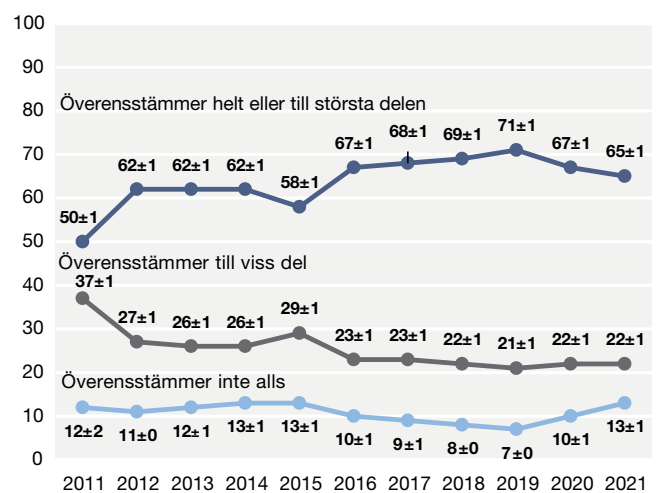
Oförändrad överensstämmelse mellan arbete och utbildning

Av dem som hade ett arbete året efter examen uppgav 65 procent att de hade ett arbete som helt eller till största delen överensstämde med utbildningen. Det var i nivå med 2020, men lägre än 2019 då andelen var 71 procent. Därtill var det 22 procent som hade ett arbete som överensstämde till viss del, vilket var i nivå med de två föregående åren. Det var 13 procent som uppgav att arbetet inte alls överensstämde med utbildningen, vilket var den högsta nivån sedan 2015.

Totalt sett var det 87 procent som 2021 hade ett arbete som överensstämde åtminstone till viss del med utbildningen. Andelen var i nivå med 2020, men en minskning jämfört med 2019.

De två senaste undersökningarna (2020 och 2021) genomfördes under coronapandemin. Gemensamt för dessa var att andelen som uppgav att de hade ett arbete som helt eller till största delen överensstämde med utbildningen var lägre än i 2019 års undersökning som genomfördes före pandemin. På motsvarande vis var andelen som uppgav att arbetet inte alls överensstämde med utbildningen högre 2020 och 2021 jämfört med 2019.

Diagram 1.39. Arbetets överensstämmelse med utbildningen, 2011–2021

Notera: Överensstämmelsen redovisas i andel av de som hade ett arbete. Källa: MYH och SCB.

Det fanns en spridning mellan utbildningsområdena vad gäller andelen vars arbete helt eller till största delen överensstämde med utbildningen. Det var fyra områden som 2021 hade en högre andel än totalen: Data/It, Ekonomi, administration och försäljning, Lantbruk, djurvård, skog och fiske samt Transporttjänster. Där varierade andelen mellan 70 och 75 procent jämfört med 65 procent för totalen.

Fem områden hade i stället en lägre andel än totalen: Samhällsbyggnad och byggt teknik, Teknik och tillverkning, Pedagogik och undervisning, Säkerhetstjänster samt Hotell, restaurang och turism. Inom de fyra förstnämnda varierade andelen mellan 53 och 60 procent. Inom Hotell, restaurang och turism var motsvarande andel 30 procent, vilket var i nivå med 2020 men lägre än 2019.

⁶² Anställda avser samtliga i arbete exklusive egenföretagare.

⁶³ Notera att frågan om anställning vid arbetsplats där de genomfört LIA avser hela utbildningen. Då YH-utbildningar kan innehålla flera LIA-kurser samt att en studerande kan genomföra LIA på olika arbetsplatser kunde vi inte särskilja vilken LIA som har skett hos den nuvarande arbetsgivaren. Därmed finns det en viss osäkerhet i de presenterade resultaten.

Inom två utbildningsområden ökade andelen som uppgav att arbetet överensstämde helt eller till största delen med utbildningen jämfört med 2020. Det var Friskvård och kroppsvård samt Säkerhetstjänster. Det ska dock noteras att de är två relativt små områden där det kan ske stora förändringar mellan åren.

På motsvarande vis var det två utbildningsområden som hade en minskad andel som uppgav att arbetet överensstämde helt eller till största delen med utbildningen jämfört med 2020. Det var Ekonomi, administration och försäljning samt Samhällsbyggnad och byggteknik.

Kvinnor och män svarande i lika hög utsträckning att arbetet helt eller till största delen överensstämde med utbildningen.

Bland dem som uppgav att arbetet inte alls överensstämde med utbildningen var den främsta orsaken att det var svårt att få ett jobb överhuvudtaget. Detta har även tidigare år uppgetts vara en av de främsta orsakerna till att arbetet inte alls överensstämmer med utbildningen. Under åren 2020 och 2021 var det dock en högre andel som angav detta svarsalternativ än tidigare år, 41 procent 2020 respektive 43 procent 2021 jämfört med 29 procent 2019.

Majoriteten har positiva upplevelser av utbildningen

Närmare nio av tio examinerade (88 procent) var nöjda med sin utbildning som helhet, vilket var i nivå med 2020. Andelen nöjda minskade däremot jämfört med perioden 2017–2019 men var fortfarande i nivå med andelarna under perioden 2012–2015.

1.10 Verkningsgrad

I studien Studerandes sysselsättning mäts resultatet utifrån dem som examinerats från yrkeshögskoleutbildningar. Det kan också vara intressant att se hur resultatet blir om man i stället utgår från alla som bedrivit studier på utbildningarna. Det vill säga hur stor andel av de studerande som tar examen och året efter examen har ett arbete som överensstämmer med utbildningen.

I det fallet kan man kombinera alla tre måtten: examensgrad, andel i arbete och arbetets överensstämmelse med utbildningen (matchningsgrad). Myndigheten har valt att kalla detta mått för verkningsgrad. Verkningsgraden beräknas enligt nedan.

VERKNINGSGRAD =

Examensgrad x Andel i arbete x Matchningsgrad

Myndigheten har här beräknat två varianter av verkningsgrad beroende på vilket mått för matchningsgrad som har använts:

- Verkningsgrad A: Examensgrad x Andel i arbete x Matchningsgrad (arbetet överensstämmer helt eller till största delen med utbildningen).
- Verkningsgrad B: Examensgrad x Andel i arbete x Matchningsgrad (arbetet överensstämmer åtminstone till viss del⁶⁴ med utbildningen).

Verkningsgraden redovisas för det år som uppföljningen av sysselsättningen gjordes, vilket är året efter examen. Verkningsgraden ska tolkas enligt nedan.

Verkningsgrad A

Andel av de antagna som bedrivit studier, som har tagit examen och som året efter examen hade ett arbete som överensstämde helt eller till största delen med utbildningen.

Verkningsgrad B

Andel av de antagna som bedrivit studier, som har tagit examen och som året efter examen hade ett arbete som åtminstone överensstämde till viss del med utbildningen.

Under 2021 låg verkningsgrad A på 42 procent och verkningsgrad B på 55 procent. Det här innebär att av alla som bedrev studier på de utbildningar som avslutades 2020 var det 42 procent som tog examen och som sedan under 2021 hade ett arbete som överensstämde helt eller till största delen med utbildningen. Det var 55 procent av

⁶⁴ Begreppet "åtminstone till viss del" är en hopslagning av de två svarsalternativen "helt eller till största delen" och "till viss del".

dem som bedrev studier som hade ett arbete som åtminstone överensstämde till viss del med utbildningen. Båda dessa andelar var oförändrade jämfört med 2020 men lägre än perioden 2016–2019.

Tabell 1.3. Verkningsgrad, 2012–2021

År	Verkningsgrad A	Verkningsgrad B
2012	37 %	53 %
2013	37 %	54 %
2014	38 %	54 %
2015	37 %	55 %
2016	46 %	61 %
2017	47 %	62 %
2018	46 %	62 %
2019	47 %	62 %
2020	42 %	55 %
2021	42 %	55 %

Källa: MYH.

Under 2020 sjönk verkningsgraden, vilket sannolikt berodde på coronapandemins påverkan på arbetsmarknaden. Det var främst för kvinnor, inrikes födda och bland dem som studerade i bunden form som verkningsgraden sjönk. Bland utbildningsområdena sjönk verkningsgraden mest inom friskvård och kroppsvård samt inom hotell, restaurang och turism när vi ser till båda beräkningssätten. Det fanns dock en viss variation mellan utbildningsområdena beroende på beräkningssätt.

Att verkningsgraden ligger kvar på samma nivå även 2021 är sannolikt en effekt av att coronapandemin pågick även detta år. Det finns inga skillnader i verkningsgraden för vare sig kvinnor eller män mellan 2020 och 2021. Däremot har det skett en viss förändring inom utbildningsområdena där verkningsgraden för bland annat Hotell, restaurang och turism fortsatt minska något mellan 2020 och 2021 medan verkningsgraden för bland annat Friskvård och kroppsvård samt Lantbruk, djur- sjukvård, trädgård, skog och fiske har ökat.

Alla tre måtten (examensgrad, andel i arbete och matchningsgrad) påverkar var för sig verkningsgraden. Om till exempel ett av måtten ökar medan de två andra måtten förblir oförändrade, ökar verkningsgraden. För att uppnå en hög verkningsgrad måste alla tre måtten vara höga. Sett över tid är det till stor del matchningsgraden som har påverkat hur verkningsgraden utvecklats. Matchningsgraden är nämligen det mått som varierat mest mellan enskilda år medan måtten examensgrad och andel i arbete har varit mer trögrörliga över tid.

Det är viktigt att notera att verkningsgraden är ett mått som bygger på snäva antaganden. I måttet räknas enbart de som avslutat utbildningen med examen och därefter fått ett arbete där arbetet också måste överensstämma med utbildningen. Verkningsgraden underskattar därför troligen yrkeshögskoleutbildningarnas bidrag till kompetensförsörjningen. Sannolikt har åtminstone en del av dem som inte avslutat utbildningen med examen ändå kunnat bidra till att minska kompetensbristen inom relevanta områden då de tillgodogjort sig delar av utbildningen. Även de examinerade som hade ett arbete som inte alls överensstämde med utbildningen kan ha bidragit till arbetsmarknadens kompetensförsörjning men inom ett annat område än det som utbildningen var avsedd för.

1.11 Utbildningar inom smala yrkesområden

En utbildning inom ett smalt yrkesområde leder till ett kvalificerat yrkeskunnande inom ett område som är av betydelse för individen och samhället, utan att det finns ett uttryckligt arbetsmarknadsbehov.⁶⁵

Utbildningar inom smala yrkesområden är en liten andel av yrkeshögskoleutbildning

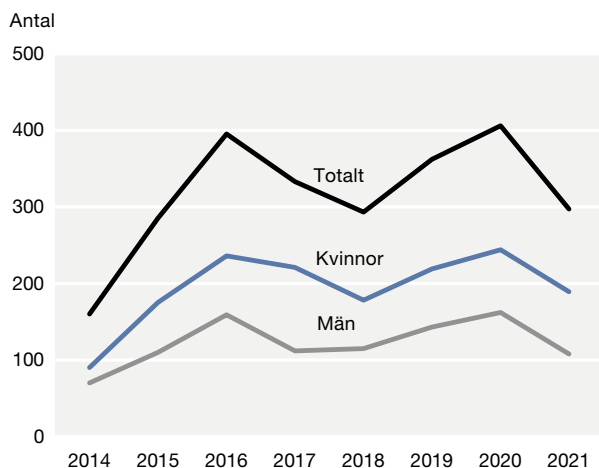
Under 2021 startade 24 utbildningsomgångar inom smala yrkesområden, vilket motsvarade 2 procent av alla startade omgångar inom yrkeshögskoleutbildning. Sett till antal antagna som påbörjade studier var andelen mindre (1 procent) eftersom det i genomsnitt var betydligt färre beslutade platser på omgångar inom smala yrkesområden än inom yrkeshögskoleutbildning som helhet.

Under 2021 var det färre antagna som påbörjade studier på utbildningar inom smala yrkesområden jämfört med 2020. Totalt påbörjade 297 antagna studier inom smala yrkesområden jämfört med 406 året före. Antalet har totalt

⁶⁵ För definition av smalt yrkesområde, se avsnitt 1.15 Om statistiken.

sett varierat mellan 285 och 406 per år sedan 2015. Av de 297 antagna som påbörjade en utbildning inom smala yrkesområden var 64 procent kvinnor och 36 procent män. Andelen kvinnor har legat högre sedan 2014 och har varierat mellan 56–66 procent.

Diagram 1.40. Antagna som påbörjat studier inom smala yrkesområden, 2014–2021

Källa: SCB.

Examensgraden har ökat inom smala yrkesområden mellan 2019 och 2020

Under 2020 var det 179 examinerade inom smala yrkesområden, vilket motsvarar 1 procent av alla examinerade inom yrkeshögskolan. Examensgraden inom utbildningar mot smala yrkesområden var 74 procent 2020, vilket är betydligt högre än 2019 då examensgraden var 62 procent. Det var även en högre andel än inom yrkeshögskoleutbildning totalt där examensgraden var 72 procent 2020.

Både kvinnor och mäns examensgrad inom smala yrkesområden har ökat mellan 2019 och 2020, men det var en större ökning bland män.

1.12 Behörighetsgivande förutbildning

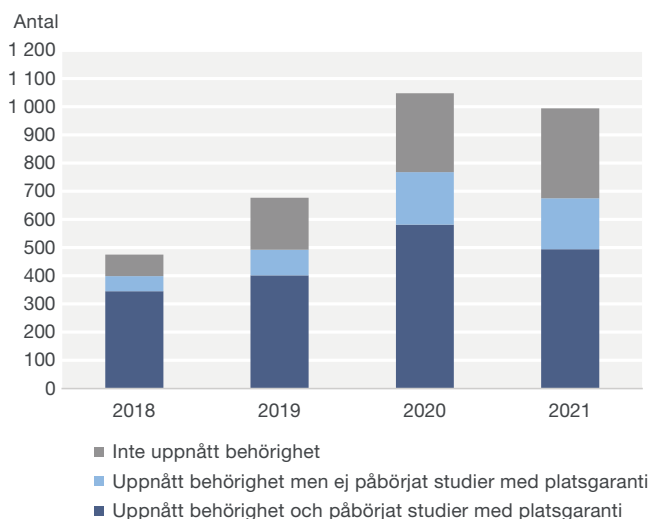
Utbildningsanordnare kan beviljas att anordna en behörighetsgivande förutbildning (BFU) om det finns eller kan antas finnas brist på behöriga sökande till en yrkeshögskoleutbildning. Syftet med behörighetsgivande förutbildning är att ge möjlighet för fler att få behörighet till en specifik yrkeshögskoleutbildning och därigenom bredda

rekryteringen till yrkeshögskolans utbildningar. Förutbildningen kopplas till en specifik utbildningsomgång där de som godkänns på förutbildningen har platsgaranti.⁶⁶ Behörighetsgivande förutbildning gavs inom nio utbildningsområden 2021. Merparten av de behörighetsgivande förutbildningarna gavs in- om Teknik och tillverkning följt av Data/It samt Samhällsbyggnad och byggt teknik, vilket var i likhet med de två föregående åren.⁶⁷

Det var totalt 994 studerande på behörighetsgivande förutbildning till de utbildningsomgångar som startade 2021. Av dessa var 432 kvinnor och 562 män. Mellan 2017 (första året med behörighetsgivande förutbildning) och 2020 ökade antalet studerande på behörighetsgivande förutbildning från 66 till 1 048. Mellan 2020 och 2021 minskade därmed antalet för första gången även om det enbart var en minskning med drygt 50 studerande. Av dem som studerade på en behörighetsgivande förutbildning 2021 uppnådde 68 procent behörighet till yrkeshögskoleutbildningen. Denna andel var något lägre än under perioden 2018–2020 då mellan 73 och 84 procent uppnådde behörighet.

Av de 994 studerande på behörighetsgivande förutbildning 2021 var det 50 procent som efter förutbildningen påbörjade yrkeshögskoleutbildning med platsgaranti. År 2018 var motsvarande andel 73 procent men har därefter minskat årligen.

Diagram 1.41. Studerande på behörighetsgivande förutbildning, 2018–2021

Notera: De redovisade åren avser startåret för den utbildningsomgång som den behörighetsgivande förutbildningen var kopplad till. På grund av få studerande på behörighetsgivande förutbildning 2017 redovisas inte detta år i diagrammet. Källa: MYH.

⁶⁶ Avser startår för den utbildningsomgång som den behörighetsgivande förutbildningen är kopplad till.

⁶⁷ Behörighetsgivande förutbildning är inte medräknad i övrig statistik om YH som presenteras i den här rapporten utan beskrivs enbart i detta avsnitt. Se även statistiktabeller på myh.se/statistik.

1.13 Uppdragsutbildning

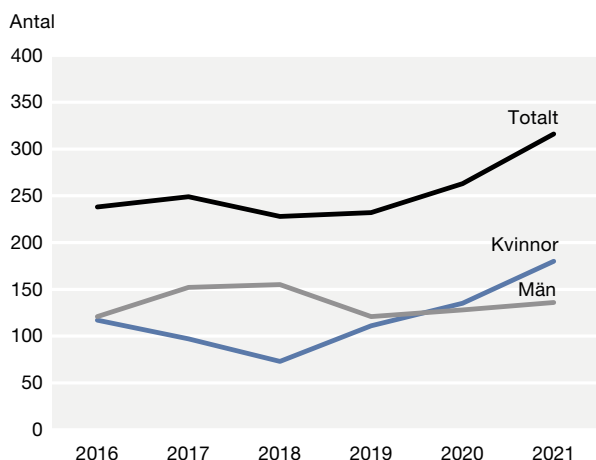
Utöver de ordinarie yrkeshögskoleutbildningarna finns det sedan tidigare även uppdragsutbildning. Det är en form av utbildning som både offentliga organisationer och privata företag kan köpa. Den vanligaste anledningen till att köpa uppdragsutbildning inom yrkeshögskolan är för att höja kompetensen hos den befintliga personalen. Uppdragsutbildningar kan omfatta en eller flera kurser eller en hel utbildning.⁶⁸

Under 2021 påbörjades fler uppdragsutbildningar än under åren 2016–2020. Totalt påbörjades 21 hela utbildningar och 5 delkurser, vilket kan jämföras med 2020 då 12 hela utbildningar och 4 delkurser påbörjades. Liksom tidigare år var merparten av de utbildningar som påbörjades 2021 inom utbildningsområdet Hälso- och sjukvård samt socialt arbete.

Antalet deltagare som påbörjat en uppdragsutbildning har ökat successivt sedan 2018. Totalt påbörjade 316 deltagare en uppdragsutbildning 2021 jämfört med 263 deltagare året innan. Av de 316 deltagarna 2021 påbörjade 266 deltagare hel uppdragsutbildning och 50 deltagare påbörjade en delkurs.

Under perioden 2016–2019 var det fler män än kvinnor bland dem som påbörjade en uppdragsutbildning, men de senaste åren har det varit fler kvinnor. Andelen kvinnor har fortsatt ökat det senaste året. Av de som påbörjade en uppdragsutbildning 2021 var 57 procent kvinnor och 43 procent män.

Diagram. 1.42 Antal deltagare som påbörjat en uppdragsutbildning, 2016–2021

Källa: MYH.

⁶⁸ Uppdragsutbildningar är inte medräknad i den övriga statistiken som presenteras för YH i den här rapporten utan beskrivs enbart i detta avsnitt. Se även statistiktabeller på myh.se/statistik.

1.14 Kurser inom yrkeshögskolan

Kurser inom yrkeshögskolan ska tillgodose kompetensbehov för omställning på arbetsmarknaden, men också svara mot behov av kunskap inom nya områden. Utbildningarna kan inte ge examen, som de längre yrkeshögskoleutbildningarna med högre omfattning oftast gör, utan består av enstaka kurser eller sammanhållna kurspaket med en sammanlagd omfattning på mindre än 100 YH-poäng.

Utbildningarna ska vara flexibla när det gäller studieform och studietakt för att redan yrkesverksamma ska kunna ta del av dem. I utbildningarna förekommer också andra förkunskapskrav för de studerande än i de längre yrkeshögskoleutbildningarna. Bland annat är det möjligt att ställa krav på särskilda förkunskaper i form av yrkeserfarenhet eller andra kunskaper än de som ges inom ramen för gymnasieskolans nationella program.

Kurser inom yrkeshögskolan infördes genom ett uppdrag från regeringen.⁶⁹ Syftet med att inrätta yrkeshögskoleutbildningar i form av kurser och kurspaket var att ytterligare utveckla yrkeshögskolans flexibilitet och utbildningsformens möjlighet att svara mot behov av fördjupad, breddad eller förnyad kompetens i arbetslivet.

De första utbildningarna i form av kurser inom yrkeshögskolan startade under 2020.

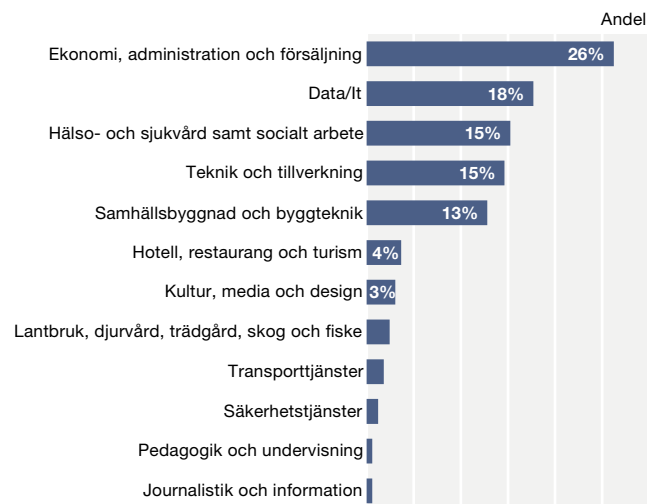
Utbildningar och utbildningsomgångar

Under 2021 pågick utbildningsomgångar inom 164 utbildningar, vilket var färre än 2020 då det pågick utbildningsomgångar inom 177 utbildningar⁷⁰. I likhet med de yrkeshögskoleutbildningarna med högre omfattning var merparten av de pågående utbildningarna inom någon av de fem stora utbildningsområdena. Under 2021 pågick 26 procent av samtliga utbildningar inom Ekonomi, administration och försäljning, vilket var den högsta andelen för ett enskilt utbildningsområde.

⁶⁹ Regleringsbrev för budgetåret 2019 avseende Myndigheten för yrkeshögskolan, U2019/04228/GV, 2019 12 11.

⁷⁰ Antal utbildningar beräknades som unika utbildningsnummer med minst en pågående utbildningsomgång under året. Varje utbildning har en eller flera utbildningsomgångar. Starttidpunkter kan variera mellan utbildningsomgångarna.

Diagram 1.43. Pågående utbildningar efter utbildningsområde, 2021

Notera: i diagrammet visas fördelningar av utbildningar med minst en pågående utbildningsomgång under 2021. Notera även att en utbildning kan ha fler utbildningsomgångar samt att dessa utbildningsomgångar kan starta under olika kalenderår. Källa: MYH.

Sökande till kurser inom yrkeshögskolan

Statistiska centralbyrån (SCB) samlar årligen in uppgifter om sökande till utbildningar i form av kurser inom yrkeshögskolan.

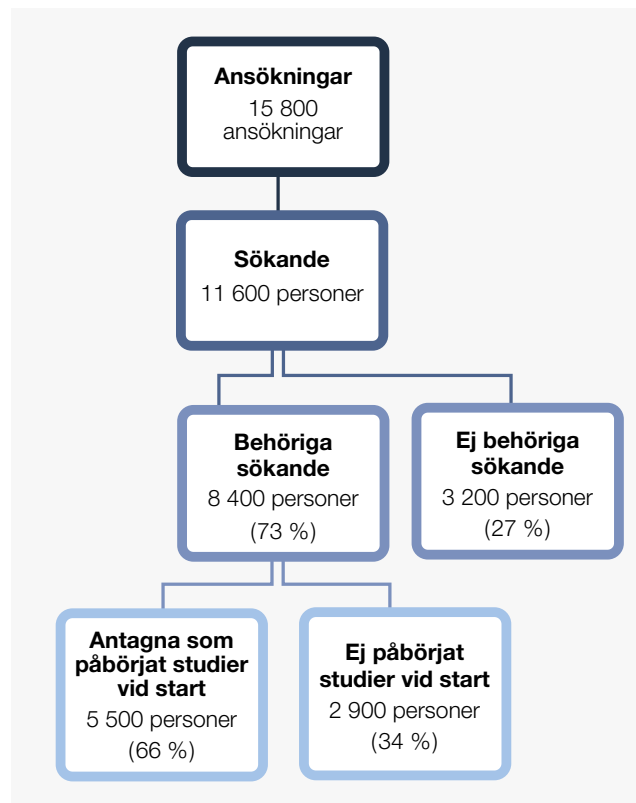
I det här avsnittet beskrivs ansökningar, sökande, behöriga sökande samt antagna som påbörjat studier vid start. Ansökningar avser antalet ansökningar om att bedriva studier inom kurser inom yrkeshögskolan. Samma individ kan göra flera ansökningar. Sökande och behöriga sökande avser däremot antal unika individer som har sökt, respektive sökt och varit behörig till, minst en utbildning inom kurser inom yrkeshögskolan.

Totalt inkom 15 800 ansökningar om att bedriva studier med start 2021. Ansökningarna kom från 11 600 sökande (unika individer). Av dessa sökande var 8 400 behöriga sökande. Då antalet ansökningar var högre än antalet sökande innebär det att en del av de sökande sökte till flera utbildningar.

Jämfört med 2020 var antalet ansökningar, sökande och behöriga sökande högre under 2021. Antalet ansökningar ökade med 24 procent medan antalet sökande respektive antalet behöriga sökande ökade med 19 procent.

Andelen av de sökande som var behöriga till utbildningen och andelen av behöriga sökande som påbörjade studier vid start var däremot desamma 2020 och 2021.

Figur 2. Ansökningar, sökande, behöriga sökande och antagna som påbörjat studier vid start, 2021

Notera: Alla uppgifter avser unika individer förutom ansökningar. Studerande som tillkommit under utbildningens gång ingår inte i antagna som påbörjat studier vid start. Källa: SCB.

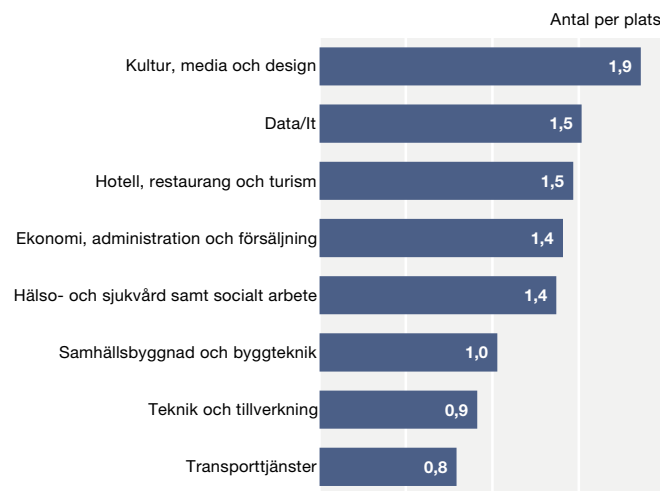
Antal ansökningar, sökande och behöriga sökande i förhållande till antal platser

För kurser inom yrkeshögskolan var det 2,3 ansökningar per plats 2021. Motsvarande antal för sökande och behöriga sökande var 1,7 respektive 1,2.⁷¹ Detta var snarlikt med motsvarande antal per plats 2020.

Antalet behöriga sökande per plats var högst inom Kultur, media och design (1,9). Inom övriga utbildningsområden (med minst 100 platser 2021) varierade antalet behöriga sökande per plats mellan 0,8 och 1,5.

⁷¹ Uppgifter om antal ansökningar, sökande och behöriga sökande inhämtades från SCB. Uppgifter om antal platser inhämtades från MYH:s verksamhetsuppgifter (mars 2022).

Diagram 1.44. Behöriga sökande per plats efter utbildningsområde, 2021

Notera: Statistiken över antal behöriga sökande är nettoräknad vilket innebär att om en sökande är behörig till flera utbildningsomgångar inom samma utbildningsområde så räknas personen en gång i detta utbildningsområde. Utbildningsområden med färre än 100 platser redovisas inte i diagrammet. Källa: SCB (behöriga sökande) och MYH (platser).

Fler kvinnor än män bland de sökande

Kvinnor utgjorde merparten (65 procent) av dem som sökte till kurser inom yrkeshögskolan med start under 2021. Kvinnor utgjorde även merparten av de behöriga sökande (66 procent). Även under 2020 var det en högre andel kvinnor än män bland sökande respektive behöriga sökande.

I likhet med 2020 sökte kvinnor i större utsträckning utbildningar inom Ekonomi, administration och försäljning samt Hälso- och sjukvård samt socialt arbete medan männen i större utsträckning sökte utbildningar inom Data/It, Teknik och tillverkning samt Samhällsbyggnad och byggt teknik.

Av de sökande var 71 procent inrikes födda och 29 procent utrikes födda. Motsvarande andelar för 2020 var 73 respektive 27 procent. Andelen inrikes födda var högre bland kvinnor (75 procent) än bland män (65 procent) 2021.

Fyra av tio sökte för att allmänt förbättra sina chanser på arbetsmarknaden

För att få mer kunskap kring de studerandes upplevelser av kurser inom yrkeshögskolan genomfördes en enkätundersökning bland personer som studerat på dessa utbildningar.⁷² I enkäten fick de studerande, bland annat, svara på vad som var den främsta anledningen till att de sökte utbildningen. Den vanligaste anledningen var att allmänt förbättra chanserna på arbetsmarknaden, vilket 39 procent svarade. Den näst vanligaste anledningen var att kompetensen behövdes i nuvarande arbetsuppgifter eller yrke, vilket 28 procent svarade. Något mindre vanligt var att utbildningen söktes för att kunna byta till nya arbetsuppgifter eller för att helt kunna byta yrke eller bransch (12 respektive 10 procent).

Antagna som påbörjat studier

Under 2021 var det 6 300 antagna som påbörjade studier inom kurser och kurspaket, vilket var högre än 2020 då 5 300 påbörjade studier. Av dessa var 3 800 kvinnor och 2 400 män, vilket motsvarade 61 respektive 39 procent.

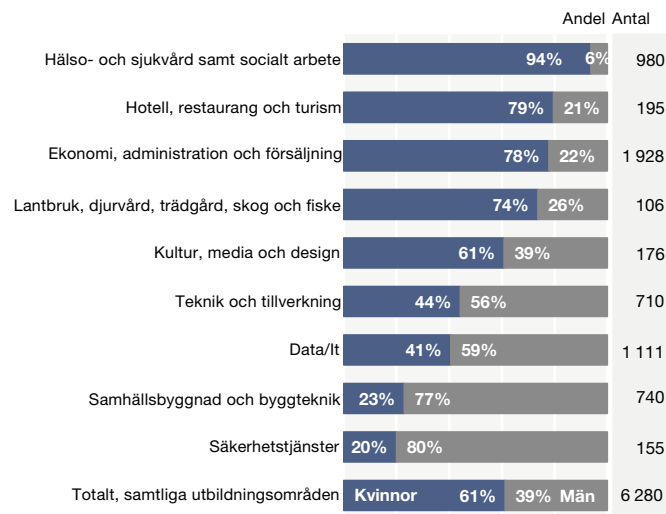
Merparten (87 procent) av de antagna som påbörjat studier under 2021 gjorde det inom något av de fem stora utbildningsområdena.⁷³ Ungefär en tredjedel (31 procent) påbörjade studier inom Ekonomi, administration och försäljning, vilket var det område som hade flest studerande under 2021.

Könsfördelningen var ojämn inom merparten av utbildningsområdena. Bland de fem stora utbildningsområdena var andelen kvinnor högst inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete (94 procent) och Ekonomi, administration och försäljning (78 procent). På motsvarande vis var andelen män högre inom Samhällsbyggnad och byggt teknik (77 procent), Data/It (59 procent) och Teknik och tillverkning (56 procent).

⁷² Rapport: "Studerandes upplevelser av kurser inom yrkeshögskolan – resultat från enkätundersökning 2021", MYH, 2022.

⁷³ Fem stora utbildningsområden: Data/It, Ekonomi, administration och försäljning, Hälso- och sjukvård samt socialt arbete, Samhällsbyggnad och byggt teknik samt Teknik och tillverkning.

Diagram 1.45. Antagna som påbörjat studier efter utbildningsområde och kön, 2021

Notera: Utbildningsområden med färre än 100 studerande särredovisas inte i diagrammet. Källa: SCB.

En av tio studerade på fler än en utbildning

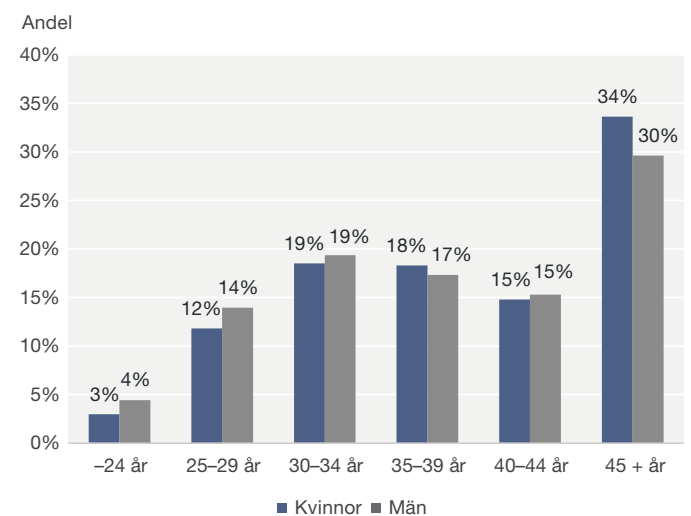
Cirka 10 procent av de personer som bedrev studier på utbildningar i form av kurser inom yrkeshögskolan under 2021 påbörjade fler än en kurs under 2021. Resterade andel (cirka 90 procent) påbörjade därmed studier på enbart en kurs under 2021.⁷⁴ Detta var i likhet med motsvarande andelar 2020.

Merparten var minst 35 år vid start av utbildningen

Merparten (65 procent) av de studerande i form av kurser inom yrkeshögskolan var 35 år eller äldre. För både kvinnor och män var det vanligast att tillhöra den äldsta åldersgruppen (45 år eller äldre). Av samtliga kvinnor var 34 procent 45 år eller äldre vid start av studierna. Motsvarande andel för män var 30 procent.

De som påbörjade studier i form av kurser inom yrkeshögskolan var över lag äldre än de som påbörjade studier inom YH-utbildningarna med högre omfattning. Detta är troligen ett resultat av att utbildningar i form av kurser inom yrkeshögskolan avser vidareutbildning för redan yrkesverksamma.

Diagram 1.46. Åldersfördelning för studerande efter kön, 2021

Källa: SCB.

Tre av fyra studerande var inrikes födda

Av dem som påbörjade studier under 2021 var 75 procent inrikes födda och 25 procent utrikes födda. Andelarna var desamma som under 2020.

Bland de fem stora utbildningsområdena varierade andelen utrikes födda mellan 20 och 36 procent, lägst inom Ekonomi, administration och försäljning och högst inom Data/It.

Merparten bedrev studier på distans

Av de antagna som påbörjade studier 2021 gjorde merparten (93 procent) det inom distansutbildningar, och 7 procent inom bundna utbildningar. Jämfört med 2020 har andelen som påbörjat studier på distansutbildningar ökat under 2021. Under 2020 påbörjade 84 procent studier på distansutbildningar medan 16 procent påbörjade studier på bundna utbildningar.

För de längre YH-utbildningarna (program) var andelen antagna som påbörjade distansutbildningar lägre (34 procent 2021). Det var därmed betydligt vanligare med distansutbildningar i form av kurser inom yrkeshögskolan jämfört med YH-program.

Inom nästan samtliga utbildningsområden i form av kurser inom yrkeshögskolan (med minst 100 studerande) var andelen som påbörjat studier på distansutbildningar högre

⁷⁴ Baseras på verksamhetsuppgifter från MYH, avstämt 2022-03-29.

än på utbildningar i bunden form 2021. Det var endast inom Säkerhetstjänster där en andel bunden var högre än distans (65 procent jämfört med 35 procent). Bland de fem stora utbildningsområdena hade Samhällsbyggnad och byggt teknik samt Teknik och tillverkning högst andel studerande på bundna utbildningar (8 procent). Motsvarande andelar för Data/It och Ekonomi, administration och försäljning var 6 procent. Inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete var samtliga studerande på distansutbildningar.

Merparten bedrev studier på deltid

Av de antagna som påbörjat studier under 2021 bedrev 86 procent studier på deltid medan 14 procent bedrev studier på heltid. Jämfört med 2020 har andelen som bedrivit studier på deltid ökat under 2021. Under 2020 bedrev 70 procent studier på deltid medan 30 procent bedrev studier på heltid.

Andelen som bedrev studier på deltid varierade mellan de fem stora utbildningsområdena. Inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete och Ekonomi, administration och försäljning bedrev nästan alla studier på deltid (99 respektive 95 procent). Inom Data/It, Samhällsbyggnad och byggt teknik samt Teknik och tillverkning var motsvarande andelar lägre – mellan 67 och 75 procent.

Merparten var nöjda med utbildningen

I enkätundersökning om studerandes upplevelser av kurser inom yrkeshögskolan⁷⁵ fick de studerande svara på om de var nöjda eller missnöjda med utbildningen som helhet. De flesta svarade att de var nöjda med utbildningen som helhet. Det var totalt 87 procent som var nöjda med utbildningen, varav ungefär hälften mycket nöjda och hälften ganska nöjda. Det var emellertid 12 procent som var missnöjda med sin utbildning. Majoriteten av dessa var ganska missnöjda, men det fanns även de som var mycket missnöjda.

⁷⁵ Rapport: "Studerandes upplevelser av kurser inom yrkeshögskolan – resultat från enkätundersökning 2021", MYH, 2022.

Sex av tio hade godkänt i samtliga delar inom utbildningen

Utbildningar i form av kurser och kurspaket ger inte examen. De studerande får emellertid betyg i de enskilda delarna som ingår i utbildningen. I det här avsnittet beskrivs hur stor andel av de antagna som bedrivit studier som hade avslutat utbildningen med godkänt resultat i samtliga delar som ingick i utbildningen.⁷⁶

Av de antagna som avslutade en utbildning i form av kurser inom yrkeshögskolan hade 60 procent godkänt inom samtliga delar 2021. Detta var lägre än 2020 då motsvarande andel var 64 procent. Det ska dock noteras att andelen med godkänt i samtliga delar kan öka till följd av att utbildningsanordnare rapporterar in betyg efter avslutade utbildning. Detta har troligen en större påverkan på resultatet för 2021 än för 2020.⁷⁷ Andelen var högre för kvinnor än män, 66 respektive 53 procent 2021. Motsvarande andelar för 2020 var 70 respektive 56 procent.

Andelen med godkänt i samtliga delar var högre för distansutbildningar jämfört med utbildningar i bunden form, 62 respektive 49 procent. Motsvarande andelar för 2020 var 64 respektive 61 procent.

Bland de fem stora utbildningsområdena varierade andelen med godkänt i samtliga delar mellan 54 och 71 procent, lägst inom Data/It samt Samhällsbyggnad och byggt teknik och högst inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete. Under 2020 var motsvarande andelar lägst inom Data/It och Teknik och tillverkning och, i likhet med 2020, högst inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete.

Uppdelat på utbildningens omfattning var andelen med godkänt i samtliga delar högst (69 procent) på utbildningarna med lägst omfattning (under 30 YH-poäng). Motsvarande andel för utbildningar med omfattningen 30–49

⁷⁶ Resultaten i det här avsnittet baserades på MYH:s verksamhetsuppgifter, avstämt 2022-03-29. Vid beräkningen kategoriserades betyget "Godkänt" och "Väl godkänt" som "Godkänt". Betygen "Icke godkänt" och avsaknad av betyg kategoriserades som "Ej godkänt".

⁷⁷ Utbildningsanordnarna har möjlighet att ge betyg under utbildningens hela beslutsgiltighetsperioden. Detta kan resultera i en viss eftersläpning av uppgifterna om de studerandes betyg, vilket i sin tur kan leda till en underskattning av andelen som avslutar utbildningen med godkänt i samtliga delar. I Statistisk årsrapport 2021 rapporterades att 62 procent av de som avslutade utbildningen under 2020 hade godkänt på samtliga delar (uppgifter framtagna i mars 2021). Vid en uppdaterad beräkning under mars 2022 hade andelen ökat till 64 procent. Därmed har eftersläpningen resulterat i en ökning med 2 procentenheter. Det ska dock noteras att det ännu är oklart i vilken grad denna ökning är representativ för eventuell ökning av andel godkända inom samtliga delar för utbildningsomgångar med avslut under 2021.

YH-poäng respektive mer än 49 YH-poäng var 64 respektive 52 procent. Även under 2020 var andelen lägst bland utbildningar med högst omfattning.

Tabell 1.4. Andel av antagna som bedrivit studier som fått godkänt i samtliga delar, utbildningsomgångar som avslutades under 2021

	Andel med godkänt i samtliga delar	Antal antagna som bedrivit studier
Kön		
Män	53 %	1 800
Kvinnor	66 %	2 500
Studieform		
Bunden	49 %	500
Distans	62 %	3 800
Utbildningsområde (fem stora)		
Data/It	54 %	900
Ekonomi, administration och försäljning	61 %	1 100
Hälso- och sjukvård samt socialt arbete	71 %	700
Samhällsbyggnad och byggteknik	54 %	600
Teknik och tillverkning	56 %	400
Omfattning		
Under 30 poäng	69 %	1 100
30 till 49 poäng	64 %	1 400
Mer än 49 poäng	52 %	1 800
Totalt	60 %	4 300

Notera: Verksamhetsuppgifter från MYH, avstämt 2022-03-29. Vid beräkningen kategoriserades betyget "Godkänt" och "Väl godkänt" som "Godkänt". Betygen "Icke godkänt" och avsaknad av betyg kategoriserades som "Ej godkänt". Källa: MYH.

1.15 Om statistiken

Statistiska centralbyrån (SCB) är ansvarig för officiell statistik om yrkeshögskolan. Den individbaserade statistiken som redovisas om sökande, antagna som påbörjat studier, studerande och examinerade inom yrkeshögskoleutbildning (YH) och kvalificerad yrkesutbildning (KY) kommer från SCB. Statistiken finns publicerad på SCB:s webbplats. Merparten av övrig statistik i rapporten finns som tabeller på Myndigheten för yrkeshögskolans statistiksida, myh.se/statistik.

De flesta uppgifter som ligger till grund för statistiken har rapporterats in av utbildningsanordnarna, antingen direkt till Myndigheten för yrkeshögskolan eller till SCB.

Uppgifter om examinerades sysselsättning året efter examen från en yrkeshögskoleutbildning kommer från de examinerade via en enkätundersökning.

1.15.1 Definitioner och förklaringar

Antagna som påbörjat/bedrivit studier

Avser alla som är eller har varit studerande, inklusive de som har tillkommit under utbildningens gång (inhoppare) och de som har hoppat av utbildningen (avhoppare). Detta inkluderar alla som varit med på minst en förteckning över studerande (till rekvisition av statliga medel) för en utbildningsomgång. Även de som tillgodoräknats eller validerats till examen utan att ha varit med på minst en förteckning över studerande för en omgång räknas som antagna som påbörjat/bedrivit studier.

För yrkeshögskoleutbildningar med högre omfattning (minst 100 YH-poäng) ska utbildningsanordnaren skicka in första förteckningen över studerande till myndigheten tre veckor efter att omgången startat. Detta görs i samband med första rekvisitionen av statliga medel. Därefter ska anordnaren skicka in en uppdaterad förteckning varje halvår i samband med en ny rekvisitionsperiod. Även för

utbildningar utan statliga medel ska anordnaren skicka in förteckningar över studerande varje halvår. Andelen inhoppare är marginell (avser de som tillkommit efter första rekvisitionen).

För kurser inom yrkeshögskolan (omfattning <100 YH-poäng) sker förteckningen av studerade samt rekvisition i samband med utbildningsomgångens start.

Antagna som påbörjat studier efter startår används som benämning när statistiken avser omgångar som startat under ett år.

Antagna som bedrivit studier efter avslutsår används som benämning när statistiken avser omgångar som avslutats under ett år. Används vid beräkning av examensgrad.

Avhoppare

Avser antagna som bedrivit studier men som inte är examinerade eller fullföljare, se även definition för fullföljare.

Behörighetsgivande förutbildning

En behörighetsgivande förutbildning (BFU) inom yrkeshögskolan syftar till att ge de kunskaper som motsvarar de krav på behörighet som är uppställda för den ordinarie yrkeshögskoleutbildningen. BFU är endast till för sökande som saknar fullständig behörighet till utbildningen men de sökande till BFU måste ha grundläggande behörighet. BFU är riktad mot en enskild utbildningsomgång.

Examensgrad

Avser andel examinerade i procent av antagna som bedrivit studier. Utbildningar som inte ger examen ingår inte i måttet. Antagna som bedrivit studier på utbildningar som inte ger examen är en liten andel av samtliga antagna som bedrivit studier inom yrkeshögskoleutbildningar på minst 100 YH-poäng. Examensår avser det år utbildningsomgången avslutades oavsett när individen tog examen.

Examinerade

Avser antagna som har bedrivit studier och uppfyllt alla villkor för examen. Anordnarna rapporterar in examinerade även efter avslutstidpunkten, vilket framför allt beror på att en del som bedrivit studier gör sena kompletteringar. Dessa ingår också i statistiken, vilket orsakar en viss eftersläpning. Även de som tillgodoräknats eller validerats till examen utan att ha varit med på minst en förteckning (till rekvisition) över studerande för en utbildningsomgång ingår. Examensår avser det år utbildningsomgången avslutades oavsett när individen tog examen.

Fullföljare

Avser antagna som bedrivit studier men som inte är examinerade eller avhoppare, se även definition för avhoppare. De är inte examinerade men finns med på sista studerandelistan med rekvisition och har inte något avbrottsdatum. De får heller inte ha en uppehållsperiod som sträcker sig längre än dagen innan utbildningsomgångens slutdatum. En del fullföljare kompletterar senare och kan då flyttas till examinerade, förutsatt att utbildningen ger examen.

Inrikes/utrikes födda

Uppgifterna är hämtade från Registret över totalbefolkningen (RTB) hos SCB och avser om individen är född i Sverige (inrikes född) eller i annat land (utrikes född). För en liten andel av individerna saknas uppgift om födelse-land.

Gymnasiebakgrund

Avser personens senaste avklarade gymnasieutbildning sista juni det år mätningen avser. Uppgifterna är hämtade från Utbildningsregistret (UREG) på SCB.

Platser och outnyttjade platser vid start

Platser avser beslutade utbildningsplatser med eller utan statliga medel (statsbidrag eller särskilda medel) från Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH). Outnyttjade platser vid start avser summan av inställda platser och outnyttjade platser tre veckor efter start på varje enskild utbildningsomgång.

Första förteckningen över studerande med rekvisition ska utbildningsanordnaren skicka in till myndigheten tre veckor efter start. Detta gäller även för utbildningar utan statliga medel (statsbidrag och särskilda medel). Outnyttjade platser vid start beräknas från första rekvisitionen. För inställda omgångar räknas alla platser som outnyttjade vid start.

Nästan alla omgångar bedrivs med statliga medel. Omgångarna som bedrivs med statliga medel får ta in fler studerande än det finns platser (överintag). Anordnarna får inga statliga medel för överintagen och därför räknas de heller inte som nyttjade platser.

För utbildningar i form av kurser och kurspaket beslutas platser på utbildningsnivå, inte på utbildningsomgångsnivå.

Smala yrkesområden

En utbildning inom ett smalt yrkesområde leder till ett kvalificerat yrkeskunnande inom ett område som är av betydelse för individen och samhället, utan att det finns ett uttryckligt arbetsmarknadsbehov. En utbildning inom ett smalt yrkesområde ska utveckla eller bevara ett yrkeskunnande som individen helt eller delvis kan försörja sig på.

Studerande – aktiva

Avser aktiva studerande på utbildningsomgångar som pågått minst en dag under en avsedd period (startade, avslutade samt under hela perioden pågående omgångar). Som aktiva studerande räknas endast studerande som funnits med på minst en förteckning över studerande (till rekvisition av statliga medel) under den avsedda perioden.

Vid beräkningen av antal aktiva studerande tillämpas följande regler:

- För aktiva studerande som är med på första förteckningen över studerande räknas startdatum för omgången även som startdatum för den studerande. Omgången startar tre veckor innan den första förteckningen över studerande med rekvisition av statliga medel skickas in till myndigheten.
- För aktiva studerande som är med på sista förteckningen över studerande räknas slutdatum för omgången även som slutdatum för den studerande. Utbetalningar av statliga medel kan pågå flera månader efter omgångens slutdatum.
- För övriga aktiva studerande (de som tillkommit efter första rekvisitionsperioden och de som hoppat av innan sista rekvisitionsperioden) räknas rekvisitionsperiodernas startdatum respektive slutdatum.

Antal studerande är inte lika med antal personer. Personer som varit aktiva studerande på flera utbildningar under en avsedd period räknas en gång för varje utbildningsomgång. Antal personer är något färre än antal studerande.

Studieform

Bunden

Den studerande ska genomföra merparten av utbildningen i utbildningsanordnarens lokaler.

Distans

Den studerande kan genomföra merparten av utbildningen på annan plats än i utbildningsanordnarens lokaler.

En utbildning kan innehålla både bundna inslag och inslag på distans. Distans är ett brett begrepp inom yrkeshögskoleutbildning och utbildningarnas upplägg och antal fysiska träffar varierar mycket.

Sysselsättning

Andel i arbete

Avser andelen examinerade som uppgett att de hade arbete året efter examen. Examensår avser det år utbildningsomgången avslutades oavsett när individen tog examen.

Andel som har ett arbete som överensstämmer med utbildningen

Beräknas av andelen som uppgett att de hade arbete året efter examen. Det finns fyra olika grader av överensstämmelse; överensstämmer helt eller till största delen med utbildningen, överensstämmer till viss del med utbildningen, överensstämmer åtminstone till viss del med utbildningen (är ett hopslaget mått av de två tidigare nämnda måtten) samt överensstämmer inte alls.

Konfidensintervall

De värden som anges har räknats upp till att motsvara alla examinerade och inte endast de svarande. Eftersom svarsbortfall föreligger är statistiken behäftad med viss osäkerhet. De redovisade procenttalen är därför skattningar med ett 95-procentigt konfidensintervall, vilket innebär att det sanna värdet ligger inom ett visst intervall med 95 procents säkerhet. Intervallet skrivs ut bredvid punktskattningen (andelen) med symbolen $\pm$, till exempel 90 ± 2 . Det betyder att det sanna värdet, med 95 procents säkerhet ligger mellan 88 och 92 procent.

Sökande

Ansökningar

Avser samtliga ansökningar till de utbildningsomgångar som startat under ett år. Varje ansökan räknas en gång. Antal ansökningar är därmed inte detsamma som antal sökande personer eftersom en person kan ha sökt till flera utbildningsomgångar, se nedanstående definition av Sökande.

Sökande

Avser antal unika personer som sökt till de utbildningsomgångar som startat under ett kalenderår. Med sökande avses både behöriga och obehöriga sökande.

För att räknas som sökande ska följande uppfyllas:

- Den sökande har lämnat in en ansökan där det minst finns uppgift om den sökandes namn och personnummer (eller namn och födelsedatum).
- Den sökande har lämnat in sin ansökan inom ansökningstiden (inom ordinarie eller förlängd ansökningsperiod).

Statistiken över sökande är individbaserad. SCB samlar in personuppgifter om de sökande från anordnarna. Förutom personuppgifter samlas även uppgifter in om den sökandes behörighet till utbildningen. Observera att antal sökande personer inte är detsamma som antal ansökningar, se ovanstående definition av Ansökningar.

Behöriga sökande

Avser antal unika sökande personer som varit behöriga till minst en av de utbildningar som personen sökt till under ett kalenderår. Att vara behörig till en utbildning innebär att den sökande uppfyller behörighetskraven i 3 kapitlet 1–4 §§ Förordning (2009:130) om yrkeshögskolan (YHF), inklusive de eventuella särskilda förkunskapskrav som gäller för utbildningen.

Uppdragsutbildning

Utbildningsanordnare inom yrkeshögskolan kan erbjuda hela eller delar av en utbildning som uppdragsutbildning för en organisation som då blir uppdragsgivare. En uppdragsutbildning ska alltid baseras på en befintlig yrkeshögskoleutbildning men det ställs inga formella behörighetskrav. Uppdragsgivaren bestämmer vilka som ska få gå utbildningen.

Antal personer som ska påbörja studier ska anges i anmälan från anordnaren. Om ytterligare personer tillkommer ska anordnaren skicka in en ny anmälan om uppdragsutbildning till myndigheten. Anordnaren behöver däremot inte rapportera in avhoppare. En uppdragsutbildning ger yrkeshögskolepoäng för de kurser som ingår och kan leda till examen men det är inte möjligt att tillgodoräkna en hel utbildning inom ramen för uppdragsutbildning. Anordnaren ska redovisa betyg och eventuell examen till myndigheten för varje person som bedrivit studier på utbildningen.

Utbildningar och utbildningsomgångar

En utbildning definieras med ett unikt utbildningsnummer. Många utbildningar har förnyade beslut från flera beslutsår i ansökningsomgångarna om få bedriva yrkeshögskoleutbildning. Varje utbildning har en eller flera utbildningsomgångar med olika starttidpunkter. En omgång kan liknas vid en "start" eller en "klass" med studerande.

Pågående utbildningsomgångar avser omgångar som pågått under hela eller delar av en viss period (startade, avslutade och under hela perioden pågående omgångar).

Startade utbildningsomgångar avser omgångar som startat under en viss period.

Utbildningsanordnare

En juridiskt ansvarig utbildningsanordnare är en juridisk eller fysisk person som ansvarar för en eller flera utbildningar inom YH. En juridiskt ansvarig anordnare motsvaras av ett organisationsnummer. Ungefär en tiondel av anordnarna har flera administrativa enheter under samma organisationsnummer.

Det finns fyra typer av huvudmän vad gäller anordnare: statliga, kommuner (inklusive kommunförbund), landsting samt privata (enskilda juridiska eller fysiska personer).

Utbildningsnivå

Avser personens högsta utbildning sista juni det år mätningen avser. Högsta utbildning definieras enligt Svensk utbildningsnomenklatur (SUN), nivå SUN1. Uppgifterna är hämtade från Utbildningsregistret (UREG) hos SCB. Om personen saknar uppgift ifrån SUN-registret det år som utbildningen startade sätts den högsta utbildningsnivån till "Uppgift saknas".

Utbildningsområden och SUN inriktningar

Svensk utbildningsnomenklatur (SUN2020) är en klassificering av utbildningar som SCB ansvarar för. Den är en standard för klassificering av enskilda utbildningar samtidigt som den utgör ett system för aggregering av utbildningar till större grupper. Varje utbildning grupperas efter SUN inriktning. Den minst detaljerade nivån är SUN1 (en siffra). Den mest detaljerade nivån är SUN4 (tre siffror och en bokstav).

Myndigheten för yrkeshögskolan gör en egen aggregering av SUN inriktningar på 15 utbildningsområden. Aggregeringen görs främst på två positioner men även på tre positioner. För information om indelning och redovisningsgrupper, se tabell 1.5.

Verkningsgrad

Verkningsgrad är ett mått som anger hur stor andel av alla antagna som bedrivit studier som tagit examen OCH som året efter examen har ett arbete som överensstämmer med utbildningen. Verkningsgraden redovisas efter det år sysselsättningen har mätts, det vill säga ett år efter examen. Examensår avser det år utbildningsomgången avslutades oavsett när individen tog examen.

Verkningsgraden tas fram i två olika varianter beroende på vilken matchningsgrad som används i beräkningen.

Verkningsgrad A

Examensgrad x Andel i arbete x Matchningsgrad (arbetet överensstämmer helt eller till största delen med utbildningen).

Verkningsgrad B

Examensgrad x Andel i arbete x Matchningsgrad (arbetet överensstämmer åtminstone till viss del med utbildningen).

Åtminstone till viss del är ett hopslaget mått av de två svarsalternativen "överensstämmer helt eller till största delen med utbildningen" och "överensstämmer till viss del med utbildningen".

YH-poäng

Ett års heltidsstudier motsvarar 200 YH-poäng.

Ålder

Avser den ålder som personen hade sista december det år mätningen avser.

Tabell 1.5: Utbildningsområden grupperade efter storlek

Gruppering efter medelvärde de tre senaste åren av antal antagna som påbörjat studier

Stora utbildningsområden – Minst 1 500 i medelvärde de tre senaste åren

Medelstora utbildningsområden – Mellan 500 och 1 499 i medelvärde de tre senaste åren

Små utbildningsområden – Mindre än 500 i medelvärde de tre senaste åren

	Utbildningsområde	SUN-inriktning
Stora utbildningsområden	Data/It	48 Data
	Ekonomi, administration och försäljning	34 Företagsekonomi, handel och administration
	Hälso- och sjukvård samt socialt arbete	72 Hälso- och sjukvård
		76 Socialt arbete och omsorg
	Samhällsbyggnad och byggteknik	58 Samhällsbyggnad och byggnadsteknik
	Teknik och tillverkning	52 Teknik och teknisk industri
		54 Material och tillverkning
Medelstora utbildningsområden	Hotell, restaurang och turism	811 Hotell, restaurang och storhushåll
		812 Turism, resor och fritid
	Kultur, media och design	21 Konst och media
	Pedagogik och undervisning	14 Pedagogik och lärarutbildning
	Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske	62 Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske
		64 Djursjukvård
	Transporttjänster	84 Transporttjänster
Små utbildningsområden	Friskvård och kroppsvård	813 Idrott och friskvård
		815 Hår- och skönhetsvård
	Journalistik och information	32 Journalistik och information
	Juridik	38 Juridik och rättsvetenskap
	Säkerhetstjänster	86 Säkerhetstjänster
	Övrigt	222 Främmande språk och språkvetenskap
		819 Personliga tjänster, övrig/ ospec. utbildning
		999 Okänd

Foto: Scandinav.

2. Konst- och kulturutbildningar och utbildningar med endast tillsyn

Kort om konst- och kulturutbildningar

Konst- och kulturutbildningarna finns inom flera olika inriktningar som bildkonst, musik, teater, dans, mode, skrivande, arkitektur, silversmide och keramik för att nämna några. Utbildningarna är indelade i tre kategorier och syftar till att:

- förbereda för högskoleutbildningar som kan leda fram till konstnärliga examina,
- medverka till att utveckla ett kvalificerat yrkeskunnande inom det konstnärliga eller kulturella området, eller
- ha ett innehåll som syftar till att bevara eller utveckla kulturarvet.

Utbildningarna drivs av privata utbildningsanordnare. Utbildningarna kan få statligt stöd genom statsbidrag och/eller genom att de studerande får rätt till studiemedel från CSN. Utbildningsanordnarna tar ut studerandeavgifter som varierar mellan utbildningarna.

konstkulturutbildning.se

Sammanfattning

De första konst- och kulturutbildningarna startade under andra halvåret 2015 men bedrevs tidigare som så kallade kompletterande utbildningar. Konst- och kulturutbildningar får stöd genom statsbidrag och/eller studiestödsplatser.⁷⁸

Utöver konst- och kulturutbildningar ryms under samma regelverk även utbildningar som endast står under statlig tillsyn. Dessa har myndigheten valt att benämna utbildningar med endast tillsyn.

Statistiken visar att det var både fler som påbörjade och fler som slutförde en konst- och kulturutbildning 2021 jämfört med året innan. Under 2020 skedde en nedgång av både antalet som påbörjade och antalet som slutförde utbildning och det var på de korta utbildningarna som minskningen skedde. Åtminstone delvis var detta en följd av coronapandemin. Trots ökningen 2021 var det totala antalet som påbörjade utbildning något lägre än innan pandemin. Det totala antalet studerande som slutförde en utbildning var däremot högre än 2019. Den totala slutförandegraden var högre 2021 än de närmast föregående åren.

Inom utbildningar med endast tillsyn, som är en mindre utbildningsform, är det större variationer mellan åren. Även för dessa utbildningar ökade både antalet som påbörjade och antalet studerande som slutförde utbildning under 2021.

Några av de viktigaste resultaten:

Konst- och kulturutbildningar

- Totalt hade 122 utbildningar beslut om stöd 2021, vilket var tre utbildningar färre än de två föregående åren. En av utbildningarna var ny för 2021.
- Det var 120 utbildningar som pågick under 2021 medan två utbildningar hade alla sina utbildningsomgångar inställda.
- Av utbildningarna som pågick 2021 var 10 korta utbildningar medan 110 var längre utbildningar med en omfattning på minst 20 veckor.
- Majoriteten av utbildningarna som pågick 2021 var högskoleförberedande, vilket var i likhet med tidigare år.
- Liksom tidigare år fanns mer än hälften av utbildningarna i Stockholms län 2021. Andelen har ökat över tid men varit i princip oförändrad sedan 2019.
- Andelen inställda utbildningsomgångar av kort utbildning ökade 2020 men minskade återigen under 2021. Liksom året innan var det även under 2021 omgångar som ställdes in med hänvisning till pandemin.
- Det var 3 137 beslutade årsplatser för konst- och kulturutbildning 2021. Av dessa nyttjades 85 procent, vilket var en ökning jämfört med de två föregående åren.
- Totalt påbörjade 2 900 antagna sina studier 2021. Det var fler än 2020 och nästan i nivå med perioden 2016–2019.
- Antalet som påbörjade en kort utbildning minskade kraftigt 2020 och var fortfarande lägre 2021 än innan pandemin. På de längre utbildningarna har antalet som påbörjat studier varierat i relativt liten omfattning sedan starten 2015.
- Liksom tidigare år var totalt tre av fyra som påbörjade utbildning under 2021 kvinnor.
- Medianåldern för de som påbörjade en kort utbildning var mer än dubbelt så hög som för de som påbörjade en längre utbildning (58 år jämfört med 23 år). Även detta var i likhet med tidigare år.
- Av dem som påbörjade en längre utbildning 2020 var 14 procent utrikes födda. På de korta utbildningarna var andelen 10 procent, vilket var lägre än tidigare år och kan bero på reserestriktionerna under pandemin.
- Det var 2 400 studerande som slutförde en konst- och kulturutbildning 2021. Det var fler än 2020 då antalet minskade till följd av färre studerande på de korta utbildningarna.
- Slutförandegraden 2021 var 84 procent, vilket var högre än under perioden 2017–2020 då den varierade mellan 80 och 82 procent. Det är främst på de fleråriga utbildningarna som slutförandegraden har ökat.

⁷⁸ Förordning (2013:871) om stöd för konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar.

Utbildningar med endast tillsyn

- Det var 36 utbildningar med endast tillsyn som hade beslut om stöd 2021. Alla dessa hade beslut om stöd även under 2020.
- Totalt pågick 23 utbildningar under 2021 medan 6 hade ställt in alla sina utbildningsomgångar och övriga 7 hade inte några planerade omgångar.
- Flest pågående utbildningar 2021 fanns inom utbildningsinriktningarna djursjukvård, luftfart och massage.
- Totalt påbörjade närmare 370 antagna studier under 2021. Fyra av fem var kvinnor och andelen kvinnor har ökat sedan 2019.
- Drygt 240 studerande slutförde en utbildning med endast tillsyn 2021, vilket var fler än 2020. Ökningen berodde på att fler bedrivit studier.
- Slutförandegraden 2021 var 68 procent, vilket var lägre än 2020 då slutförandegraden var 73 procent.

2.1 Konst- och kulturutbildningar

Konst- och kulturutbildningarna är indelade i tre olika kategorier efter det huvudsakliga syftet med utbildningen:

- högskoleförberedande utbildningar (inom det konstnärliga området)
- yrkesinriktade utbildningar (inom det konstnärliga eller kulturella området)
- utbildningar inom kulturarvsområdet.

En stor del av statistiken om konst- och kulturutbildningarna redovisas i den här rapporten uppdelat efter dessa tre syften. Statistiken redovisas även efter om det är en kort eller längre konst- och kulturutbildning. De flesta utbildningar är längre och omfattar från 20 veckor upp till tre års heltidsstudier. De utbildningar som räknas som korta kan omfatta allt från någon dag, upp till 30 veckors heltidsstudier.⁷⁹ Dessa utbildningar finns endast inom kulturarvsområdet och är ofta inriktade på att ge fördjupning inom ett specifikt område. De korta utbildningarna utgör en mindre del av konst- och kulturutbildningarna men får stor påverkan på statistiken då de oftast startar flera utbildningsomgångar under ett år och därför även kan ha många studerande. År 2021 stod de korta utbildningarna för två procent av de beslutade årsplatserna och mindre än en tiondel av de pågående utbildningarna men för en tredjedel av antalet antagna som påbörjade studier.

Den statistik om utbildningar, utbildningsomgångar, utbildningsanordnare och årsplatser som redovisas här har tagits fram av Myndigheten för yrkeshögskolan. Statistiken om studerande och studerande som slutfört utbildning kommer däremot från Statistiska centralbyråns (SCB) officiella statistik. Vid rapportens framtagande hade SCB ännu inte publicerat någon statistik för 2021. Statistiken från SCB för 2015–2020 har därför kompletterats med verksamhetsuppgifter från Myndigheten för yrkeshögskolan för 2021. Det kan förekomma skillnader mellan den statistik som presenteras här och statistiken från SCB.⁸⁰

De första konst- och kulturutbildningarna startade under andra halvåret 2015. Statistiken för 2015 avser därmed endast ett halvt kalenderår. Av den anledningen görs en del av jämförelserna över tid från år 2016 och framåt.

2.1.1 Utbildningar, utbildningsomgångar och utbildningsanordnare

Konst- och kulturutbildningarna bedrevs av 41 utbildningsanordnare 2021, vilket var lika många som under 2020. Av anordnarna 2021 var 16 aktiebolag och lika många stiftelser eller fonder. Resterande 9 var ideella eller ekonomiska föreningar. Fördelningen mellan företagsformerna har varit liknande även övriga år.

Liksom tidigare år bedrev omkring hälften av anordnarna enbart en utbildning och hälften bedrev flera utbildningar under 2021. En femtedel av anordnarna bedrev fyra eller fler utbildningar vardera.

Antalet studerande varierade mellan anordnarna. Majoriteten (59 procent) av anordnarna hade sammanlagt färre än 100 studerande i sina konst- och kulturutbildningar.

Färre utbildningar med beslut om stöd jämfört med föregående år

Under 2021 hade 122 konst- och kulturutbildningar beslut om stöd, det vill säga de var beviljade statligt stöd i form av statsbidrag och/eller att de studerande berättigades studiestöd. Det var 3 utbildningar färre än de två föregående åren. En av utbildningarna var ny för 2021. Besluten om stöd för konst- och kulturutbildningar sträcker sig flera år framåt i tiden. Har utbildningen ett gällande beslut kan utbildningsanordnaren ansöka om förnyat stöd för att starta nya omgångar av utbildningen. Utbildningsutbudet förändras därför i begränsad omfattning mellan enskilda år, men sedan utbildningarna startade 2015 har utbildningar både tillkommit och upphört. Det var 120 utbildningar som hade beslut om stöd 2015 när utbildningarna startade. Av dessa hade 8 upphört som konst- och kulturutbildning 2021 medan 10 nya utbildningar hade tillkommit.

Fler pågående utbildningar än tidigare år

Av de utbildningar som hade beslut om stöd 2021 pågick⁸¹ 120 under året medan 2 hade alla sina utbildningsomgångar inställda. Det var 10 korta och 110 längre utbildningar (20 veckor eller längre) som pågick 2021. Antalet pågående utbildningar var högre 2021 än under perioden 2015–2020.

Av de 120 utbildningar som pågick 2021 var 74 högskoleförberedande, 31 yrkesinriktade och 15 var inom kulturarvsområdet. Majoriteten av utbildningarna var därmed

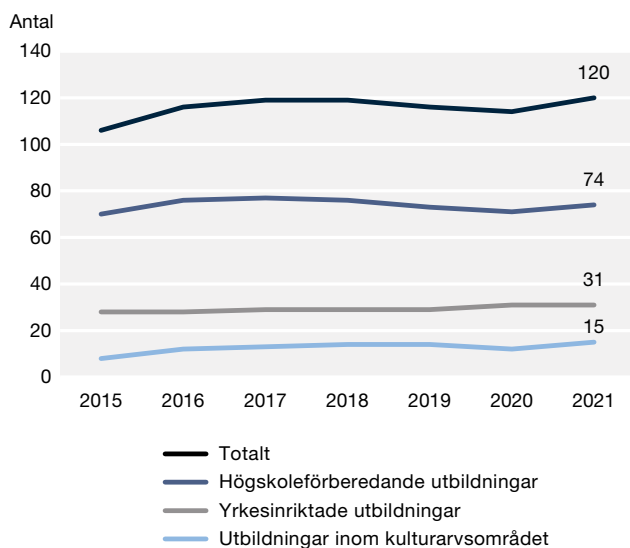
⁷⁹ Korta utbildningar definieras enligt 8 § Förordningen (2013:871) om stöd för konst och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar. Se avsnitt 2.3 Om statistiken.

⁸⁰ Underlaget till denna rapport togs fram i mars 2021 och SCB publicerar statistik om konst- och kulturutbildningar i maj 2022. Den statistik som hämtats från SCB avseende 2015–2020 är därför den som SCB publicerade på <http://www.scb.se/uf0702> i maj 2021.

⁸¹ Med pågick avses att utbildningen hade minst en utbildningsomgång som var pågående under hela eller del av året.

högskoleförberedande. Det är utbildningar som till exempel kan leda till vidare studier vid konst-, musik- eller teaterhögskolor. Då konkurrensen om platserna på konstnärliga utbildningar inom högskolan är stor behöver de sökande i många fall ha genomgått någon form av förberedande utbildning för att klara antagningsproven som ofta består av arbetsprover eller auditions. Eftersom utbudet av utbildningar varit relativt stabilt över tid har fördelningen över utbildningarnas syften varit liknande även tidigare år.

Diagram 2.1. Pågående utbildningar efter utbildningens syfte, 2015–2021

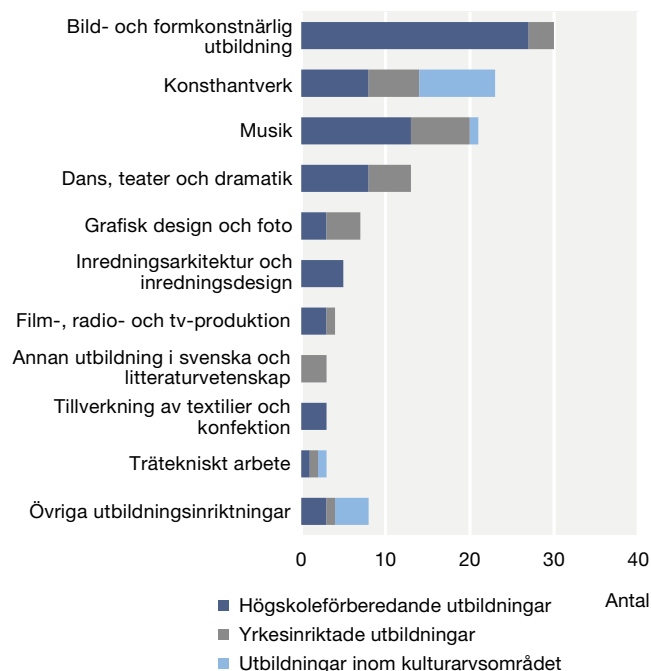
Notera: Uppgifterna för 2015 avser endast andra halvåret. Källa: MYH.

Flest utbildningar inom bild- och formkonst

Under 2021 pågick konst- och kulturutbildningar inom 17 olika utbildningsinriktningar. Indelningen i dessa görs utifrån det huvudsakliga utbildningsinnehållet, men en del utbildningar är grundläggande konstutbildningar och berör flera ämnesinriktningar.

Inriktningarna bild- och formkonst, konsthantverk och musik hade flest pågående utbildningar 2021. Dessa inriktningar har varit störst samtliga år sedan 2015.

Diagram 2.2. Pågående utbildningar efter utbildningsinriktning och syfte, 2021

Notera: Övriga utbildningsinriktningar utgörs av sju inriktningar med mindre än tre utbildningar vardera (konst och media – allmän utbildning, annan utbildning inom bild- och formkonst, annan utbildning inom musik, dans och dramatik, modedesign, industri- och produktdesign, utbildning i trädgårdsbruk samt inriktningen "okänd"). Källa: MYH.

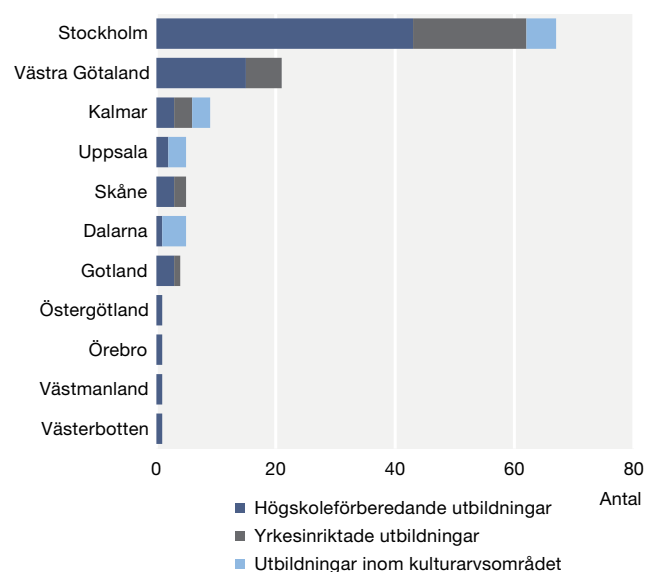
Konst- och kulturutbildningar får stöd genom statsbidrag och/eller att de studerande berättigas studiestöd. Utbildningsanordnarna tar ut studerandeavgifter som varierar mellan utbildningarna. Av utbildningarna som pågick 2021 berättigade 62 procent till både studiestöd och statsbidrag, 30 procent till enbart studiestöd och 8 procent till enbart statsbidrag. Av de utbildningar som enbart hade statsbidrag var de flesta korta utbildningar.

Mer än hälften av utbildningarna i Stockholms län

Konst- och kulturutbildningar pågick i 11 län 2021, vilket var lika många som de tre föregående åren. Liksom under perioden 2015–2020 fanns mer än hälften av de pågående utbildningarna i Stockholms län och omkring en femtedel i Västra Götalands län. Andelen i Stockholms län var högre än i början av perioden 2015–2020, men har varit ungefär lika stor de senaste tre åren. Totalt fanns 93 av de 120 pågående utbildningarna i något av de tre storstadslänen⁸².

Många av de högskoleförberedande och yrkesinriktade utbildningarna finns i Stockholms län och Västra Götalands län. Troligen är närheten till högskolor samt till arbetsgivare och institutioner inom det konstnärliga och kulturella området en förklaring till detta. Även för utbildningarna inom kulturarvsområdet är Stockholm det län med flest pågående utbildningar 2021. Utbildningarna inom kulturarvsområdet finns även i Dalarnas län, Kalmar län och Uppsala län.

Diagram 2.3. Pågående utbildningar efter län och utbildningens syfte, 2021

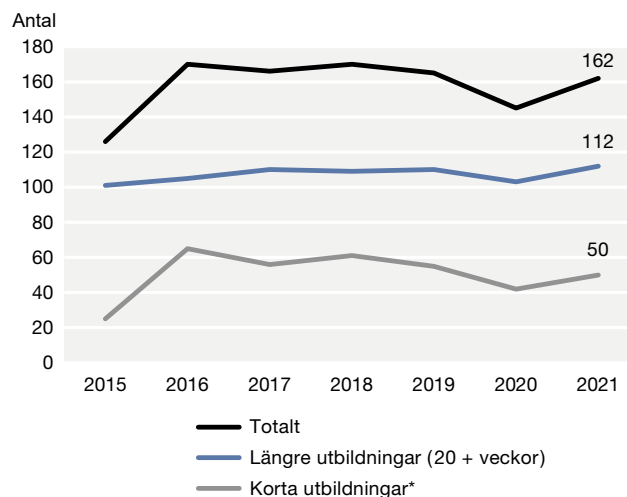
Källa: MYH.

Antal startade utbildningsomgångar ungefär på samma nivå som innan pandemin

Totalt startade 162 utbildningsomgångar i konst- och kulturutbildningarna under 2021. Det var en ökning jämfört med 2020 då 145 omgångar startade och nästan i nivå med perioden 2016–2019 då mellan 165 och 170 omgångar startade årligen. Minskningen under 2020 var till stor del en följd av ökad andel inställda omgångar på de korta utbildningarna. Coronapandemin var den orsak som utbildningsanordnarna främst uppgav till de inställda omgångarna. Under 2021 minskade andelen inställda omgångar på de korta utbildningarna jämfört med 2020. Även under 2021 uppgavs emellertid pandemin vara orsaken till att en del utbildningsomgångar på de korta utbildningarna blev inställda.

De korta utbildningarna startar i de flesta fall flera utbildningsomgångar per år medan de längre konst- och kulturutbildningarna oftast startar en omgång per år. De korta utbildningarna står därför för en relativt stor andel av de startade omgångarna. Närmare en tredjedel av de startade omgångarna 2021 var på korta utbildningar.

Diagram 2.4. Startade utbildningsomgångar efter utbildningslängd, 2015–2021

* De flesta korta utbildningar omfattar mindre än 20 veckors heltidsstudier men kan i vissa fall vara upp till 30 veckor, se avsnitt 2.3 Om statistiken. Uppgifterna för 2015 avser endast andra halvåret. Källa: MYH.

2.1.2 Beslutade och nyttjade årsplatser

Färre beslutade årsplatser

En konst- och kulturutbildning får stöd för ett visst antal årsplatser.⁸³ Totalt var det 3 137 beslutade årsplatser för konst- och kulturutbildning 2021. Mellan 2015 och 2020 ökade antalet beslutade årsplatser genom att nya utbildningar beviljades stöd och att vissa utbildningar beviljades fler platser. Under 2021 minskade antalet beslutade årsplatser. Detta berodde främst på att utbildningar upphörde men även på att en utbildning beviljades ett minskat antal årsplatser.

Av de beslutade årsplatserna 2021 avsåg 63 procent högskoleförberedande utbildningar och 30 procent yrkesinriktade utbildningar. De korta utbildningarna inom kulturarvsområdet stod för 2 procent och övriga utbildningar inom

⁸³ En årsplats är en studerandeplats i heltidsutbildning som omfattar 40 veckor. För mer information se avsnitt 2.3 Om statistiken.

kulturarvsområdet för 4 procent. Denna fördelning har varit liknande under hela perioden 2015–2021. Jämfört med 2015 har emellertid de högskoleförberedande utbildningarnas andel av de beslutade årsplatserna minskat med 4 procentenheter medan de yrkesinriktade utbildningarnas andel har ökat i motsvarande omfattning.

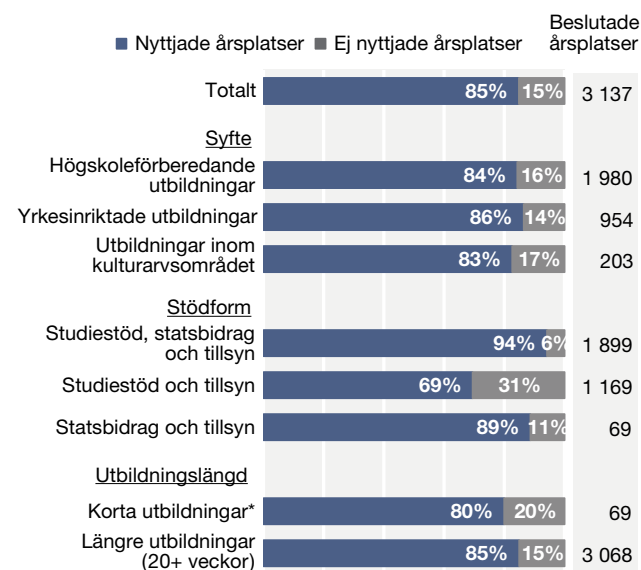
Andelen nyttjade årsplatser har ökat

Totalt nyttjades 2 661 årsplatser i konst- och kulturutbildningar under 2021.⁸⁴ Det innebar att 85 procent av de beslutade årsplatserna nyttjades. Det var en ökning jämfört med de två föregående åren då motsvarande andelar var 79 respektive 80 procent. Ökningen beror på både förändringar i utbildningsutbudet och på fler nyttjade årsplatser i de enskilda utbildningarna.

Det finns skillnader i nyttjandet mellan utbildningar med statsbidrag⁸⁵ och utbildningar utan statsbidrag. För utbildningar med statsbidrag var andelen nyttjade årsplatser 94 procent 2021 medan motsvarande andel för utbildningar utan statsbidrag var 69 procent.

Andelen nyttjade årsplatser varierade relativt lite mellan utbildningarnas syften. Liksom de två föregående åren var nyttjandet högst för de yrkesinriktade utbildningarna med 86 procent nyttjade årsplatser. För de högskoleförberedande utbildningarna och utbildningarna inom kulturarvsområdet nyttjades 84 respektive 83 procent av årsplatserna. För samtliga stödformer och utbildningssyften har andelen nyttjade årsplatser ökat mellan 2019 och 2021.

Diagram 2.5. Beslutade årsplatser och nyttjandet efter utbildningens syfte, stödform och längd, 2021

* De flesta korta utbildningar omfattar mindre än 20 veckors heltidsstudier men kan i vissa fall vara upp till 30 veckor, se avsnitt 2.3 Om statistiken.

Källa: MYH.

Under 2021 fanns de outnyttjade årsplatserna främst i utbildningar som genomförts men med färre studerande än möjligt. En del av dessa utbildningar var på väg att fasas ut eller byggas upp, vilket var orsaken till att årsplatserna inte kunde nyttjas fullt ut. Ett mindre antal outnyttjade årsplatser fanns i två utbildningar där samtliga utbildningsomgångar som skulle pågå under året hade ställts in.

2.1.3 Antagna som påbörjat studier

Antalet som påbörjat studier nästan på samma nivå som innan pandemin

Totalt var det närmare 2 900 antagna som påbörjade studier på en konst- och kulturutbildning under 2021. Det var fler än 2020 och nästan i nivå med perioden 2016–2019. Antalet som påbörjade en konst- och kulturutbildning minskade under 2020 till 2 500 från att under perioden 2016–2019 ha varit mellan 2 900 och 3 100 per år.

Det var enbart på de korta utbildningarna (vanligen kortare än 20 veckor) som antalet som påbörjade studier minskade under 2020. På de längre utbildningarna var antalet i stort sett oförändrat. Det var 660 antagna som påbörjade en kort utbildning 2020, vilket kan jämföras

⁸⁴ För definition av Nyttjade årsplatser se avsnitt 2.3 Om statistiken.

⁸⁵ Utbildningar med statsbidrag avser både de utbildningar som har stöd i form av både statsbidrag och studiemedelsberättigande och de utbildningar som enbart har statsbidrag.

med perioden 2016–2019 då motsvarande antal varierade mellan 1 100 och 1 300. Minskningen 2020 var delvis en följd av coronapandemin då en utbildning ställdes in helt med hänvisning till pandemin och en annan utbildning genomfördes men med färre studerande än tidigare år. Dessa två utbildningar hade tidigare år stått för en stor del av de studerande på de korta utbildningarna.

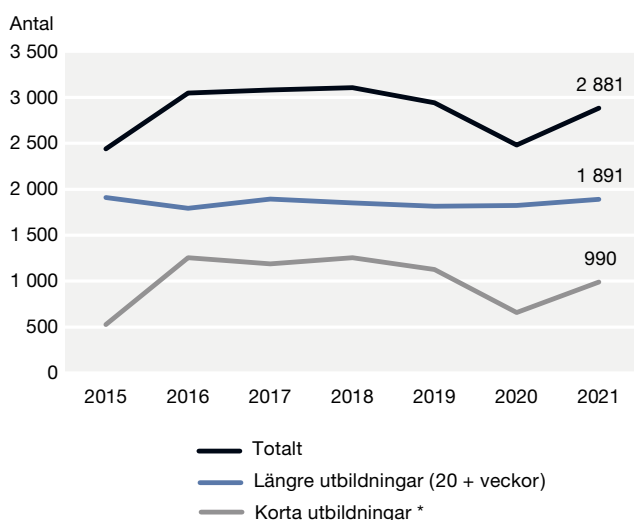
Under 2021 var det 990 antagna som påbörjade en kort utbildning, vilket innebar en återhämtning till nästan samma nivå som 2019. Att antalet fortfarande var lägre än 2019 var främst en följd av att en utbildning även under 2021 hade många utbildningsomgångar inställda med hänvisning till pandemin. Till skillnad mot 2020 genomfördes utbildningen 2021, men med färre studerande än tidigare år.

Antalet som påbörjade en kort utbildning var som lägst 2015 men då bedrevs konst- och kulturutbildningarna enbart under det andra halvåret. Detta påverkade de korta utbildningarna, som till skillnad mot de längre utbildningarna, ofta startar vid flera tillfällen under året.

På de längre utbildningarna (från 20 veckor upp till tre års heltidsstudier) var det 1 900 antagna som påbörjade studier 2021. Detta var i nivå med tidigare år då antalet varierat omkring 1 800–1 900 årligen sedan 2015.

Av alla som påbörjade en konst- och kulturutbildning 2021 var det 34 procent som började en kort utbildning och 66 procent en längre utbildning.

Diagram 2.6. Antagna som påbörjat studier efter utbildningslängd, 2015–2021

* De flesta korta utbildningar omfattar mindre än 20 veckors heltidsstudier men kan i vissa fall vara upp till 30 veckor, se avsnitt 2.3 Om statistiken.
Källa: SCB (2015–2020) och MYH (2021).

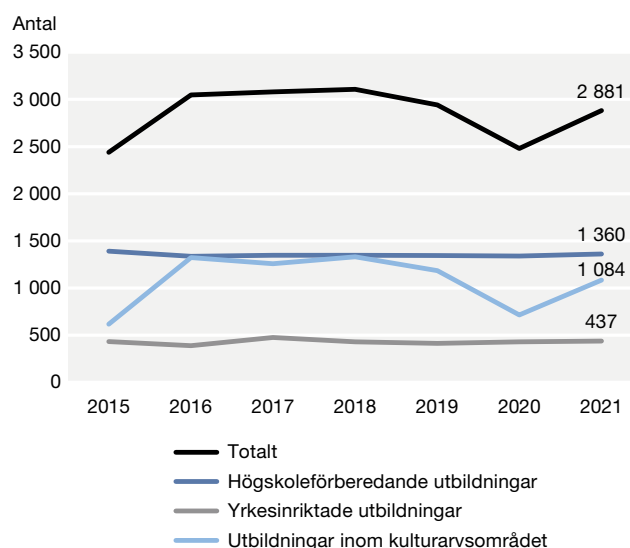
Flest påbörjade en högskoleförberedande utbildning

Liksom tidigare år var högskoleförberedande utbildningar det som flest påbörjade under 2021. Närmare 1 400 antagna påbörjade en högskoleförberedande utbildning, vilket var ungefär i nivå med tidigare år.

Något färre (1 100) påbörjade en utbildning inom kulturarvsområdet. De flesta utbildningar inom kulturarvsområdet är korta. Antalet som påbörjat en utbildning inom detta område följer därför utvecklingen av antalet som påbörjat en kort utbildning. Antalet som påbörjade studier inom kulturarvsområdet minskade kraftigt under 2020. Under 2021 ökade antalet men nådde inte riktigt upp till samma nivåer som under perioden 2016–2019.

På de yrkesinriktade utbildningarna var det 440 antagna som påbörjade studier 2021. Detta var i nivå med tidigare år då antalet varierat mellan 390 och 470.

Diagram 2.7. Antagna som påbörjat studier efter utbildningens syfte, 2015–2021

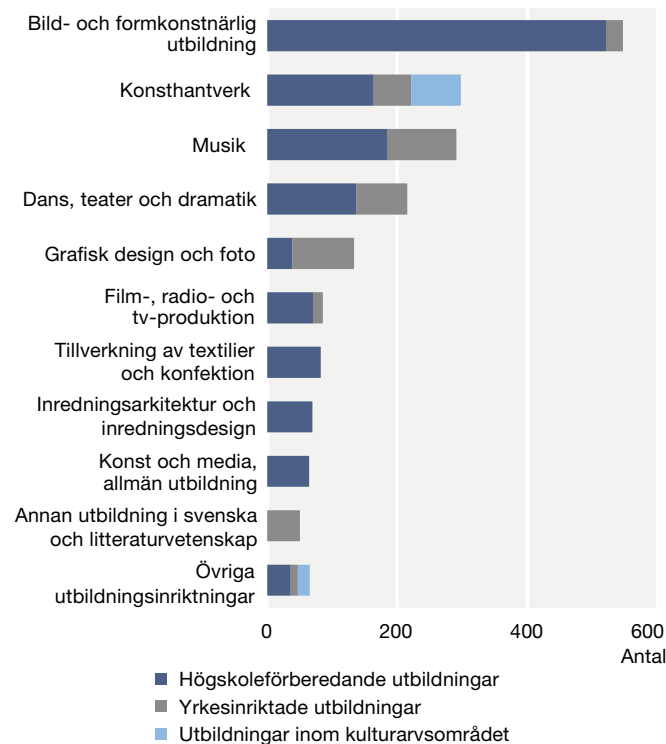

Källa: SCB (2015–2020) och MYH (2021).

Bild- och formkonst vanligaste inriktningen på de längre utbildningarna

Bland dem som påbörjade en längre utbildning under 2021 var inriktningen "bild- och formkonst" vanligast, vilket den också varit alla år sedan 2015. Därefter följde inriktningarna "konsthantverk", "musik" samt "dans, teater och dramatik". Närmare tre av fyra som påbörjade en längre utbildning 2021 gick en utbildning inom någon av dessa inriktningar. Fördelningen efter utbildningsinriktning har varit liknande sedan konst- och kulturutbildningarna startade 2015.

Diagram 2.8. Antagna som påbörjat en längre utbildning efter utbildningsinriktning och syfte, 2021

Notera: De längre utbildningarna omfattar från 20 veckor upp till tre års heltidsstudier. Källa: MYH.

Bland de korta utbildningarna påbörjade närmare tre av fyra en utbildning med inriktning mot konsthantverk. Övriga påbörjade främst breda utbildningar med ett innehåll som kan variera mellan olika omgångsstarter, och som inte enbart finns inom en ämnesinriktning.⁸⁶

Flest påbörjade utbildning med statsbidrag

Liksom tidigare år var det 2021 vanligast att påbörja en utbildning som hade statsbidrag. Det var 45 procent som började en utbildning med både studiestödsberättigande och statsbidrag medan 34 procent började en utbildning med enbart statsbidrag och 21 procent en utbildning med enbart studiestödsberättigande. Det är nästan bara korta utbildningar som inte är studiestödsberättigande och som enbart har stöd i form av statsbidrag.

Fortsatt ojämnhönsfördelning

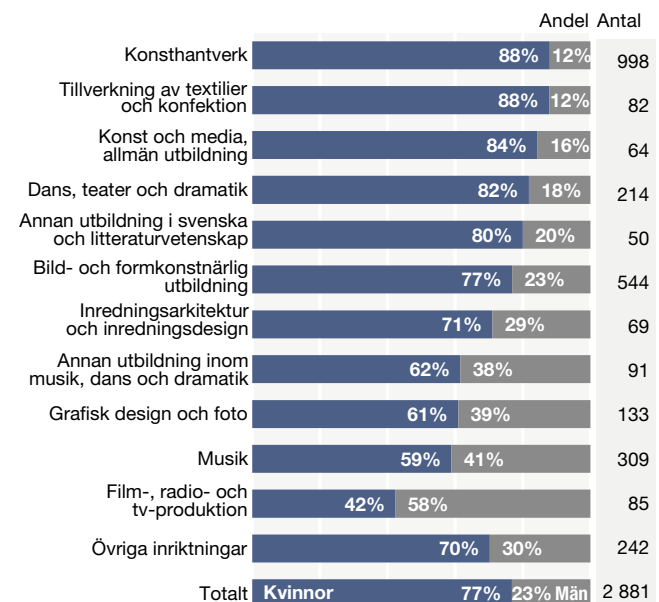
Fördelningen mellan kvinnor och män är totalt sett ojämnhöns⁸⁷ på konst- och kulturutbildningarna. Av de antagna som påbörjade studier 2021 var 77 procent kvinnor och 23 procent män. Fördelningen var i likhet med tidigare år då andelen kvinnor varierat mellan 73 och 77 procent under åren 2016–2020.

Det var en högre andel kvinnor på korta utbildningar än på längre utbildningar, vilket även det var i likhet med tidigare år. Av dem som påbörjade en kort utbildning var 85 procent kvinnor, att jämföra med 72 procent kvinnor på de längre utbildningarna. För de längre utbildningarna har könsfördelningen varit ungefär densamma över tid och har sedan 2016 varierat med 70–72 procent kvinnor. För de korta utbildningarna har könsfördelningen varierat mer med 78–91 procent kvinnor.

Av de elva största utbildningsinriktningarna var det två som hade en jämn könsfördelning 2021. Det var inriktningarna "film, radio och tv-produktion" (42 procent kvinnor och 58 procent män) samt "musik" (59 procent kvinnor och 41 procent män). Inriktningen "musik" har sedan utbildningsformen startade haft en jämn könsfördelning under alla år utom 2019.

Den enda av de större utbildningsinriktningarna som under 2021 hade fler män än kvinnor var "film-, radio- och tv-produktion" (42 procent kvinnor och 58 procent män). Detta var i likhet med tidigare år. Högst andel kvinnor hade inriktningarna "konsthantverk" samt "tillverkning av textilier och konfektion" (88 procent kvinnor och 12 procent män).

Diagram 2.9. Antagna som påbörjat studier efter utbildningsinriktning och kön, 2021

Notera: Utbildningsinriktningar med färre än 50 antagna som påbörjade studier och inriktningen "okänd" redovisas under kategorin "övriga inriktningar". Källa: MYH.

⁸⁶ Utbildningarna ingår i inriktningen som benämns Okänd.

⁸⁷ En jämn könsfördelning anses råda då både andelen kvinnor och män är minst 40 procent. Källa: www.jamstall.nu

Medianåldern dubbelt så hög på korta utbildningar jämfört med längre utbildningar

Över tid har det funnits stora skillnader i ålder mellan studerande på korta och studerande på längre utbildningar (20 veckor eller mer). Medianåldern för de som påbörjade en kort utbildning var 2021 mer än dubbelt så hög som för de som påbörjade en längre utbildning. För de korta utbildningarna var medianåldern 58 år medan den för de längre utbildningarna var 23 år. De korta utbildningarna är ofta inriktade på att ge fördjupning inom ett specifikt område och kan vara så korta som bara någon dag. De vänder sig därför delvis till en annan målgrupp än de längre utbildningarna.

Medianåldern på de längre utbildningarna har varit densamma sedan 2016. På de korta utbildningarna har medianåldern varierat mellan 55 och 58 år under samma period.

På de längre utbildningarna var medianåldern 2021 något högre för män (24 år) än för kvinnor (22 år). På de korta utbildningarna var medianåldern tvärtom högre för kvinnor (58 år) än för män (53 år). Männerna utgör emellertid en relativt liten grupp inom de korta utbildningarna varför medianåldern för dessa har varierat mer mellan åren.

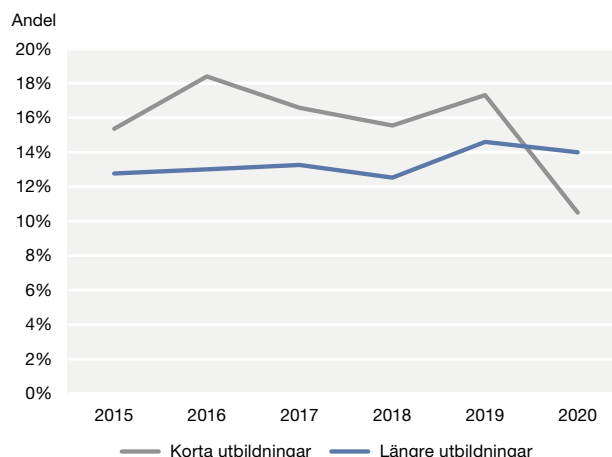
Skillnaderna i medianålder mellan korta och längre utbildningar påverkar medianåldern för de olika utbildningssyftena. För kulturarvsområdet, där de flesta utbildningarna är korta, var medianåldern 56 år under 2021. Inom högskoleförberedande och yrkesinriktade utbildningar var medianåldern 22 år respektive 25 år.

Minskad andel utrikes födda på de korta utbildningarna

Andelen utrikes födda bland de antagna som påbörjade en kort konst- och kulturutbildning minskade under 2020 (som var det senaste året som statistik fanns för när denna rapport togs fram⁸⁸). Av de som påbörjade en kort utbildning var 10 procent utrikes födda och 90 procent inrikes födda 2020. Det kan jämföras med perioden 2016–2019 då andelen utrikes födda varierade mellan 16 och 18 procent. Till en del av de korta utbildningarna söker sig även personer som bor utanför Sverige. Minskningen av andelen utrikes födda kan därmed bero på de reserestriktioner som funnits till följd av coronapandemin och som gjorde det svårt för personer som bor utanför Sverige att delta i utbildningarna.

På de längre utbildningarna var 14 procent, av de antagna som påbörjade studier 2020, utrikes födda och 86 procent inrikes födda. Andelen utrikes födda på de längre utbildningarna har förändrats relativt lite över tid då andelen var 13 procent samtliga år under perioden 2016–2018 och 15 procent 2019.

Diagram 2.10. Andel utrikesfödda bland antagna som påbörjat studier fördelat efter utbildningslängd, 2015–2020

Notera: Utbildningarna bedrevs enbart under det andra halvåret 2015.
Källa: SCB.

Totalt sett var andelen utrikes födda på konst- och kulturutbildningar 13 procent bland kvinnorna och 15 procent bland männen under 2020.

Andelen utrikes födda var högre på de yrkesinriktade utbildningarna (17 procent) än på de högskoleförberedande utbildningarna (13 procent) och utbildningarna inom kulturarvsområdet (12 procent). Eftersom de flesta utbildningar inom kulturarvsområdet är korta var andelen utrikesfödda inom kulturarvsområdet lägre än tidigare år. För de högskoleförberedande och de yrkesinriktade utbildningarna var andelen däremot ungefär i nivå med tidigare år. Under perioden 2016–2019 varierade andelen utrikes födda mellan 10 och 13 procent på de högskoleförberedande utbildningarna och mellan 14 och 20 procent på de yrkesinriktade utbildningarna.

Högre utbildningsnivå bland dem som påbörjar kort utbildning

Utbildningsnivån bland de som påbörjat studier skiljer sig mycket mellan korta och längre utbildningar. De senaste tillgängliga uppgifterna avser 2020⁸⁹ och av de antagna

⁸⁸ Vid sammanställningen av rapporten hade SCB ännu inte publicerat statistik för 2021. MYH har inga uppgifter om födelseland för de studerande. De senaste tillgängliga uppgifterna om födelseland avser därför 2020.

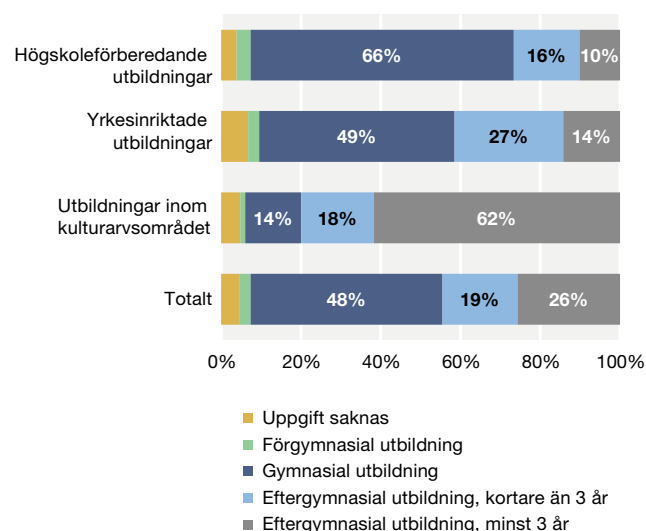
⁸⁹ Vid sammanställningen av rapporten hade SCB ännu inte publicerat statistik för 2021. MYH har inga uppgifter om tidigare utbildningsnivå för de studerande. De senaste tillgängliga uppgifterna om utbildningsnivå avser därför 2020.

som påbörjade en kort konst- och kulturutbildning detta år hade 65 procent en eftergymnasial utbildning på minst tre år. Bland de som påbörjade en längre utbildning var motsvarande andel 12 procent. Eftersom de korta utbildningarna ofta är inriktade på att ge fördjupning inom ett specifikt område och dessutom kan vara så korta som bara någon dag vänder de sig delvis till en annan målgrupp än de längre utbildningarna. Detta påverkar utbildningsnivån bland de som påbörjar korta utbildningar, vilka också generellt sett är betydligt äldre än de som påbörjar längre utbildningar. Bland de som påbörjade en längre utbildning var i stället gymnasial utbildning den vanligaste utbildningsnivån före konst- och kulturutbildningen.

De korta utbildningarna, där utbildningsnivån är hög, finns enbart inom kulturarvsområdet. Därför skiljer sig även utbildningsnivån mellan de som påbörjar en utbildning inom kulturarvsområdet och de som påbörjar en högskoleförberedande eller yrkesinriktad utbildning. Inom kulturarvsområdet hade 62 procent en eftergymnasial utbildning på minst tre år före påbörjad konst- och kulturutbildning 2020. Motsvarande andel inom högskoleförberedande utbildningar var 10 procent och inom yrkesinriktade utbildningar 14 procent. Inom de högskoleförberedande och yrkesinriktade utbildningarna var i stället gymnasial utbildning vanligast. Av de som påbörjade en högskoleförberedande utbildning hade 66 procent en gymnasial utbildning som högsta utbildningsnivå medan motsvarande andel för de yrkesinriktade utbildningarna var 49 procent.

Det saknas uppgift om utbildningsnivå för totalt 5 procent av de som påbörjade en konst- och kulturutbildning 2020. Andelarna som redovisas kan därför vara något underskattade.

Diagram 2.11. Antagna som påbörjat studier efter syfte och utbildningsnivå, 2020

*De flesta korta utbildningar omfattar mindre än 20 veckors heltidsstudier men kan i vissa fall vara upp till 30 veckor. Se avsnitt 2.3 Om statistiken.
Källa: SCB.

Vanligast att ha genomgått ett studieförberedande gymnasieprogram

Av samtliga antagna som påbörjade studier på en konst- och kulturutbildning 2020⁹⁰ saknade mer än en tiondel uppgift om gymnasiebakgrund. Oberoende av andelen som saknar uppgift så var det vanligast att ha gått ett studieförberedande gymnasieprogram innan studierna på konst- och kulturutbildningen.

För de längre utbildningarna, och enbart räknat utifrån de som hade uppgift om gymnasiebakgrund, hade 79 procent genomgått ett studieförberedande gymnasieprogram och 20 procent ett yrkesförberedande gymnasieprogram.

Resterande 1 procent hade gått övriga gymnasieprogram där främst det individuella programmet ingår. Andelen på de längre utbildningarna som gått ett studieförberedande gymnasieprogram har ökat årligen sedan 2016 då motsvarande andel var 60 procent.

Högre andel med högutbildade föräldrar än i befolkningen som helhet

Föräldrars utbildningsnivå brukar användas för att mäta social bakgrund och social snedrekrytering till utbildningar. Statistiska centralbyrån (SCB) har publicerat statistik om föräldrars utbildningsnivå för antagna som påbörjade en konst- och kulturutbildning 2015–2019.⁹¹ Någon nyare statistik finns inte framtagen.

Av de som påbörjade en konst- och kulturutbildning under åren 2015–2019 hade 42 procent högutbildade föräldrar (minst en förälder med eftergymnasial utbildning på tre år eller längre). Andelen varierade beroende på utbildningens syfte och var som högst på de högskoleförberedande utbildningarna (50 procent).

För att avgöra om det förekommer social snedrekrytering till konst- och kulturutbildningarna jämförde SCB föräldrarnas utbildningsnivå med andra eftergymnasiala utbildningsformer och befolkningen som helhet. Jämförelsen visade att andelen med högutbildade föräldrar var större än inom yrkeshögskolan (21 procent) och på ungefär samma nivå som bland nybörjare på högskolan (39 procent). Andelen med högutbildade föräldrar var också högre än för befolkningen i jämförbar ålder (25 procent). Däremot var andelen mindre jämfört med nybörjare på konstnärliga

⁹⁰ Gymnasiebakgrund redovisas för antagna som påbörjade studier 2020. Vid sammanställningen av denna rapport hade SCB ännu inte publicerat statistik om gymnasiebakgrund för 2021.

⁹¹ SCB, Utbildningsbakgrund och social bakgrund för antagna som påbörjat konst- och kulturutbildningar, 2020, www.scb.se/publikation/41714

högskoleprogram (59 procent), vilket gällde både konst- och kulturutbildningar totalt och de högskoleförberedande utbildningarna specifikt.⁹²

2.1.4 Studerande

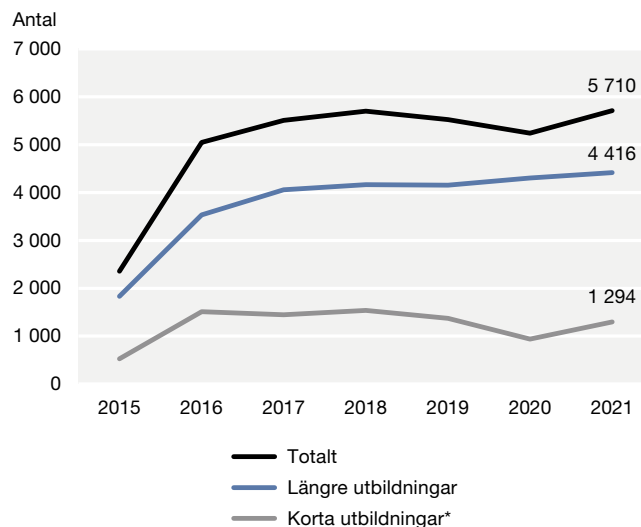
Föregående avsnitt (2.1.3) beskrev de som påbörjat studier på de utbildningsomgångar som startade under året. Det här avsnittet beskriver alla som varit aktiva studerande under året oavsett om de påbörjat en utbildning eller om de gått en redan pågående utbildning.⁹³

Totala antalet studerande har ökat

Totalt var det 5 700 studerande på de konst- och kulturutbildningar som pågick 2021. Det var en ökning jämfört med 2020 då motsvarande antal var 5 000. Ökningen under 2021 innebar att totala antalet studerande, som minskat de två föregående åren, åter var på samma nivå som 2018.

Det totala antalet studerande på konst- och kulturutbildningarna ökade årligen under perioden 2015–2018. Det berodde till stor del på att de första utbildningarna startade 2015 och för varje år som gick hade de längre utbildningarna fler studieår i gång samtidigt. Det var först 2018 som de treåriga utbildningarna (som är de längsta konst- och kulturutbildningarna) hade alla studieår i gång samtidigt. Under 2019 och 2020 minskade totala antalet studerande på konst- och kulturutbildningarna. Det var de korta utbildningarna som huvudsakligen stod för minskningen, vilken under 2020 åtminstone delvis berodde på coronapandemin. Under 2021 ökade antalet studerande på de korta utbildningarna återigen men nådde inte riktigt samma nivå som 2019. De längre utbildningarna har, bortsett från 2019, ökat årligen.

Diagram 2.12. Studerande efter utbildningslängd, 2015–2021

"De flesta korta utbildningar omfattar mindre än 20 veckors heltidsstudier men kan i vissa fall vara upp till 30 veckor. Se avsnitt 2.3 Om statistiken. Uppgifterna för 2015 avser endast andra halvåret. Källa: SCB (2015–2020) och MYH (2021)."

Av det totala antalet studerande 2021 var 3 000 på högskoleförberedande utbildningar, 1 200 på yrkesinriktade utbildningar och 1 500 på utbildningar inom kulturarvsområdet.

Det var 75 procent av samtliga studerande som var kvinnor och 25 procent män. Könsfördelningen har varit liknande även tidigare år.

2.1.5 Studerande som slutfört utbildningen

Antal studerande som slutfört utbildningen åter på samma nivå som 2019

Under 2021 slutförde totalt 2 400 studerande en konst- och kulturutbildning, det vill säga nådde kursens mål i utbildningens alla delar.⁹⁴ Det var närmare 400 fler än under 2020 då antalet som slutförde utbildningen minskade jämfört med året före. Ökningen under 2021 var delvis en återhämtning efter nedgång under pandemin och innebar att totala antalet som slutförde utbildningen var tillbaka på en nivå strax över 2019.

Antalet som slutfört en utbildning ökade årligen under perioden 2015–2018. Eftersom konst- och kulturutbildningarna startade första gången under andra halvåret 2015

⁹² Yrkeshögskolan avser antagna som påbörjat studier 2018 medan högskolan, både totalt och för konstnärliga högskoleprogram, avser nybörjare 2017/2018. Befolkningen i jämförbar ålder avser befolkningen 2019 i åldern 20–39 år.

⁹³ För mer information, se avsnitt 2.3 Om statistiken.

⁹⁴ För mer information, se avsnitt 2.3 Om statistiken.

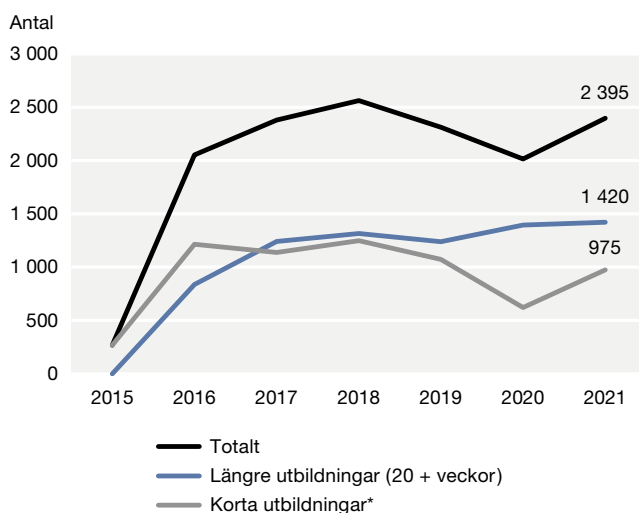
hann bara korta utbildningar avslutas detta år. För varje år därefter avslutades sedan allt fler och längre utbildningar. De första treåriga utbildningarna (som är de längsta utbildningarna) avslutades 2018 då antalet också var som högst med 2 600 studerande som slutförde en utbildning.

Antal som slutfört ökade på både korta och längre utbildningar

Det var 1 400 studerande som slutförde en längre utbildning 2021. Detta var det högsta antalet sedan konst- och kulturutbildningarna startade, även om ökningen mellan 2020 och 2021 var liten.

Under perioden 2016–2019 var det omkring 1 100–1 200 studerande per år som slutförde en kort utbildning. Antalet som bedrev studier på de korta utbildningarna minskade sedan 2020, vilket åtminstone delvis var en följd av coronapandemin. Som ett resultat av detta minskade även antalet som slutförde en kort utbildning under detta år. Mellan 2020 och 2021 ökade antalet som slutförde en kort utbildning från 620 till 980 studerande. Trots ökningen nådde antalet inte upp till samma nivåer som innan pandemin. Detta var främst ett resultat av att antalet som bedrev studier på de korta utbildningarna fortfarande var lägre än under perioden 2016–2019, men även på att slutförandegraden⁹⁵ på dessa utbildningar var något lägre 2021 än tidigare år (se avsnitt 2.1.6).

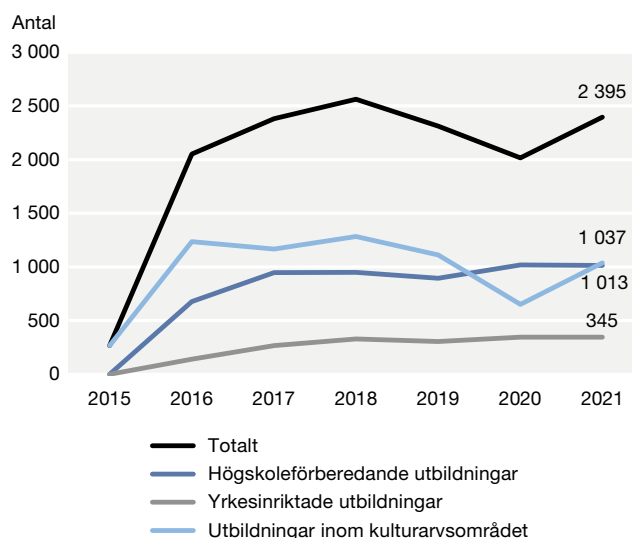
Diagram 2.13. Studerande som slutfört utbildningen efter utbildningslängd, 2015–2021

* De flesta korta utbildningar omfattar mindre än 20 veckors heltidsstudier men kan i vissa fall vara upp till 30 veckor. Se avsnitt 2.3 Om statistiken.
Källa: SCB (2015–2020) och MYH (2021).

Av dem som slutförde en utbildning 2021 hade 1 000 gått en högskoleförberedande utbildning och ungefär lika många en utbildning inom kulturarvsområdet. En yrkesinriktad utbildning var det 350 studerande som hade slutfört. De flesta utbildningarna inom kulturarvsområdet är korta. Ökningen av antalet som slutfört en kort utbildning jämfört med 2020 syns därför även inom kulturarvsområdet. För både högskoleförberedande och yrkesinriktade utbildningar var antalet som slutförde utbildningen i nivå med 2020.

Diagram 2.14. Studerande som slutfört utbildningen efter syfte, 2015–2021

Källa: SCB (2015–2020) och MYH (2021).

Av de som slutförde en konst- och kulturutbildning 2021 var 78 procent kvinnor och 22 procent män. Könsfördelningen har varit liknande sedan 2016 och kan till stor del förklaras av den skeva könsfördelningen bland studerande på konst- och kulturutbildningar, men till mindre del även på en högre slutförandegrad bland kvinnorna än bland männen.

2.1.6 Slutförandegrad

Högsta slutförandegraden sedan 2016

Slutförandegraden är ett mått på hur stor andel av de studerande som slutför utbildningen, det vill säga når kursens mål i utbildningens alla delar.⁹⁶ Slutförandegraden minskar generellt med utbildningens längd på så sätt att den är som högst för de korta utbildningarna, något lägre för de ettåriga utbildningarna och som lägst för de fleråriga utbildningarna. Den totala slutförandegraden påverkas av

⁹⁵ Slutförandegraden är ett mått på hur stor andel av de studerande som slutfört utbildningen.

⁹⁶ För mer information, se avsnitt 2.3 Om statistiken.

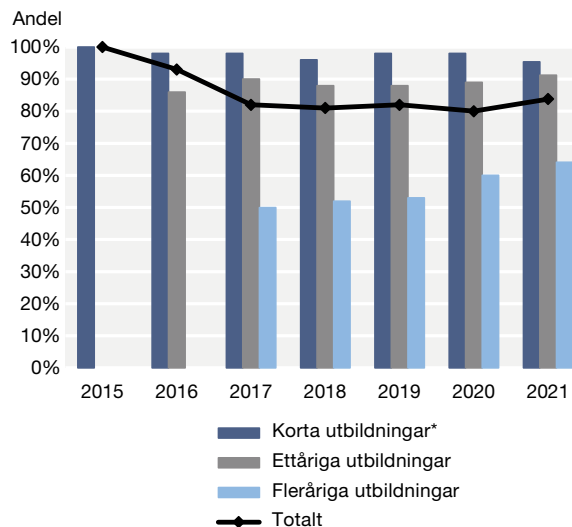
hur de studerande fördelar sig mellan de olika utbildningslängderna.

För de utbildningsomgångar som avslutades 2021 var slutförandegraden totalt sett 84 procent. Det var högre än under perioden 2017–2020 då slutförandegraden varierade mellan 80 och 82 procent. Lägst slutförandegrad var det 2020 då antalet studerande på de korta utbildningarna minskade kraftigt. Eftersom slutförandegraden över tid varit högst på de korta utbildningarna hade detta en negativ påverkan på den totala slutförandegraden. Under 2021 ökade antalet studerande på de korta utbildningarna jämfört med 2020. Samtidigt ökade även slutförandegraden på främst de fleråriga men även på de ettåriga utbildningarna. Detta bidrog till att den totala slutförandegraden ökade 2021.

Under 2015 och 2016 var den totala slutförandegraden högre än 2021 men det berodde på att inga fleråriga utbildningar hade hunnit avslutas. Det var endast korta utbildningar som avslutades 2015 och alla studerande på dessa utbildningar slutförde sin utbildning. Under 2016 avslutades de första ettåriga utbildningarna, vilket minskade slutförandegraden. Slutförandegraden minskade ytterligare 2017 när de första fleråriga utbildningarna avslutades.

Slutförandegraden 2021 var 95 procent på korta utbildningar, 91 procent på ettåriga utbildningar och 64 procent på fleråriga utbildningar. Under perioden 2018–2021 har slutförandegraden på korta och ettåriga utbildningar varierat i relativt liten omfattning även om slutförandegraden på ettåriga utbildningar ökat något under de senare två åren. Slutförandegraden på fleråriga utbildningar har däremot ökat i större utsträckning. Under 2018 och 2019 var slutförandegraden på fleråriga utbildningar 52–53 procent för att därefter öka till 60 procent 2020 och 64 procent 2021.

Diagram 2.15. Slutförandegrad efter utbildningens längd, 2015–2021

* De flesta korta utbildningar omfattar mindre än 20 veckors heltidsstudier men kan i vissa fall vara upp till 30 veckor, se avsnitt 2.3 Om statistiken.
Källa: SCB (2015–2020) och MYH (2021).

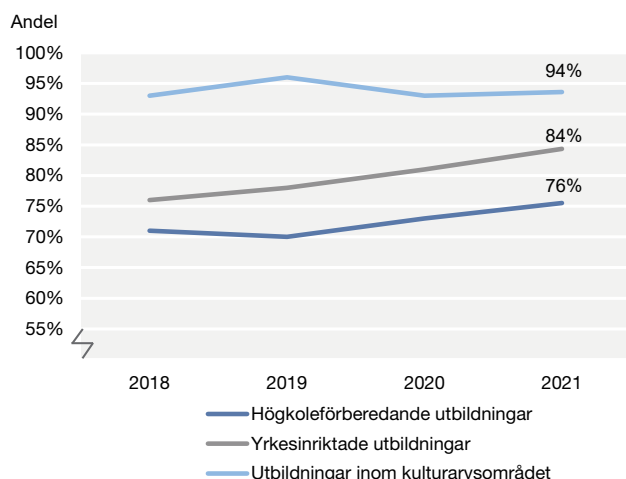
De korta utbildningarna ger hög slutförandegrad inom kulturarvsområdet

Slutförandegraden varierar mellan utbildningarnas syften. Liksom tidigare år hade utbildningar inom kulturarvsområdet högst slutförandegrad 2021. Slutförandegraden för kulturarvsområdet var 94 procent att jämföra med 84 procent för yrkesinriktade utbildningar och 76 procent för högskoleförberedande utbildningar. En bidragande orsak till skillnaderna mellan syftena är att längden på utbildningarna skiljer sig åt. De korta utbildningarna finns enbart inom kulturarvsområdet medan de flesta fleråriga utbildningar är högskoleförberedande eller yrkesinriktade.

Före 2018 påverkades utvecklingen av slutförandegraden inom utbildningssyftena till stor del av utbildningslängden på de utbildningar som hunnit avslutas. Under perioden 2018–2021 har slutförandegraden per syfte varierat i mindre omfattning, men både för högskoleförberedande och yrkesinriktade utbildningar har slutförandegraden ökat. För yrkesinriktade utbildningar har slutförandegraden ökat årligen sedan 2018 medan slutförandegraden för högskoleförberedande utbildningar har ökat de senaste två åren. Ökningen av slutförandegraden på högskoleförberedande och yrkesinriktade utbildningar kommer främst av ökad slutförandegrad på fleråriga utbildningar men även slutförandegraden på ettåriga utbildningar har ökat.

Slutförandegraden för utbildningarna inom kulturarvsområdet har varierat mellan 93 och 96 procent under perioden 2018–2021. Den relativt höga slutförandegraden beror till stor del på de korta utbildningarna som finns inom kulturarvsområdet och där slutförandegraden generellt har varit hög.

Diagram 2.16. Slutförandegrad efter syfte, 2018–2021

Källa: SCB (2018–2020) och MYH (2021).

Skillnaden i slutförandegrad mellan könen har minskat

Slutförandegraden var 85 procent för kvinnor och 80 procent för män 2021. För både kvinnor och män ökade slutförandegraden jämfört med 2020. Ökningen var emellertid större för män än för kvinnor varför skillnaderna i slutförandegrad minskade jämfört med 2020. Slutförandegraden bland män har varierat mer mellan åren än slutförandegraden bland kvinnor. För män har den under perioden 2018–2021 varierat mellan 71–80 procent och för kvinnor mellan 83–85 procent.

Kvinnorna har i större utsträckning gått en kort utbildning medan männen i större utsträckning gått en flerårig utbildning. Eftersom slutförandegraden generellt sett minskar med utbildningens längd kan detta förklara i stort sett hela skillnaden i total slutförandegrad mellan könen.

Skillnaderna mellan könen i slutförandegrad inom de olika utbildningslängderna var relativt liten under 2021. Männen hade några procentenheter högre slutförandegrad inom korta och fleråriga utbildningar medan kvinnorna hade några procentenheter högre slutförandegrad inom ettåriga utbildningar.

Flera orsaker till att studerande inte slutför utbildningen

Det finns sannolikt flera orsaker till att studerande inte slutför sina studier. Konst- och kulturutbildningar leder inte till examen och ger därmed inte något incitament för slutförande i sig.

Vad gäller de högskoleförberedande utbildningarna så avser de att förbereda för högre konstnärliga studier. Målet för de studerande kan därmed antas vara att tillgodogöra sig så mycket kunskaper att de är förberedda för konstnärliga högskolestudier. Ett sådant mål kan vara uppnått efter olika lång tid. En studerande kan även komma att antas till en högskoleutbildning redan innan de förberedande studierna är slut, till exempel efter första året på en tvåårig utbildning. Studerande kan också välja att gå första året på en tvåårig förberedande utbildning för att sedan gå vidare till någon annan konst- och kulturutbildning eller till liknande utbildning inom folkhögskolan.

Utbildningens upplägg är också något som kan påverka slutförandegraden. Fleråriga utbildningar kan nämligen ha ett sådant upplägg att den studerande själv väljer om den vill gå ett, två eller tre år av utbildningen. Detta påverkar slutförandegraden eftersom hela utbildningen måste slutföras för att det ska räknas som att den studerande slutfört utbildningen.

För de tvååriga utbildningar som avslutades 2018 genomfördes en analys av avhoppet. Resultaten visade att av de studerande som inte slutförde sina studier på de tvååriga utbildningar som avslutades 2018 var det fyra femtedelar som hoppade av utbildningen i förtid medan en femtedel fullföljde utbildningen men utan att nå kursernas mål i utbildningens alla delar. Av de studerande som hoppade av utbildningen hade två tredjedelar hoppat av i samband med första årets slut.⁹⁷ En sjättedel hade hoppat av tidigare än första årets slut och en sjättedel hade hoppat av under det andra året på utbildningen.

2.2 Utbildningar med endast tillsyn

Förordningen om stöd för konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar ger möjlighet till stöd i form av att fristående eftergymnasiala utbildningar inom olika områden ställs under statlig tillsyn. Utbildningarna berättigar inte till något ekonomiskt stöd i form av statsbidrag och ger inte heller de studerande rätt till studiestöd.

⁹⁷ Efter att ha gått 40 av 80 veckor, justerat för sommaruppehåll.

Utbildningarna kan bedrivas även inom andra områden än de konstnärliga eller kulturella. Myndigheten har valt att benämna dessa utbildningar som utbildningar med endast tillsyn eftersom stödet endast omfattar att de står under statlig tillsyn. Längden på utbildningarna kan variera men omfattar minst 200 timmar lärar- eller handledarledd tid. Utbildningsanordnarna får ta ut studerandeavgifter för utbildningarna.

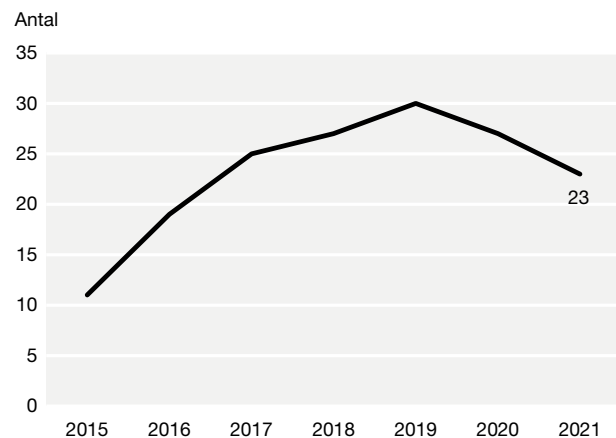
Den statistik om utbildningar, utbildningsomgångar, utbildningsanordnare och årsplatser som redovisas här har tagits fram av Myndigheten för yrkeshögskolan. Statistiken om studerande (förutom den om studerande som slutfört utbildning) har hämtats från Statistiska centralbyråns (SCB) officiella statistik. Vid rapportens framtagande hade SCB ännu inte publicerat statistik om 2021. Statistiken från SCB för 2015–2020 har därför kompletterats med verksamhetsuppgifter från Myndigheten för yrkeshögskolan för 2021. Statistiken om studerande som slutfört utbildning baseras enbart på verksamhetsuppgifter från Myndigheten för yrkeshögskolan. Det kan förekomma vissa skillnader mellan den statistik som presenteras här och statistiken från SCB.

De första utbildningarna med endast tillsyn startade under andra halvåret 2015. Statistiken för 2015 avser därmed endast ett halvt kalenderår. Av denna anledning görs en del av jämförelserna över tid med åren 2016 och framåt.

2.2.1 Utbildningar, utbildningsomgångar och utbildningsanordnare

Under 2021 hade 36 utbildningar beslut om stöd i form av endast tillsyn. Alla dessa hade beslut om stöd även under det föregående året. Av utbildningarna med beslut om stöd 2021 var det 23 som pågick⁹⁸ under hela eller del av året medan 6 utbildningar ställde in alla sina utbildningsomgångar. Övriga 7 utbildningar hade inga omgångar som var planerade att pågå 2021. Antalet pågående utbildningar med endast tillsyn var det lägsta sedan 2016.

Diagram 2.17. Pågående utbildningar, 2015–2021

Notera: Uppgifterna för 2015 avser endast andra halvåret. Källa MYH.

Utbildningarna som pågick 2021 fanns inom 10 olika utbildningsinriktningar. Flest fanns inom inriktningarnas djursjukvård, massage och luftfart. Utbildningarna varierade i omfattning från cirka åtta veckor till närmare tre års heltidsstudier. I likhet med de två föregående åren bedrevs utbildningarna i 7 län. Det var färre utbildningar som bedrevs i Stockholms län än tidigare år. Trots detta var Stockholm det län där flest utbildningar bedrevs 2021 även om nästan lika många bedrevs i Skåne län och Hallands län.

Sammanlagt startade 36 utbildningsomgångar 2021, vilket var 6 omgångar fler än 2020. Under perioden 2016–2019 varierade antalet startade omgångar mellan 30 och 41 omgångar per år.

Utbildningarna bedrevs av 11 utbildningsanordnare 2021, vilket var några färre än 2020 då det var 14 anordnare. Drygt hälften av anordnarna som bedrev utbildning 2021 hade enbart en utbildning.

2.2.2 Platser

Antalet beslutade årsplatser⁹⁹ för utbildningar med endast tillsyn ökade årligen under perioden 2015–2020, från 297 till 1 014 beslutade årsplatser. Under 2021 minskade antalet till 787 beslutade årsplatser.

2.2.3 Antagna som påbörjat studier

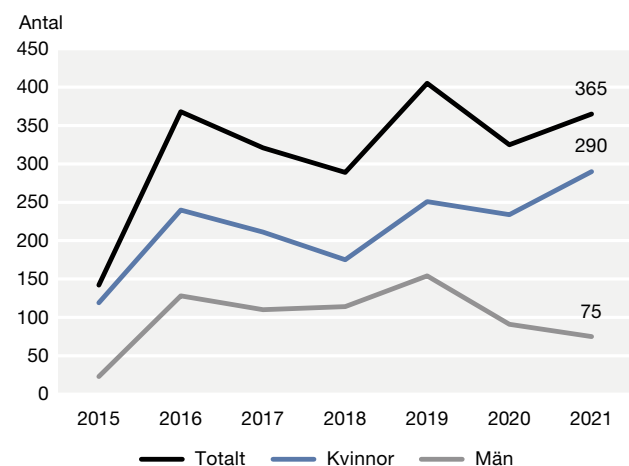
Det var närmare 370 antagna som påbörjade studier på en utbildning med endast tillsyn under 2021. Det var cirka 40 fler än föregående år. Antalet som påbörjat studier har under perioden 2016–2021 varierat mellan 290 och 410.

⁹⁸ Med pågick avses att utbildningen hade minst en utbildningsomgång som var pågående under hela eller del av året.

⁹⁹ En årsplats är en studerandeplats i heltidsutbildning som omfattar 40 veckor. För mer information se avsnitt 2.3 Om statistiken.

Av de som påbörjade studier 2021 var 79 procent kvinnor och 21 procent män. Andelen kvinnor har ökat de senaste två åren från att under perioden 2016–2019 ha varierat mellan 61 och 66 procent. De flesta utbildningsinriktningarna hade 2021 fler kvinnor än män. Ett exempel på detta är inriktningen djursjukvård som också var den klart största inriktningen sett till antal som påbörjade studier. Inriktningen luftfart hade däremot fler män än kvinnor och inriktningen massageutbildning hade ungefär lika många kvinnor som män. Förändringar i utbildningsutbudet med ett minskat antal som påbörjat studier inom inriktningen luftfart och ett ökat antal som påbörjat studier inom djursjukvård har bidragit till att andelen kvinnor har ökat totalt sett.

Diagram 2.18. Antagna som påbörjat studier efter kön, 2015–2021

Notera: Uppgifterna för 2015 avser endast andra halvåret. Källa SCB (2015–2020) och MYH (2021).

Medianåldern för de som påbörjade studier 2021 var 27 år, vilket var i likhet med de tre föregående åren.

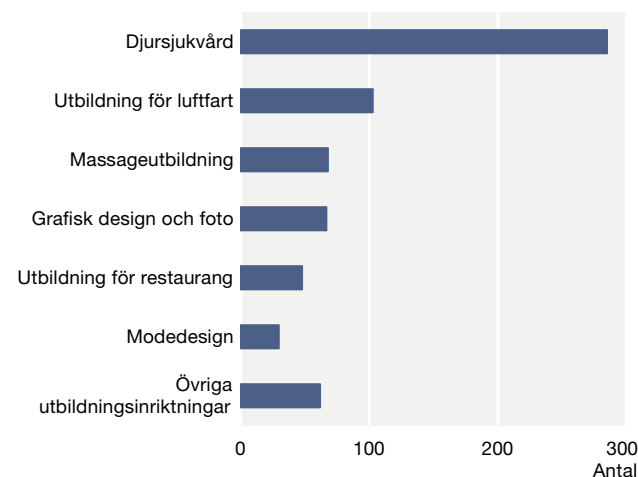
Drygt fyra femtedelar påbörjade utbildning i Hallands län eller i Stockholms län, varav några fler i Hallands län.

2.2.4 Studerande

Föregående avsnitt (2.2.3) beskrev de som påbörjade studier på de utbildningsomgångar som startat under ett år. Detta avsnitt beskriver alla som varit aktiva studerande under året, både de som påbörjat en utbildningsomgång och de som bedrivit studier på en redan pågående omgång.¹⁰⁰

Sammanlagt fanns cirka 660 studerande på de utbildningar med endast tillsyn som pågick 2021, vilket var cirka 30 fler än under 2020. Flest studerande fanns på inriktningen djursjukvård som stod för 43 procent av alla studerande i utbildningar med endast tillsyn. Antalet studerande på denna inriktning har sedan 2015 ökat årligen. Näst flest studerande fanns under 2021 på inriktningen luftfart som stod för 16 procent av de studerande. Antalet studerande på denna inriktning har nästan halverats jämfört med 2019 då inriktningen var som störst. Inom inriktningen musik, som hade fler än 100 studerande 2018, fanns det inga studerande 2021. Den enda utbildningsomgång som skulle pågå ställdes in.

Diagram 2.19. Studerande efter utbildningsinriktning, 2021

Notera: Övriga utbildningsinriktningar utgörs av tre inriktningar med färre än 30 studerande vardera. Källa MYH.

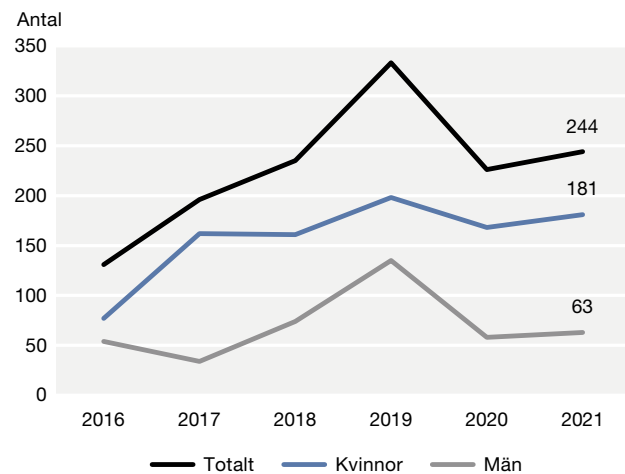
2.2.5 Studerande som slutfört utbildningen

Under 2021 slutförde drygt 240 studerande en utbildning med endast tillsyn, vilket var omkring 20 fler än 2020. Att ha slutfört en utbildning innebär att den studerande har nått kursens mål i utbildningens alla delar.¹⁰¹ Ökningen av antalet som slutfört utbildningen var en följd av att fler bedrev studier på de utbildningar som avslutades 2021 jämfört med året innan.

¹⁰⁰ För mer information, se avsnitt 2.3 Om statistiken.

¹⁰¹ För mer information, se avsnitt 2.3 Om statistiken.

Diagram 2.20. Studerande som slutfört utbildningen efter kön, 2016–2021

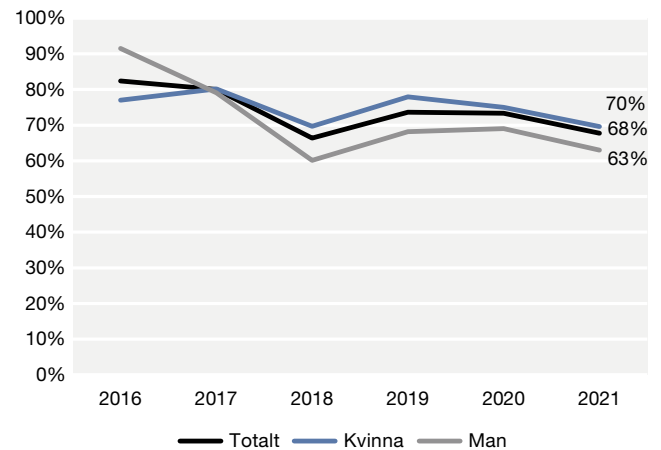

Notera: De första utbildningarna med endast tillsyn avslutades 2016.
Källa: MYH.

Även om det var fler som slutförde utbildning jämfört med det föregående året var slutförandegraden (andelen som slutfört utbildning) lägre, 68 procent 2021 jämfört med 73 procent 2020. Då antalet utbildningar med endast tillsyn är relativt litet samt att utbudet av utbildningar förändras över tid kan slutförandegraden variera en del mellan åren. Det är därför svårt att dra några slutsatser av utvecklingen av slutförandegraden.

Slutförandegraden 2021 var 70 procent för kvinnor och 63 procent för män. Kvinnor och män har emellertid till stor del gått olika utbildningar, vilket kan påverka slutförandegraden.

Diagram 2.21. Slutförandegrad efter kön, 2016–2021

Notera: De första utbildningarna med endast tillsyn avslutades 2016.
Källa: MYH.

2.3 Om statistiken

Statistiken om utbildningar, utbildningsomgångar, utbildningsanordnare och årsplatser är hämtad från myndighetens administrativa system. Denna statistik finns publicerad i form av Excel-tabeller på myndighetens statistiksida, myh.se/statistik.

Statistiken om studerande och studerande som slutfört utbildning 2015–2020 är hämtad från den officiella statistik om konst- och kulturutbildningar och utbildningar med endast tillsyn som Statistiska centralbyrån (SCB) ansvarar för. Vid denna rapportens framtagande fanns ännu ingen statistik för 2021 publicerad. Statistiken för 2015–2020 från SCB har därför kompletterats med verksamhetsuppgifter för 2021 från Myndigheten för yrkeshögskolan. Det kan förekomma skillnader mellan dessa verksamhetsuppgifter och statistiken från SCB, men skillnaderna bedöms vara små.

Myndigheten för yrkeshögskolan har inga verksamhetsuppgifter om de studerandes nationella bakgrund, tidigare utbildningsnivå eller gymnasiebakgrund. Den statistik om detta som redovisas i rapporten avser därför 2020. Den officiella statistiken om studerande och studerande som slutfört konst- och kulturutbildning och utbildningar med endast tillsyn finns på scb.se/uf0702.

2.3.1 Definitioner och förklaringar

Antagna som påbörjat studier

Avser alla som är studerande eller har varit studerande på en utbildningsomgång, inklusive de som har tillkommit under utbildningens gång och de som hoppat av utbildningen. Om personen är eller har varit studerande på flera utbildningsomgångar räknas den en gång för varje utbildningsomgång. Antal antagna är därmed inte lika med antal personer.

Antagna som påbörjat studier används som benämning när statistiken avser de utbildningsomgångar som startat under ett år.

Antagna som bedrivit studier används som benämning när statistiken avser de utbildningsomgångar som avslutats under ett år.

Födelseland

Uppgifterna om födelseland kommer från Registret över totalbefolkningen (RTB) hos SCB. Födelseland är grupperat i fem grupper:

- Sverige
- Norden utom Sverige
- EU28 utom Norden
- Övriga världen
- Uppgift saknas

Gymnasiebakgrund

Avser senaste avklarade gymnasieutbildningen den sista juni det år som mätningen avser. Uppgifterna kommer från Utbildningsregistret (UREG) på SCB.

Inrikes/utrikes födda

Uppgiften kommer från Registret över totalbefolkningen (RTB) hos SCB och visar om de studerande är födda i Sverige (inrikes födda) eller i annat land (utrikes födda).

Korta utbildningar

En konst- och kulturutbildning ska vara minst 20 veckor för att de studerande ska få rätt till studiestöd och minst 30 veckor för att utbildningen ska få statsbidrag. Om det finns särskilda skäl kan utbildningar inom kulturarvsområdet som är kortare än så få stöd. Dessa utbildningar är ofta inriktade på att ge fördjupning inom ett specifikt område och kan omfatta allt från någon dag upp till 30 veckors heltidsstudier även om de flesta är kortare än 20 veckor. Utbildningarna definieras som korta utbildningar enligt 8 § förordningen (2013:871) om stöd för konst och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar.

Län

Län avser det län där utbildningen bedrivs.

Studerande (aktiva)

Avser aktiva studerande på de utbildningsomgångar som pågått minst en dag under avsedd period. För att räknas som aktiv studerande ska den studerande ha bedrivit studier på utbildningsomgången under den avsedda perioden. Den studerande ska därmed ha börjat på utbildningsomgången innan utgången av avsedd period och inte slutat före avsedd period. Den studerande ska inte heller ha avbrutit studierna innan avsedd period eller haft studieuppehåll hela den avsedda perioden.

Om en person studerar på flera utbildningsomgångar räknas den en gång för varje utbildningsomgång. Antal studerande är därmed inte lika med antal personer. Antal aktiva personer på konst- och kulturutbildningar 2021 var drygt 5 200, vilket var cirka 9 procent färre än antalet aktiva studerande.

Studerande som slutfört utbildningen

Studerande som slutfört utbildningen avser studerande som nått kursernas mål i utbildningens alla delar. För de kurser som ger betyg innebär det att den studerande som lägst har betyget godkänt i alla kurser. För de kurser som inte ger betyg innebär det att den studerande nått kursens mål i utbildningens alla kurser. Studerande som avbrutit studierna innan utbildningsomgångens slut räknas inte till dem som slutfört utbildningen. oavsett om utbildningsanordnaren har rapporterat in dem som detta.

Om en person har slutfört flera utbildningsomgångar under året räknas den en gång för varje utbildningsomgång. Antal studerande som slutfört utbildning är därmed inte lika med antal personer som slutfört utbildning.

Slutförandegrad

Används för att benämna andelen studerande som slutfört sin utbildning. Andelen beräknas utifrån alla som bedrivit studier på de utbildningsomgångar som avslutats under ett år. För definition av "Studerande som slutfört utbildningen", se ovan.

Stödform

Avser den form av stöd som utbildningen har. Alla utbildningar får stöd genom att de ställs under statlig tillsyn av Myndigheten för yrkeshögskolan.

Konst- och kulturutbildningar får dessutom antingen stöd i form av enbart studiestödsberättigande, enbart statsbidrag eller både studiestödsberättigande och statsbidrag.

Utbildningar med endast tillsyn har enbart stöd i form av att de står under statlig tillsyn.

Syfte

Konst- och kulturutbildningar kan ha tre olika syften:

- Högskoleförberedande utbildningar inom det konstnärliga området, det vill säga utbildningar som syftar till att förbereda för högskoleutbildningar som kan leda fram till konstnärliga examina.
- Yrkesinriktade utbildningar inom det konstnärliga och kulturella området, det vill säga utbildningar som medverkar till att utveckla ett kvalificerat yrkeskunnande inom det konstnärliga eller kulturella området.
- Utbildningar inom kulturarvsområdet, det vill säga utbildningar som har ett innehåll som syftar till att bevara eller utveckla kulturarvet.

Utbildningar med endast tillsyn behöver inte uppfylla något av dessa syften.

Utbildningar och utbildningsomgångar

En utbildning har en eller flera utbildningsomgångar, det vill säga utbildningsstarter för en viss tidsperiod.

Pågående utbildningsomgångar avser alla utbildningsomgångar som pågått under hela eller delar av en avsedd period (startade, avslutade och under hela perioden pågående omgångar).

Startade utbildningsomgångar avser alla utbildningsomgångar som startat under en avsedd period.

Pågående utbildningar avser alla utbildningar som haft minst en pågående utbildningsomgång under avsedd period. Om en utbildning har flera pågående omgångar under ett och samma år som har olika uppgifter när det gäller till exempel studieform eller län används uppgiften från den senast startade omgången för att beskriva utbildningen. Om en utbildning har omgångar med olika stödform under en och samma period kategoriseras stödformen utifrån kombinationen av de stödformer som gällt under perioden.

Utbildningsanordnare

En enskild fysisk eller juridisk person som anordnar en utbildning kallas för utbildningsanordnare. En utbildningsanordnare består av en organisation (motsvaras av ett organisationsnummer) med en eller flera administrativa enheter (skolor). För varje utbildning ska det finnas en ansvarig ut

bildningsanordnare som ansvarar för att utbildningen genomförs enligt förordningen (2013:871) om stöd för konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar.

Utbildningsinriktning

Svensk utbildningsnomenklatur (SUN) är en klassificering av utbildningar som SCB ansvarar för. Den är en standard för klassificering av enskilda utbildningar samtidigt som den utgör ett system för aggregering av utbildningar till större grupper. Varje utbildning grupperas efter SUN-inriktning. Den minst detaljerade nivån är SUN1 (en siffra). Den mest detaljerade nivån är SUN4 (tre siffror och en bokstav).

För konst- och kulturutbildningar och utbildningar med endast tillsyn används i denna rapport SUN4 vid redovisning efter utbildningsinriktning.

Utbildningslängd

Utbildningens längd anges i veckor omräknat till heltid, där 40 veckor motsvarar ett års heltidsstudier.

I rapporten har utbildningarna grupperats som korta utbildningar och längre utbildningar. De korta utbildningarna definieras enligt 8 § förordningen (2013:871) om stöd för konst och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar. De kan vara upp till 30 veckor långa men de flesta är kortare än 20 veckor (se definition ovan).

Alla utbildningar som inte definieras som korta benämns i rapporten längre utbildningar. Dessa utbildningar har en utbildningslängd på mellan 20 veckor och tre år. De längre utbildningarna grupperas i följande tre grupper:

- 1-åriga utbildningar (20–40 veckor)
- 2-åriga utbildningar (41–80 veckor)
- 3-åriga utbildningar (81–120 veckor)

Utbildningsnivå

Avser personens högsta utbildning den sista juni det år mätningen avser. Högsta utbildning definieras enligt Svensk utbildningsnomenklatur (SUN), nivå SUN1. Uppgifterna kommer från Utbildningsregistret (UREG) hos SCB. Om personen saknar uppgift ifrån SUN-registret det år utbildningen startat sätts den högsta utbildningsnivån till "uppgift saknas".

Ålder

Avser den ålder som personen hade den sista december det år mätningen avser.

Årsplatser

Beslutade årsplatser

En utbildning beviljas stöd för ett antal årsplatser. En årsplats är en studerandeplats i heltidsutbildning som omfattar 40 veckor. Utbildningsanordnaren får under ett kalenderår fördela de beslutade årsplatserna mellan olika utbildningsomgångar inom samma utbildning.

Nyttjade årsplatser

Avser de årsplatser som utbildningen har nyttjat under året. Alla årsplatser som utbildningen nyttjat ingår i detta antal, även i de fall utbildningen nyttjat fler årsplatser än vad som har beslutats för utbildningen. Antal nyttjade årsplatser beräknas utifrån hur många studerande det finns på utbildningen vid avstämningstidpunkterna den 15 februari och 15 september varje år. För korta utbildningar beräknas antal nyttjade årsplatser däremot utifrån antal studerande vid utbildningens start.

Foto: Scandinav.

3. Tolkutbildningar inom folkbildningen

Kort om tolkutbildningar inom folkbildningen

Tolkutbildningar inom folkbildningen är eftergymnasiala och drivs av folkhögskolor och studieförbund.

- Den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk är en halvtidsutbildning på ett år som drivs av både folkhögskolor och studieförbund.
- Teckenspråks- och dövblindtolkutbildningen är tre- eller fyraårig och ges på folkhögskola.
- Skrivtolkutbildningen är ettårig och ges på distans på folkhögskola.

Det finns också kortare kurser för vidareutbildning, fördjupning och komplettering inom olika specialområden. Utbildningar som bedrivs av folkhögskolor är avgiftsfria, medan studieförbund får ta ut avgifter. Vissa utbildningar ger rätt till studiemedel från CSN.

blitolk.nu

Sammanfattning

Tolkutbildningarna inom folkbildningen bedrivs av folkhögskolor och studieförbund och omfattar tre olika inriktningar; kontakttolk, skrivtolk samt teckenspråks- och dövblindtolk.

Förändringar som kan påvisas mellan 2020 och 2021 är bland annat att antalet ansökningar per plats till grundutbildningen till kontakttolk fortsatte öka under 2021 medan antalet ansökningar per plats minskade för teckenspråks- och dövblindtolkutbildning. För grundutbildningen till kontakttolk minskade antalet deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat. Ytterligare en förändring är att under 2021 blev ingen utbildningsomgång till kontakttolk inställd. Under 2020 var det 8 omgångar som blev inställda.

Några av de viktigaste resultaten:

Kontakttolkutbildning

- Under 2021 var det 13 utbildningsstarter av grundutbildningen till kontakttolk. Det var ungefär lika många som de tre föregående åren då det var mellan 13 och 15 utbildningsstarter.
- Andelen utnyttjade platser vid utbildningarnas start var lägre 2021 än under 2020. Andelen utnyttjade platser vid utbildningsstart 2021 var 12 procent jämfört med 2020 då andelen var 41 procent.
- Både antal ansökningar och antal ansökningar per plats ökade 2021 jämfört med 2020. Ansökningar per plats var dock en marginell ökning (från 3,5 till 3,6 ansökningar per plats)
- Det var cirka 400 deltagare som påbörjade kontakttolkutbildningen 2021, vilket var något färre än de tre föregående åren.
- Av de som påbörjade kontakttolkutbildningen 2021 var 73 procent kvinnor och 27 procent män. Under 2020 och 2021 var könsfördelningen mer ojämn än tidigare år.
- Arabiska var det vanligaste språket att börja en kontakttolkutbildning inom 2021, följt av persiska.

- Det var 147 deltagare som slutförde utbildningen med godkänt resultat 2021. Antalet har minskat årligen sedan 2017. Ytterligare 36 personer fick under 2021 utbildningsbevis genom validering.
- Antal deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat (senast två månader efter utbildningens slut) motsvarade 29 procent av det antal som påbörjat utbildningen. Andelen var lägre än under perioden 2016–2020.

Skrivtolkutbildning

- Till skrivtolkutbildningen som startade 2021 var det 3,1 ansökningar per plats, att jämföra med 2,9 ansökningar per plats föregående år.
- Under 2021 påbörjade 18 deltagare skrivtolkutbildningen.
- Sammanlagt under perioden 2019–2021 slutförde drygt 30 deltagare utbildningen med godkänt resultat, vilket motsvarade två tredjedelar av det antal som påbörjade utbildningen.

Teckenspråks- och dövblindtolkutbildning

- Under 2021 startade två av de tre teckenspråks- och dövblindtolkutbildningar som beviljats start.
- Antal ansökningar per plats minskade under 2021 till 1,5 ansökningar per plats, vilket kan jämföras med året innan då motsvarade antal var 1,9.
- Det var 25 deltagare som påbörjade utbildningen 2021. Det är en minskning jämfört med 2020 då det var 46 deltagare.
- Liksom tidigare år var de flesta som påbörjade utbildningen kvinnor.
- Det var 17 deltagare som slutförde utbildningen med godkänt resultat 2021, vilket motsvarar 46 procent av det antal som påbörjade utbildningen vid utbildningarnas start. Under perioden 2013–2021 har det sammanlagda antalet som slutfört utbildningen med godkänt resultat motsvarat cirka en tredjedel av antalet deltagare vid utbildningarnas start.

3.1 Kontakttolkutbildning

Nedan redovisas statistik för den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk som bedrivs inom folkbildningen. Utbildningen är en halvtidsutbildning på ett år som ges av både studieförbund och folkhögskolor och har samma innehåll och följer gemensam utbildningsplan oavsett vem som bedriver den.

Utöver den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk genomförs inom kontakttolkning även preparandkurser inför Kammarkollegiets auktorisationsprov, fördjupnings- och fortbildningskurser för verksamma tolkar samt kurser för undervisande personal (se kapitel 3.1.7). Från och med 2019 finns det, som försöksverksamhet, även kontakttolkutbildningar inom yrkeshögskolan. Försöksverksamheten ingår inte i de uppgifter som redovisas i detta kapitel utan är en del av den samlade statistik om yrkeshögskolan som redovisas i kapitel ett. Information om försöksverksamheten med kontakttolkutbildning inom yrkeshögskolan finns i myndighetens årsredovisning.¹⁰²

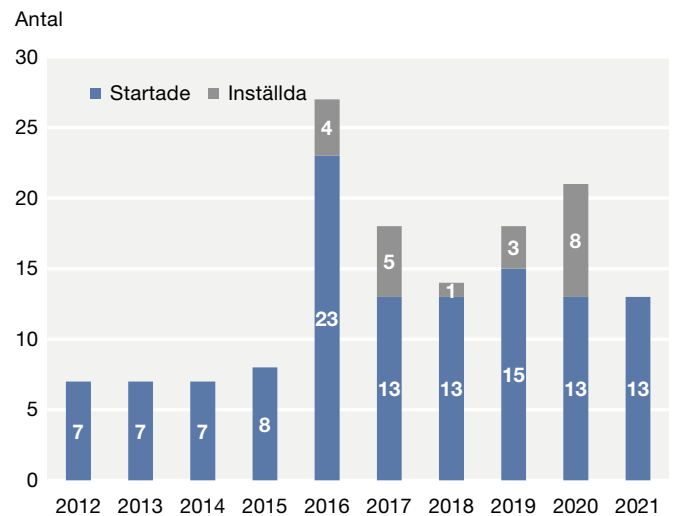
3.1.1 Utbildningar och utbildningsanordnare

Den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk bedrevs 2021 av åtta utbildningsanordnare, varav tre folkhögskolor och fem studieförbund. Det var en anordnare som hade en utbildningsstart under året, sex som hade två utbildningsstarter och en anordnare som inte hade någon ny start utan enbart pågående utbildning.

Totalt var det 13 beviljade utbildningsstarter för 2021. Av de beviljade starterna 2021 var det ingen som ställdes in utan alla 13 startade. Att ingen utbildningsstart ställdes in har inte hänt sedan 2015.

På grund av brist på professionella tolkar i Sverige fick myndigheten öka medel att fördela till kontakttolkutbildning från 2016, vilket medförde att myndigheten kunde bevilja fler utbildningar än tidigare. Det ökade beviljandet syns särskilt tydligt 2016 då extra många utbildningar beviljades start för att snabbt få i gång fler utbildningar.

Diagram 3.1: Startade och inställda utbildningsstarter (utbildningsomgångar), 2012–2021

Källa: MYH.

Alla de 13 utbildningsstarterna 2021 bedrevs på distans. Under perioden 2017–2019 var ungefär hälften av utbildningsstarterna på distans, medan under 2020 var ungefär 9 av 10 på distans. Utbildningsstarterna 2021 var lokaliserade i sju län, vilket var lika många som 2020. Sedan 2017 har alla startade utbildningar haft en studietakt på halvfart.

Utbudet av utbildningar anpassas efter vilka behov av tolkspråk som finns. Under 2021 påbörjades sammanhållen grundutbildning till kontakttolk i 26 olika språk¹⁰³.

3.1.2 Platser

Mellan 2015 och 2016 ökade antalet beviljade platser från cirka 300 till 900 utifrån att myndigheten fick mer medel att fördela till kontakttolkutbildning. Antalet beviljade platser minskade de två efterföljande åren för att sedan öka både 2019 och 2020. Under 2021 var antalet beviljade platser 450, vilket var lägre än 2020.¹⁰⁴

Av de beviljade platserna var 12 procent outnyttjade vid utbildningens start 2021. Andelen outnyttjade platser vid start har varierat mycket över tid. Denna variation beror till stor del på antalet inställda utbildningsomgångar under året. Den lägsta andelen uppmättes 2015, det vill säga

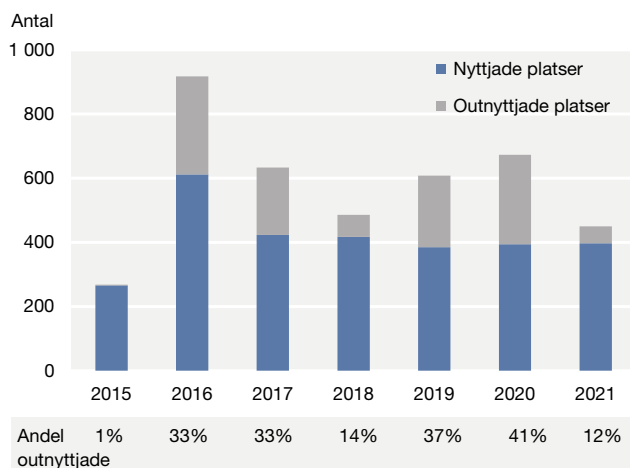
¹⁰² <https://www.myh.se/publikationer/arsredovisning-2021>

¹⁰³ I avsnitt 3.1.4 redovisas dessa tolkspråk i detalj.

¹⁰⁴ För utbildningar med start 2014 eller tidigare beslutades inte om antalet deltagarplatser, utan anordnaren fick i stället ett visst belopp beviljat. Därför finns uppgifter om beviljade utbildningsplatser från 2015 och framåt.

innan utökningen av antalet utbildningsplatser. Då var det cirka en procent outnyttjade platser. Högst andel outnyttjade platser uppmättes 2020 med 41 procent outnyttjade platser. Under 2021 var motsvarande andel 12 procent, vilket är den näst lägsta andelen. Att andelen outnyttjade platser var så pass lågt under 2021 berodde till stor del på att det inte var några inställda omgångar detta år.

Diagram 3.2: Nyttjade och outnyttjade platser vid utbildningens start, 2015–2021

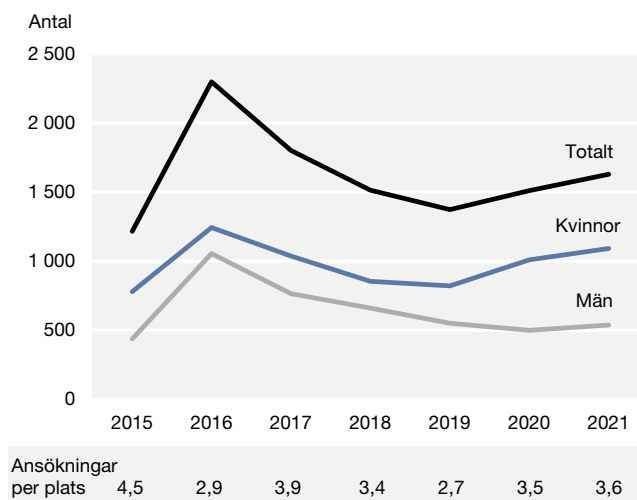
Källa: MYH.

3.1.3 Ansökningar

Totalt inkom drygt 1 600 ansökningar till de utbildningar som startade 2021. Det innebar 3,6 ansökningar per plats, vilket var marginellt högre än 2020 då motsvarande antal var 3,5. Antal ansökningar per plats har inte varit så här högt sedan 2017 då motsvarande antal var 3,9. Antalet ansökningar per plats har varierat mellan 2,7 och 4,5 sedan 2015.

Av ansökningarna 2021 var 67 procent från kvinnor och 33 procent från män. Det var samma andelar som 2020, men en högre andel ansökningar från kvinnor jämfört med perioden 2015–2019 då mellan 54 och 64 procent av ansökningarna var från kvinnor.

Diagram 3.3: Ansökningar efter kön samt ansökningar per plats, 2015–2021

Notera: Diagrammet avser enbart ansökningar och platser på utbildningar som startat. Inställda starter ingår inte. Källa: MYH.

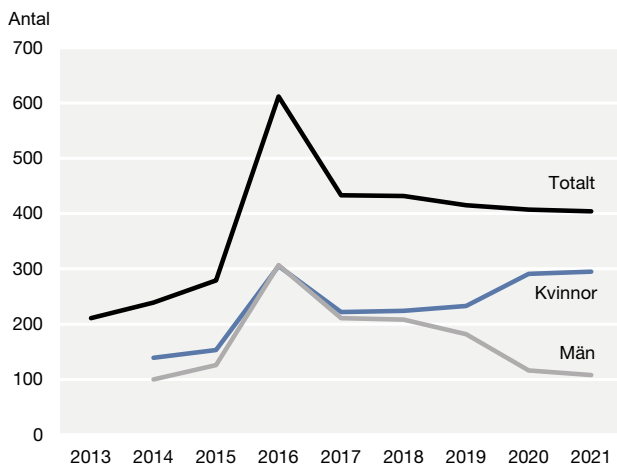
3.1.4 Deltagare

Totalt påbörjade 404 deltagare den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk 2021, vilket var en marginell minskning jämfört med 2020.

Antalet deltagare som påbörjade den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk fördubblades 2016 jämfört med året innan. Detta till följd av de extra medel myndigheten fick och som innebar fler utbildningsplatser. Sedan 2016 har antalet deltagare successivt minskat även om minskningen varit relativt liten från 2017 och framåt. Trots minskningen efter 2016 har antalet som påbörjat utbildningen fortfarande varit högre än under perioden 2013–2015.

Av de deltagare som påbörjade utbildningen 2021 var 73 procent kvinnor och 27 procent män. Även under 2020 var cirka sju av tio deltagare kvinnor. Könsfördelningen bland de som påbörjat utbildningen har tidigare varit jämn men med en något större andel kvinnor än män. Under perioden 2014–2019 varierade andelen kvinnor mellan 50 och 58 procent medan andelen män varierade mellan 42 och 50 procent.

Diagram 3.4: Deltagare som påbörjat utbildningen, 2013–2021

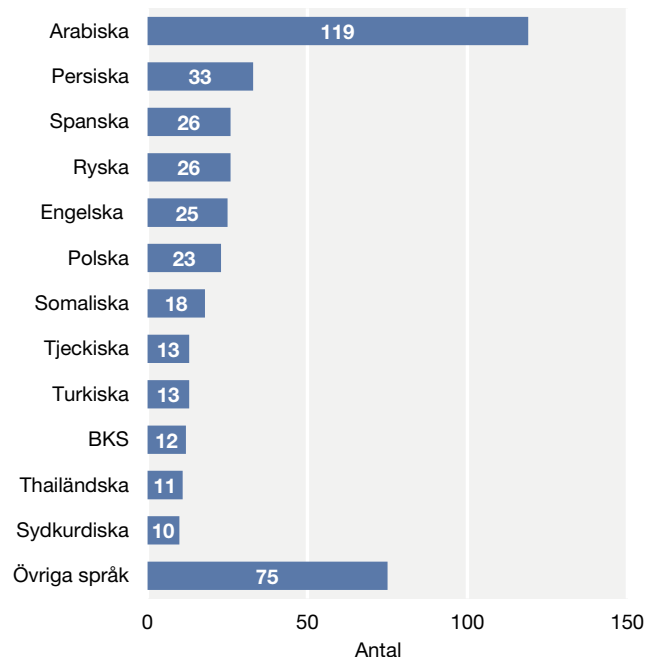

Källa: MYH.

De språk som flest deltagare påbörjade utbildning i 2021 var arabiska följt av persiska, spanska och ryska. Även 2020 var arabiska det största språket med samma andel som under 2021, 30 procent. Under 2021 påbörjades utbildningen i 26 olika språk. Det var fler språk än föregående år då 21 språk påbörjades.

Förutom arabiska, persiska, spanska och ryska påbörjades utbildning 2021 i engelska, polska, somaliska, tjeckiska, turkiska, BKS (bosniska, kroatiska och serbiska), thailändska, sydkurdiska, dari/pashtu, ungerska, rumänska, franska, kinesiska, amarinja, armeniska, vietnamesiska, swahili, grekiska, italienska, portugisiska, tyska och ukrainska.

Diagram 3.5: Deltagare som påbörjat grundutbildningen inom kontakttolk efter tolkspråk, 2021

Källa: MYH.

3.1.5 Deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat

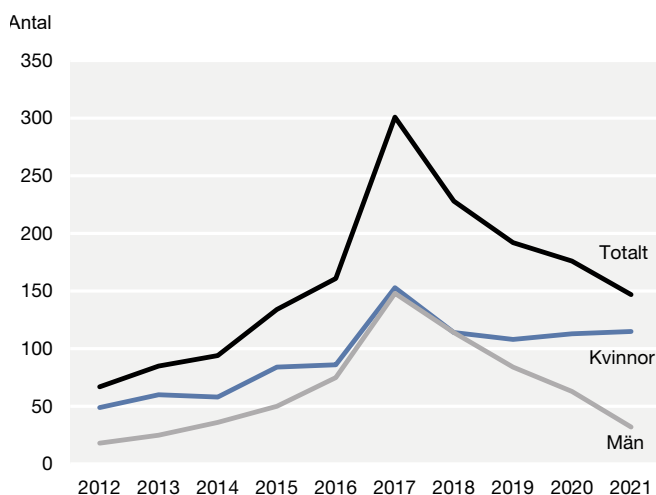
Antal deltagare som slutfört den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk med godkänt resultat och därmed fått utbildningsbevis ökade mellan 2012–2017, framför allt 2017. Många av de utbildningar som avslutades 2017 startade 2016 när antalet platser utökades kraftigt. Volymökningen med ovanligt många deltagare som påbörjade utbildningen, i kombination med en högre andel som slutförde utbildningen med godkänt resultat, förklarar det höga antalet som slutförde utbildningen 2017. Efter 2017 har antalet som slutfört utbildningen med godkänt resultat minskat årligen. Totalt slutförde 147 deltagare utbildningen med godkänt resultat 2021 att jämföra med 176 deltagare 2020. Under arbetet med denna rapport har det framkommit att det kan finnas kvalitetsbrister i uppgifterna som denna statistik baseras på. Detta skulle kunna innebära att antalet deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat är underskattat. Ett arbete för att utreda detta kommer att genomföras.

Könsfördelningen hos dem som slutfört utbildningen med godkänt resultat var under perioden 2016–2019 jämn¹⁰⁵ med mellan 50 och 56 procent kvinnor. Av dem som slut-

¹⁰⁵ En jämn könsfördelning anses råda då både andelen kvinnor och män är minst 40 procent. Källa: www.jamstall.nu.

förde utbildningen med godkänt resultat 2021 var könsfördelningen däremot ojämn med 78 procent kvinnor och 22 procent män. Detta beror främst på att många fler kvinnor än män påbörjade grundutbildningen till kontakttolk.

Diagram 3.6: Deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat efter kön, 2012–2021

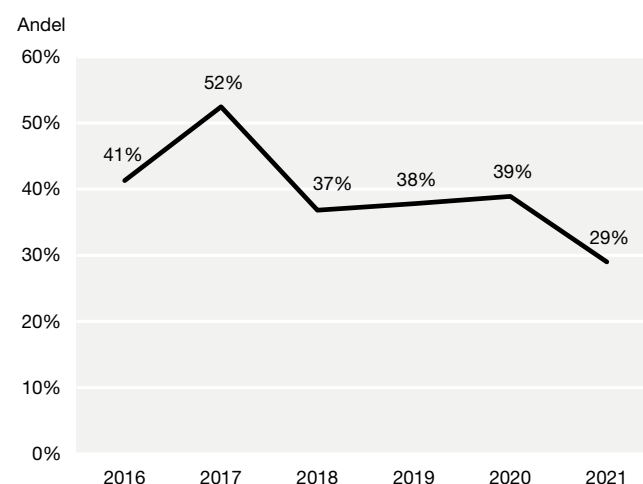
Notera: Det har framkommit att det kan finnas kvalitetsbrister i uppgifterna som denna statistik baseras på. Detta skulle kunna innebära att antalet deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat är underskattat. Notera även att uppgifterna avser samtliga deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat oavsett när deltagaren påbörjade utbildningen. Antalet personer som fått utbildningsbevis genom validering ingår inte utan redovisas separat. Källa: MYH.

Antalet som slutfört utbildningen med godkänt resultat kan relateras till antalet som påbörjade utbildningen. Av det antal som påbörjade utbildningarna som avslutades 2021 var det 29 procent som slutförde utbildningen med godkänt resultat senast två månader efter utbildningens slut. Det var en lägre andel än perioden 2016–2020. För perioden 2016–2020 utmärker sig 2017 med den högsta andelen (52 procent). Övriga år under perioden har andelen varierat mellan 37 och 41 procent. Någon exakt jämförelse med åren före 2016 kan inte göras på grund av förändringar i beräkningssättet. Men andelen som slutförde utbildningen med godkänt resultat uppskattas ha varit ungefär lika stor 2015 som 2016.

Det bör noteras att det andelsmått som redovisas här är snävt då det enbart inkluderar de deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat senast två månader efter utbildningens slut¹⁰⁶. Hur stor andel som kompletterar utbildningen i efterhand och vad den slutliga andelen som slutför utbildningen med godkänt resultat blir är okänt.

Den andel som redovisas är dessutom beräknad utifrån två antaluppgifter (antal deltagare vid utbildningens start och antal deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat). Måttet tar därmed inte hänsyn till att deltagare kan ha gått in och ut ur utbildningen. Det finns därmed en del osäkerheter i den redovisade andelen.

Diagram 3.7: Andel deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat senast två månader efter utbildningens slut, slutår 2016–2021

Notera: Det andelsmått som redovisas här inkluderar enbart deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat senast två månader efter utbildningens slut. Hur stor andel som kompletterar utbildningen i efterhand och vad den slutliga andelen som slutför utbildningen med godkänt resultat blir är okänt. Den andel som redovisas är dessutom beräknad utifrån två antaluppgifter (antal deltagare vid utbildningens start och antal deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat). Måttet tar därmed inte hänsyn till att deltagare kan ha gått in och ut ur utbildningen. Det finns därmed en del osäkerheter i den redovisade andelen. Källa: MYH.

I den dialog som förts med samordnarna för utbildningen under coronapandemin har det framkommit att det upplevs som att det under pandemin blivit mer utmanade att få deltagarna att klara sig genom utbildningen inom angiven tid. Som en följd effekt uppges mängden kompletteringar ha ökat. Detta skulle kunna förklara att andelen som slutfört utbildningen med godkänt resultat inom två månader efter utbildningens slut var lägre 2021 än tidigare år.

Det finns ingen tydlig förklaring till varför andelen deltagare som slutförde utbildningen med godkänt resultat var högre 2017 än övriga år. Myndigheten har i dialog med anordnare och samordnare av den sammanhållna grundutbildningen försökt att ta reda på möjliga orsaker.¹⁰⁷ I dialogerna framkom att den högre andelen 2017 bland annat

¹⁰⁶ För mer information se avsnitt 3.4 Om statistiken.

¹⁰⁷ Dialog med anordnare och samordnarna under 2019, samt dialog med samordnarna våren 2020.

skulle kunna ha berott på händelser i omvärlden och att efterfrågan på tolkar var högre i och med flyktingströmmarna. Att efterfrågan på tolkar var stor skulle kunna ha motiverat fler att söka sig till kontakttolkutbildningen, men även motiverat deltagarna till att i större utsträckning slutföra utbildningen. Det var också tydliga krav från myndigheter och andra instanser som använde sig av tolkar att kontakttolkarna skulle vara utbildade.

I dialogen framkom även flera möjliga orsaker till att andelen som slutförde utbildningen med godkänt resultat minskade efter 2017. Bland annat lyftes färre sökande i relation till antalet platser som en möjlig orsak. En annan möjlig orsak som nämndes var att de antagna inte haft yrkeserfarenhet som tolk i samma utsträckning som tidigare år, och därmed kanske inte heller haft en tydlig bild av vad yrket innebär. Fler deltagare med kortare vistelsetid i Sverige uppgavs också kunna ha gjort det svårare att klara utbildningen på grund av svårigheter med svenska språket. Implementering av gemensamma likvärdiga prov inom utbildningen togs också upp som möjlig orsak utifrån att specifikt de muntliga proven upplevdes ha blivit svårare.

För att få kunskap om faktorer som påverkar deltagarnas möjligheter att slutföra utbildningen med godkänt resultat genomförde myndigheten en enkät till deltagare som påbörjat de utbildningar till kontakttolk som avslutades under våren 2020. Då svarsfrekvensen var låg¹⁰⁸ behöver resultaten tolkas med försiktighet. De svarande som inte slutfört utbildningen med godkänt resultat uppgav flera olika anledningar till detta. Många av orsakerna var relaterade till den egna livssituationen. Av de svarande som inte slutfört utbildningen med godkänt resultat uppgav majoriteten att de hade för avsikt att slutföra utbildningen vid senare tillfälle.¹⁰⁹

3.1.6 Utbildningsbevis genom validering

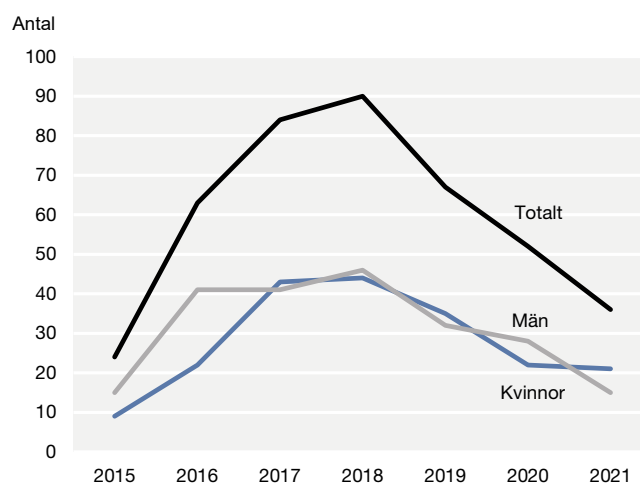
Hösten 2013 påbörjade myndigheten ett projekt för att främja validering av reell kompetens bland redan verksamma kontakttolkar och de första valideringarna genomfördes 2015. Valideringen innebär att kompetens och kunskap bedöms i relation till den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk. Valideringen kan visa att personen har kunskaper som motsvarar utbildningens mål, att personen kan tillgodoräkna sig vissa delar men behöver komplettera med delar av utbildningen för att uppnå motsvarande kunskaper eller att personen behöver gå hela ut-

bildningen. De som har kunskaper motsvarande utbildningens mål, eller uppnår motsvarande kunskaper genom att komplettera med delar av utbildningen, får ett utbildningsbevis.

Antalet som fått utbildningsbevis genom validering ökade årligen mellan 2015 och 2018 till 90 personer. Därefter har antalet minskat årligen och det var 36 personer som fick utbildningsbevis genom validering 2021. Det var färre än 2016–2020 men fortfarande fler än 2015. I tidigare avstämningar med samordnarna för den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk har det framkommit att det finns tendenser att de som anmäler sig till validering har lägre kunskaper än tidigare. Detta skulle kunna vara en orsak till att antalet som fått utbildningsbevis genom validering har minskat. Samordnarna har även beskrivit att det under coronapandemin förekommit att personer valt att inte påbörja valideringen, bland annat för att det på flera håll innebär fysiska möten.¹¹⁰

Det var något fler kvinnor än män bland de som fick utbildningsbevis genom validering 2021 (21 kvinnor och 15 män).

Diagram 3.8: Antal som fått utbildningsbevis genom validering efter kön, 2015–2021

Källa: MYH.

3.1.7 Kortare kurser

Förutom den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk genomförs inom kontakttolkning även fördjupnings- och fortbildningskurser för verksamma tolkar samt preparandkurser inför Kammarkollegiets auktorisationsprov.

¹⁰⁸ Det var 218 deltagare som fick enkäten varav 39 procent besvarade den.

¹⁰⁹ Avstämning med samordnarna under år 2020 och våren 2021.

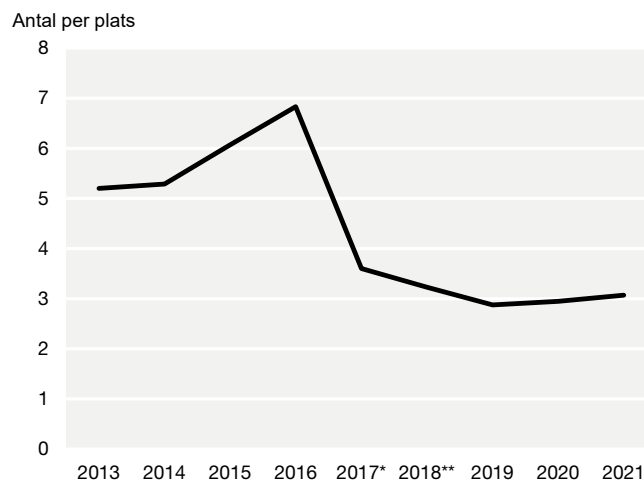
¹¹⁰ Avstämning med samordnarna under år 2020 och våren 2021.

Utbildningsanordnarna erbjuder även kurser för undervisande personal. Kurserna brukar omfatta 20–150 timmar.

Under 2021 startade 70 kurser inom kontakttolkning, vilket var fler än de två föregående åren då 44 respektive 54 kurser startade. Av de kurser som startade 2021 var 62 kurser kompetenshöjande kurser eller fördjupningskurser. Det var bland annat kurser inom rättspsykiatri, rättstolkning, militära termer och begrepp, tolkens roll i förhör, tolkning för barn, svensk prosodi och svenska idiom¹¹¹ samt flera olika kurser inom sjukvårdstolkning. Resterande 8 kurser som startade 2021 var preparandkurser inför auktorisation.

Totalt var det 1 171 deltagare¹¹² på de kurser inom kontakttolkning som startade 2021. Det var cirka 250 deltagare fler än 2020.

Diagram 3.9: Ansökningar per plats, 2013–2021

* Avser utbildningsstarten hösten 2017 som på grund av få sökande flyttades fram till 2018 då en ny ansökningsomgång genomfördes. ** Avser två utbildningsstarter. Källa: MYH.

3.2 Skrivtolkutbildning

3.2.1 Utbildning och utbildningsanordnare

Skrivtolkutbildningen omfattar ett års heltidsstudier. Under perioden 2012–2021 har utbildningen bedrivits av en utbildningsanordnare, Södertörns folkhögskola.

3.2.2 Platser och ansökningar

Skrivtolkutbildningen har sedan 2013 beviljats en utbildningsstart (utbildningsomgång) per år med mellan 12 och 18 platser. På utbildningsstarten 2021 var det 15 beviljade platser.

Den utbildningsstart som var planerad 2017 flyttades fram till början av 2018 på grund av för få sökande med rätt förkunskaper. Det var därmed ingen utbildningsstart 2017 utan i stället två utbildningsstarter 2018.

Antalet ansökningar per plats ökade mellan 2020 och 2021. Till utbildningen som startade 2021 inkom 46 ansökningar. Det motsvarade 3,1 ansökningar per plats att jämföra med 2020 då det var 2,9 ansökningar per plats.

Det har över tid varit fler kvinnor än män som söker till skrivtolkutbildningen. Sedan 2012 har omkring 70–90 procent av ansökningarna kommit från kvinnor

3.2.3 Deltagare och deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat

Statistiken om deltagare och deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat redovisas summerat för treårsperioder. Detta eftersom antalet individer är få för varje enskilt år. Trots att uppgifterna om deltagare på skrivtolkutbildningen redovisas sammanlagt för tre år baseras de på få individer. Variationerna över tid kan därför bli stora även vid jämförelser mellan treårsperioderna.

Det var 18 deltagare som påbörjade skrivtolkutbildningen 2021. Under perioden 2019–2021 har genomsnittet varit 17 deltagare per år. Könsfördelningen bland de som påbörjat utbildningen var ojämn. Sammanlagt under perioden 2015–2021 har det varit cirka 80 procent kvinnor och 20 procent män.

Totalt har 30 deltagare slutfört utbildningen med godkänt resultat under perioden 2019–2021. Det innebär i genomsnitt 10 deltagare per år. Andelen som slutförde skrivtolkutbildningen med godkänt resultat minskade från 74 procent till 65 procent mellan perioderna 2018–2020 och 2019–2021.

¹¹¹ Prosodi är ett begrepp inom språkvetenskap som avser ett språks ljudegenskaper. Idiom är en språklig varietet: ett språk eller en dialekt.

¹¹² Avser antal deltagare vid kursens start.

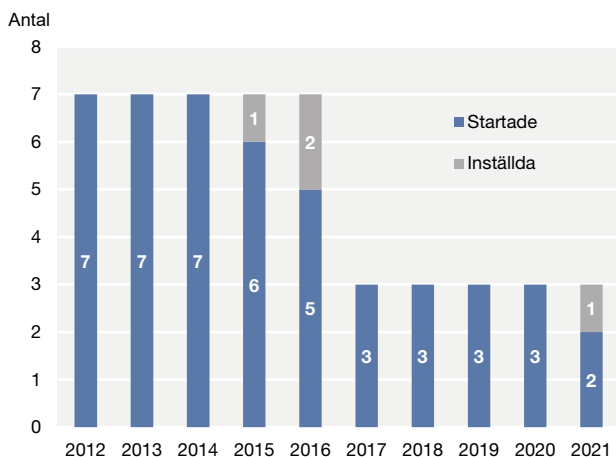
Utöver de 30 deltagare som slutförde utbildningen med godkänt resultat, och därmed fick ett utbildningsbevis, var det 5 personer som under perioden 2019–2021 fick motsvarande utbildningsbevis genom validering.

3.3 Teckenspråks- och dövblindtolkutbildning

3.3.1 Utbildningar och utbildningsanordnare

Teckenspråks- och dövblindtolkutbildningen är en heltidsutbildning på tre till fyra år. Mellan 2012 och 2016 var det sju beviljade utbildningsstarter per år. Eftersom samhällets behov av teckenspråks- och dövblindtolk bedömdes minska på sikt beslutade myndigheten 2017 att bevilja färre utbildningsstarter.¹¹³ Från och med 2017 har tre folkhögskolor haft en beviljad utbildningsstart per år. Under 2021 blev en av dessa beviljade utbildningsstarter inställd.

Diagram 3.10: Startade och inställda utbildningsstarter (utbildningsomgångar), 2012–2021

Källa: MYH.

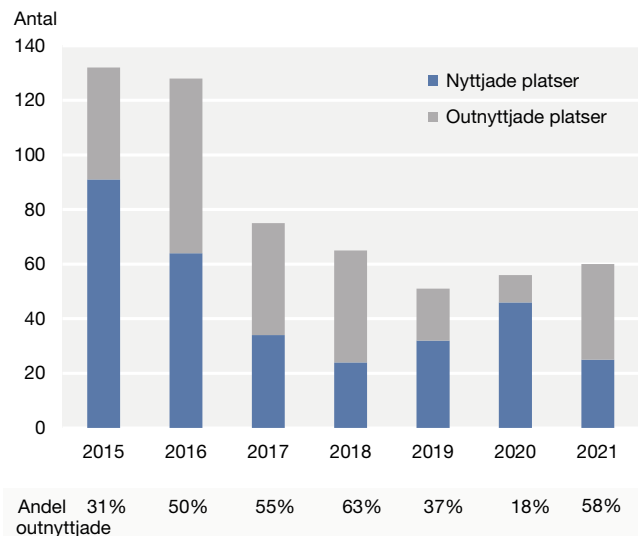
Förutom teckenspråks- och dövblindtolkutbildningen genomförs det kurser inom teckenspråks- och dövblindtolkning. Myndigheten har under senare år även beviljat tolkutbildning för döva och teckenspråkslärarutbildning. I statistiken som redovisas nedan ingår enbart teckenspråks- och dövblindtolkutbildningen. Kurser och övriga utbildningar redovisas separat (se kapitel 3.3.6).

3.3.2 Platser

Mellan 2015 och 2019 minskade antalet beviljade platser på teckenspråks- och dövblindtolkutbildning årligen, från 132 platser med start 2015 till 51 platser med start 2019. Den minskande trenden bröts 2020 då antalet ökade till 56 platser. Denna utveckling fortsatte även under 2021 då det var 60 beviljade platser.

Under 2021 var 58 procent av platserna outnyttjade vid utbildningarnas start. Detta är den största andelen outnyttjade platser sedan 2018 då andelen var 63 procent. Att andelen ökat beror till stor del på den inställda utbildningsstarten. Eftersom antalet utbildningsstarter är få ger detta en stor påverkan på andelen outnyttjade platser.

Diagram 3.11: Nyttjade och outnyttjade platser vid utbildningens start, 2015–2021

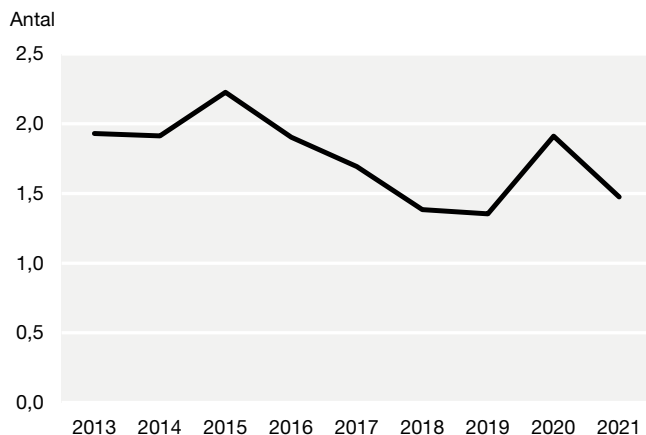
Källa: MYH.

3.3.3 Ansökningar

Under 2021 ställde en av de tre utbildningarna in den planerade starten på grund av för få sökande. Totalt inkom 59 ansökningar från sökande till de två utbildningar som startade 2021, vilket motsvarade 1,5 ansökningar per utbildningsplats. Antalet ansökningar per plats var lägre än föregående år men ungefär i nivå med 2018 och 2019.

¹¹³ Dnr MYH 2016/790, Dimensioneringen av utbildningsplatser för teckenspråkstolk- och skrivtolkutbildningen.

Diagram 3.12: Ansökningar per plats, 2013–2021

Notera: Diagrammet avser utbildningar som startat. Inställda starter ingår inte. Källa: MYH.

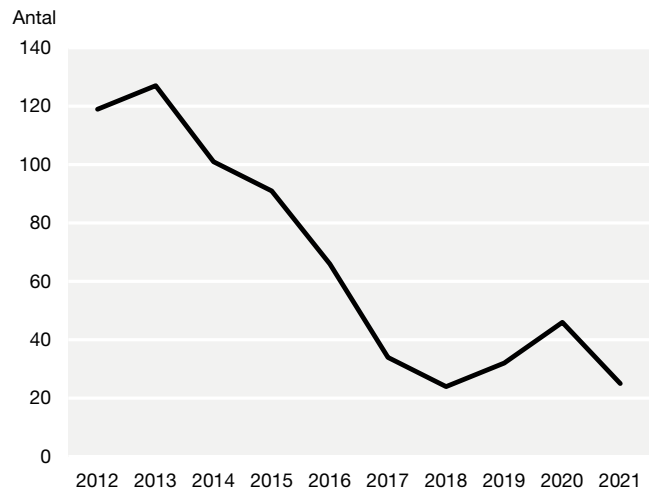
En majoritet av ansökningarna 2021 var från kvinnor, vilket var i likhet med tidigare år. Under perioden 2013–2021 har sammanlagt 9 av 10 ansökningar varit från kvinnor.

3.3.4 Deltagare

Sedan 2013 har antalet deltagare som påbörjat en teckenspråks- och dövblindtolkutbildning minskat från att tidigare varit omkring 120 deltagare per år. Antalet deltagare minskade årligen under perioden 2013–2018 för att vara som lägst 2018 då 24 deltagare påbörjade utbildningen. Under åren 2019–2020 ökade åter antalet deltagare inom utbildningar till teckenspråk- och dövblindtolk. Under 2021 var det 25 deltagare som påbörjade dessa utbildningar, vilket innebär en minskning till nästan samma nivåer som 2018. Anledningen till denna minskning är den inställda utbildningsstarten.

Liksom tidigare år var de allra flesta som påbörjade utbildningen 2021 kvinnor.

Diagram 3.13: Deltagare som påbörjat utbildningen, 2012–2021

Källa: MYH.

3.3.5 Deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat

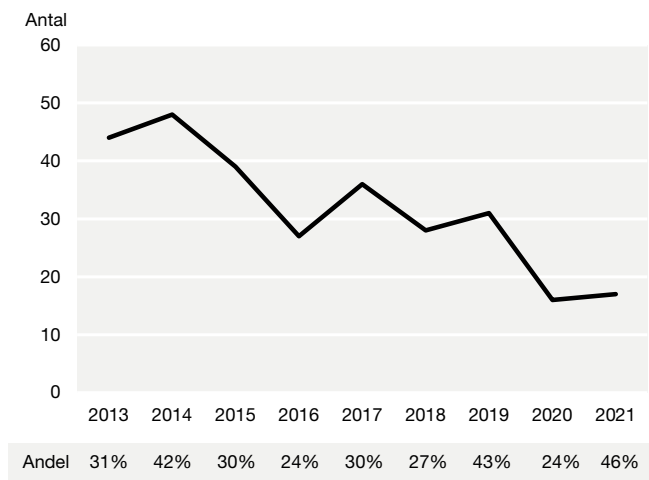
Under 2021 slutförde 17 deltagare teckenspråks- och dövblindtolkutbildningen med godkänt resultat. Det är ungefär lika många som föregående år men lägre än under perioden 2013–2019 då antalet varierade omkring 25–50 per år.

Antalet som slutför utbildningen med godkänt resultat påverkas dels av hur många som går utbildningen, dels av hur stor andel som slutför utbildningen med godkänt resultat. Det var färre deltagare på de utbildningar som avslutades 2021 jämfört med tidigare år.

Av det antal deltagare som påbörjade utbildningen vid utbildningens start var det 46 procent som slutförde utbildningen med godkänt resultat 2021.¹¹⁴ Eftersom det är relativt få som går utbildningen påverkar varje enskild deltagare andelen i stor utsträckning och förändringar mellan åren bör därför tolkas med försiktighet. Sett över hela perioden 2013–2021 har det sammanlagt varit mindre än en tredjedel av det antal som påbörjat utbildningen som sedan slutfört utbildningen.

¹¹⁴ Andelen godkända deltagare avser inte den faktiska andelen av de som påbörjat utbildningen eftersom beräkningen inte tar hänsyn till att deltagare kan ha gått in och ut ur utbildningen under studietiden. För mer information, se avsnitt 3.4 Om statistiken.

Diagram 3.14: Deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat, 2013–2021

Källa: MYH.

Den första halvan av utbildningen fokuserar undervisningen på teckenspråket medan den andra halvan fokuserar på själva tolkningen, tolkningsteknik och tolketik. De flesta utbildningar som avslutats de senaste åren har varit fyra-åriga och där kan man se att flest avhopp sker mellan det andra och tredje året på utbildningen. På de fyraåriga utbildningar som avslutades 2018–2021 hade en fjärdedel av deltagarna hoppat av mellan andra och tredje året och sammanlagt hade hälften hoppat av innan tredje årets start. Av de deltagare som påbörjade år tre fullföljde majoriteten utbildningen.

Skälen till att deltagare inte går en hel utbildning kan vara olika. Det skulle kunna bero på att det är en lång utbildning och att vissa deltagare inte heller har för avsikt att fullfölja utbildningen och arbeta som tolk utan vill enbart lära sig teckenspråk. Dessa deltagare hoppar då av utbildningen efter den inledande språkutbildningen i teckenspråk.¹¹⁵ Arbetsmarknadens osäkerhet på grund av varierad efterfrågan på tolkar skulle också kunna vara en faktor som påverkar avhopp.

Det är enbart två teckenspråk- och dövblindtolkutbildningar som har avslut under 2022. Det var 21 deltagare som påbörjade dessa utbildningar vid starten 2018 och andelen avhopp ser ut att vara på samma nivå som tidigare år. Med tanke på detta förväntas antalet deltagare som slutför utbildningen med godkänt resultat att bli lägre 2022 än 2021.

3.3.6 Kurser och övriga utbildningar

Förutom teckenspråks- och dövblindtolkutbildningen har myndigheten under senare år beviljat teckenspråkslärarutbildning och tolkutbildning för döva. Det var emellertid ingen av dessa utbildningar som hade någon utbildningsstart under 2021 utan enbart pågående utbildning.

Det genomförs även kortare kurser inom teckenspråks- och dövblindtolkning. Under 2021 startade fem kurser.¹¹⁶ Kursernas omfattning varierade mellan 3 och 10 dagar och det var bland annat kurser inom handledarutbildning och tolkning inom psykiatri.

¹¹⁵ Dnr MYH 2014/3711, Myndigheten för yrkeshögskolan "Syn på måluppfyllelse och kvalitetsarbete hos anordnare av teckenspråkstolk- och dövblindtolkutbildningar".

¹¹⁶ Ytterligare en kurs hade beviljad start under 2021 men för denna kurs har uppgifter om start ännu inte inkommit eftersom de underlag som uppgiften hämtas från skickas in efter utbildningens slut. Det kan därför tillkomma en startad kurs för 2021.

3.4 Om statistiken

Tolkutbildningarna inom folkbildningen har funnits inom Myndigheten för yrkeshögskolans ansvarsområde sedan den 1 juli 2012. Den statistik om tolkutbildningar som redovisas i den här rapporten avser därför inga år före 2012.

Myndigheten samlar inte in personuppgifter om deltagarna vid tolkutbildningarna med undantag för vilka deltagare som slutfört den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk med godkänt resultat eller fått sina kunskaper prövade eller validerade med godkänt resultat. Detta är uppgifter som utbildningsanordnarna rapporterar in till myndigheten. Övriga uppgifter som används för att framställa statistik om deltagarna på tolkutbildningarna samlas in från anordnarna som antalsuppgifter på gruppnivå.

Statistiken om tolkutbildningarna finns även publicerad i form av Excel-tabeller på myndighetens statistiksida, myh.se/statistik.

3.4.1 Definitioner och förklaringar

Kontakttolkutbildning

Ansökningar

Avser ansökningar från sökande. Uppgifter om antal sökande till de utbildningar som startat under året har samlats in från anordnarna.

Det är endast antalsuppgifter som rapporteras in vilket innebär att en person som sökt till flera utbildningsstarter räknas flera gånger. Antal ansökningar är därmed inte detsamma som antal unika sökande personer.

Deltagare som påbörjat utbildningen

Avser deltagare som påbörjat termin 1 och finns på utbildningen vid första rekvisitionen av statsbidrag. I de fall utbildningsanordnaren uppgett att de har tagit in fler deltagare än det finns platser (överintag) så är även dessa deltagare medräknade.

Deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat

Avser deltagare som har slutfört utbildningen med godkänt resultat på samtliga delkurser och därmed fått ett utbildningsbevis.

Antal deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat redovisas utifrån utbildningens avslutsår. Alla deltagare som rapporterats ska ha slutfört utbildningen med godkänt resultat och fått utbildningsbevis utfärdat senast sista februari året efter utbildningens avslutsår ingår i antalet. Deltagare som slutför utbildningen med godkänt resultat och får utbildningsbevis utfärdat efter detta räknas till senare år. Deltagare som slutför sin utbildning med godkänt resultat genom komplettering av tidigare påbörjad utbildning räknas till avslutsåret för den utbildning där komplettering och inrapportering skett (enligt ovan). Personer som fått utbildningsbevis genom validering (se definition nedan) ingår inte i detta antal utan redovisas separat.

Andel deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat. Andelen avser antal deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat senast två månader efter utbildningens avslut dividerat med antal deltagare som påbörjade utbildningen vid utbildningens start. Andelen redovisas efter utbildningens avslutsår.

Måttet tar inte hänsyn till att deltagare kan ha gått in och ut ur utbildningen under studietiden. Andelen avser därför inte den faktiska andelen godkända deltagare av de som påbörjat utbildningen. Med två månader efter utbildningens avslut avses utbildningens avslutsmånad och de två efterföljande månaderna (exklusive juli). Att det endast är de deltagare som slutfört utbildningen inom två månader efter utbildningens slut som räknas beror på att flera utbildningar avslutas i december och statistiken tas fram redan i mars året efter utbildningens avslutsår.

Till och med 2015 räknades även deltagare som fått utbildningsbevis senare än två månader efter utbildningens avslut till andelen som slutfört utbildningen med godkänt resultat. Andelen som slutfört utbildningen med godkänt resultat är därför inte jämförbar längre bakåt i tiden än 2016.

Personer som fått utbildningsbevis genom validering

Verksamma tolkar som saknar fullständig utbildning kan få sina kunskaper prövade eller validerade. Det innebär att man får sin kompetens och sina kunskaper bedömda i relation till den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk. Resultatet kan bli att personen får ett utbildningsbevis då kunskaperna motsvarar grundutbildningens mål, att personen behöver gå delar av grundutbildningen eller att personen behöver gå hela grundutbildningen.

Med utbildningsbevis genom validering avses här att personen antingen bedömts ha kunskaper motsvarande utbildningens mål och därmed fått utbildningsbevis eller att personen behövt komplettera med delar av utbildningen och efter kompletteringen fått utbildningsbevis.

Personer där valideringen resulterade i att de behövde gå hela grundutbildningen, det vill säga inte kunnat tillgodoräkna sig några delar av utbildningen alls, räknas inte in i detta antal. Om dessa påbörjar grundutbildningen och slutför den med godkänt resultat ingår de i stället i antalet deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat.

Antal personer som fått utbildningsbevis genom validering redovisas efter datumet för när utbildningsbeviset utfärdades. Antal personer avser antal unika personer per år och utbildningsanordnare. Till och med Statistisk årsrapport 2020 redovisades antalet personer som fått utbildningsbevis genom validering efter avslutsåret på den utbildning som inrapporteringen skedde på. I och med förändringen av vilket år redovisningen sker efter, identifierades även ett antal inrapporteringar som dubletter. Av denna anledning skiljer sig antalet för 2015–2019 från det antal som redovisas i Statistiska årsrapport 2020 och tidigare årsrapporter.

Platser

Avser beviljade utbildningsplatser med statsbidrag från Myndigheten för yrkeshögskolan. Före 2015 beslutade myndigheten inte om antalet deltagarplatser utan utbildningsanordnarna fick i stället ett visst belopp beviljat. Från och med 2015 beviljar myndigheten statsbidrag för ett visst antal deltagarplatser. Anordnarna kan anta fler sökande än antalet deltagarplatser till utbildningen.

Under 2015 fanns möjlighet att få statsbidrag utbetalat för någon enstaka ytterligare plats än vad som beviljats. Från och med 2016 betalar inte myndigheten ut statsbidrag för fler platser än vad som beviljats.

Utbildningsanordnare

Avser i rapporten en specifik lokal avdelning på ett studieförbund eller en specifik folkhögskola. För den specifika folkhögskolan eller det specifika studieförbundet finns en huvudman som kan vara folkrörelser eller andra organisationer, regioner och kommuner.

Utbildningsstart (utbildningsomgång)

Avser en viss starttidpunkt för en utbildning. En utbildning kan ha en eller flera utbildningsstarter (utbildningsomgångar).

Skrivtolkutbildning

Ansökningar

Avser ansökningar från sökande. Utbildningsanordnaren lämnar till myndigheten in uppgift om antalet ansökningar till utbildning som startat under året. Ansökningar avser inte unika personer eftersom det var två utbildningsstarter under 2018.

Deltagare som påbörjat utbildningen

Avser deltagare som påbörjat termin 1 och finns på utbildningen vid första rekvisitionen av statsbidrag.

Deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat

Avser deltagare som har fullföljt utbildningen och med godkänt resultat uppnått målet för utbildningen. Dessa erhåller ett utbildningsbevis.

Antal deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat redovisas utifrån det år deltagaren erhållit sitt utbildningsbevis.

Andel deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat. Andelen avser antal deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat dividerat med antal deltagare som påbörjade utbildningen vid utbildningens start. Måttet tar inte hänsyn till att deltagare kan ha gått in och ut ur utbildningen under studietiden. Andelen avser därför inte den faktiska andelen godkända deltagare av de som påbörjat utbildningen.

Platser

Avser beviljade utbildningsplatser med statsbidrag från Myndigheten för yrkeshögskolan. Utbildningsanordnaren får anta fler sökande än detta till utbildningen men myndigheten betalar inte ut statsbidrag för fler platser än beviljat.

Utbildningsanordnare

Avser i rapporten en specifik folkhögskola.

Teckenspråks- och dövblindtolkutbildning

Ansökningar

Avser ansökningar från sökande. Varje utbildningsanordnare lämnar till myndigheten in uppgift om antalet sökande till den utbildning som startat under året. Det är endast antalsuppgifter som rapporteras in, vilket innebär att en person som sökt till flera skolor räknas en gång för varje skola. Antal ansökningar är därmed inte detsamma som antal unika personer.

Deltagare som påbörjat utbildningen

Avser deltagare som påbörjat termin 1 och finns på utbildningen vid första rekvisitionen av statsbidrag.

Deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat

Avser deltagare som har fullföljt utbildningen och med godkänt resultat uppnått målen med utbildningen. Dessa erhåller ett utbildningsbevis.

Antal deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat redovisas utifrån det år deltagaren erhållit sitt utbildningsbevis.

Andel deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat. Andelen avser antal deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat dividerat med antal deltagare som påbörjade utbildningen vid utbildningens start. Måttet tar inte hänsyn till att deltagare kan ha gått in och ut ur utbildningen under studietiden. Andelen avser därför inte den faktiska andelen godkända deltagare av de som påbörjat utbildningen.

Platser

Avser beviljade utbildningsplatser med statsbidrag från Myndigheten för yrkeshögskolan. Anordnarna får anta fler än dessa till utbildningen men myndigheten betalar inte ut statsbidrag för fler platser än vad som beviljats.

Utbildningsanordnare

Avser i rapporten en specifik lokal avdelning på ett studieförbund eller en specifik folkhögskola. För den specifika folkhögskolan finns en huvudman som kan vara folkrörelser eller andra organisationer, regioner och kommuner.

Rätt kompetens i rätt tid.

Myndigheten för yrkeshögskolan

Myndigheten för yrkeshögskolan
Box 145, 721 05 Västerås, Sweden
www.myh.se